

Better Advocacy, Better Inclusion

Εργαλειοθήκη

Better Advocacy, Better Inclusion

Antigone

INFORMATION AND DOCUMENTATION CENTRE
on Racism, Ecology, Peace and Non-Violence

SOS RACISME
PER LA IGUALTAT DE DRETS

Co-funded by
the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Project n° 2020-1-IT02-KA204-079522.

Ευχαριστίες

Αυτή η εργαλειοθήκη αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Καλύτερη Συνηγορία – Καλύτερη Ένταξη» (BABI) που συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+. Το έργο προωθείται από τη Lunaria (Ιταλία) σε συνεργασία με την ANTIGONH – Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το ρατσισμό, την οικολογία, την ειρήνη και τη μη βία (Ελλάδα), το SOS Malta (Μάλτα) και το SOS Racisme Catalunya (Ισπανία).

Η εργαλειοθήκη είναι ένα συλλογικό έργο των Paola Andrisani, Youssef Bahanni, Grazia Naletto, Roberta Pomponi, Adrian Waters, (Lunaria), Udo Enwereuzor (εξωτερικός εμπειρογνώμονας), Adrià Alcoverro, Έφη Γελαστοπούλου, Σοφία Στεφανίδου, Ανθή Αργυρίου, Χρύσα Καρακιτσάκη, Jerasol Obando (ANTIGONH – Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το ρατσισμό, την οικολογία, την ειρήνη και τη μη βία), Anna Altés (SOS Racisme), Giulia Zambaldo (SOS Malta).

Η αγγλόφωνη έκδοση της εργαλειοθήκης είναι του Adrian Waters (Lunaria). Η γραφική διάταξη είναι του Youssef Bahanni και η ελληνική έκδοση επεξεργάστηκε από την ANTIGONH-Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το ρατσισμό, την οικολογία, την ειρήνη και τη μη βία.

Αυτό το έγγραφο αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτό.

Attribution-NonCommercial-NoDerivs - CC BY-NC-ND.

Μπορείτε να **κάνετε λήψη** και να **μοιραστείτε** με άλλους, αρκεί να αναφέρετε τους συγγραφείς, δεν μπορείτε να αλλάξετε το περιεχόμενο με οποιονδήποτε τρόπο ή να το χρησιμοποιήσετε για εμπορικούς λόγους.

Εισαγωγή	2
Μέρος I	4
Αντιρατσιστικά κινήματα και δράσεις υπεράσπισης: Μια κριτική θεώρηση της “Συμμετοχής”	5
1.1. Ο αντιρατσισμός στη Νότια Ευρώπη και η έννοια της συμμετοχής	5
1.2. Διαφορετικές συμμετοχικές διαδρομές σε Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα και Μάλτα	10
Μέρος II	22
Μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι δείκτες για τη μέτρηση της “ένταξης”;	23
2.1. Εισαγωγή	23
2.2. Οι κύριοι δείκτες και οι πηγές που χρησιμοποιούνται σε διεθνές επίπεδο	25
2.3. Οι κύριοι δείκτες που χρησιμοποιούνται σε επίπεδο Ε.Ε. και σε εθνικό επίπεδο	30
2.3.1. Μετρώντας την κοινωνική ένταξη: Η Ελληνική εμπειρία	33
2.3.2. Μετρώντας την κοινωνική ένταξη: Η Ιταλική εμπειρία	35
2.3.3. Μετρώντας την κοινωνική ένταξη: Η Ισπανική εμπειρία	38
Μέρος III	42
Η πρόταση προγράμματος κατάρτισης του Έργου BABI	43
3.1. Εισαγωγή	44
3.2. Πως να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο	45
3.3. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Έργου BABI	48
3.4. Συνεδρίες και δραστηριότητες	53
1η μέρα: Καλωσόρισμα και εισαγωγική συνεδρία	55
1η μέρα: 1η συνεδρία: Τι είναι η συνηγορία;	61
2η μέρα: 2η συνεδρία: Ο κύκλος της συνηγορίας	75
2η μέρα: 3η συνεδρία: Ανάλυση περιεχομένου	89
2η μέρα: 4η συνεδρία: Συμμετοχή και Δικτύωση	113
3η μέρα: 5η συνεδρία: Χτίζοντας ένα πλάνο συνηγορίας	134
3η μέρα: Τελική συνεδρία. Συλλογή και μοίρασμα των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης	148
Βιβλιογραφία	153

Εισαγωγή

Η ευρωπαϊκή κοινωνία και οι κυβερνήσεις έχουν αποτύχει μέχρι στιγμής να αναγνωρίσουν τη δομική και συστημική φύση της ξενοφοβίας και του ρατσισμού. Αυτή η έλλειψη αναγνώρισης υπονομεύει την αποτελεσματική και ουσιαστική εγγύηση των δικαιωμάτων και των ίσων ευκαιριών, και αποτελεί έναν από τους κύριους φραγμούς για την πλήρη εφαρμογή των αρχών της ισότητας και της μη-διάκρισης παρά το γεγονός ότι αυτές κατοχυρώνονται στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2000/ C 364/01).

Η απόσταση που χαρακτηρίζει τις σχέσεις μεταξύ των εθνικών και Ευρωπαϊκών θεσμικών φορέων λήψης αποφάσεων και των ανθρώπων που εκτίθενται περισσότερο στον κίνδυνο ξενοφοβικών και ρατσιστικών διακρίσεων συμβάλλει σε αυτή τη μη-αναγνώριση. Η κριτική ανάλυση αυτού του κενού και των αντιρατσιστικών ενεργειών υπεράσπισης που στοχεύουν στη μείωση του, μαζί με το σχεδιασμό και τη δοκιμή μιας εκπαιδευτικής ενότητας με θέμα την συνηγορία, βρίσκονται στο επίκεντρο της εργασίας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος BABI - Better Advocacy for Better Inclusion (Καλύτερη Υπεράσπιση για Καλύτερη Ένταξη).

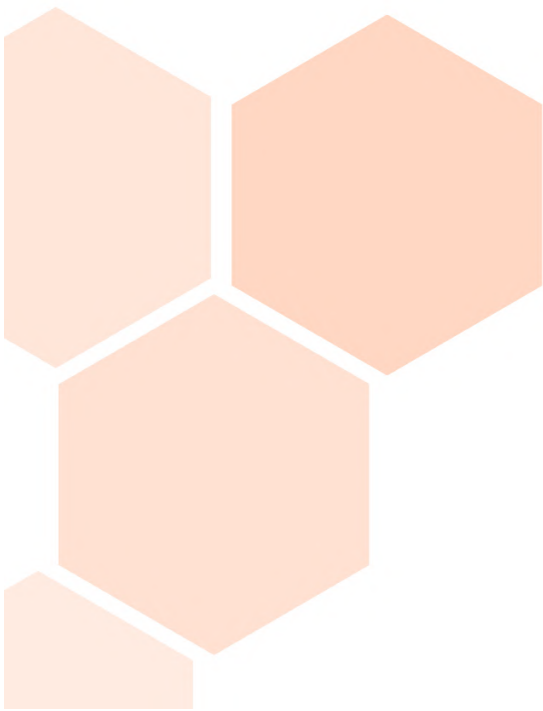
Η παρούσα εργαλειοθήκη συλλέγει τα αποτελέσματα μιας διετούς εργασίας που προσπάθησε να αντιμετωπίσει ένα περίπλοκο ζήτημα: αυτό της συμμετοχής ατόμων που υφίστανται διακρίσεις στη διαμόρφωση των δημοσίων πολιτικών που τους επηρεάζουν.

Το Έργο BABI αρχικά δημοσίευσε την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της ποιοτικής ερευνητικής δραστηριότητας που πραγματοποιήθηκε στις τέσσερις συμμετέχουσες, στο Έργο, χώρες. Η εργαλειοθήκη που έχετε στα χέρια σας στηρίζεται στα στοιχεία των εργασιών που έχουν γίνει έως τώρα. Είναι χωρισμένη σε 3 μέρη, σκοπεύοντας να προσφέρει προβληματισμούς και εργαλεία που ελπίζουμε ότι μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση των πρωτοβουλιών συνηγορίας για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της διάκρισης, της ξενοφοβίας και του ρατσισμού.

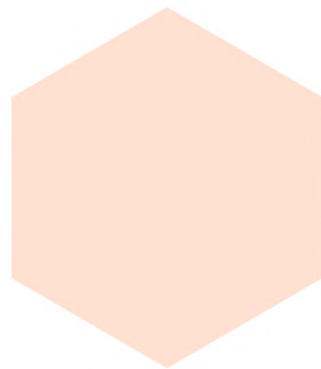
Το πρώτο μέρος είναι μια κριτική ανάλυση του ζητήματος της άμεσης συμμετοχής των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις σε πρωτοβουλίες συνηγορίας. Επισημαίνονται ορισμένοι πολιτικοί και οργανωτικοί περιορισμοί ιστορικών αντιρατσιστικών κινημάτων, καθώς και οι μηχανισμοί δομικού αποκλεισμού που εξακολουθούν να χαρακτηρίζουν τη λειτουργία των θεσμικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Αυτό παρεμποδίζει τη συμμετοχή μεταναστών και προσφύγων σε πολιτικές δράσεις του αντιρατσιστικού κινήματος.

Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στους περιορισμούς των εργαλείων μέτρησης (δείκτες) που χρησιμοποιούνται σε διεθνές, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο κατά την προσπάθεια μέτρησης της “κοινωνικής ένταξης” μεταναστών, αιτούντων άσυλο και προσφύγων. Αναφέρεται η σημαντικότητα συλλογής στοιχείων μέσα από δείκτες μέτρησης και παρουσιάζεται μια επισκόπηση των κύριων διαθέσιμων πηγών με μια παράλληλη κριτική στη χρήση τους.

Το τρίτο μέρος παρέχει μια λεπτομερή περιγραφή ενός εκπαιδευτικού που απευθύνεται σε ακτιβιστές που ασχολούνται με την πολιτική συνηγορία. Το εκπαιδευτικό, που σχεδιάστηκε από τα αποτελέσματα των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Έργου, δοκιμάστηκε στη Ρώμη τον Ιούνιο του 2022 και στη συνέχεια αναθεωρήθηκε για την καλύτερη παρουσίαση των θεματικών αξόνων, της διάρκειας και των προτεινόμενων μεθοδολογιών εργασίας.

Μέρος Ι

Αντιρατσιστικά κινήματα και δράσεις υπεράσπισης: Μια κριτική θεώρηση της “Συμμετοχής”

Η έννοια της συμμετοχής “φυλετικοποιημένων” πολιτικών υποκειμένων, μεταναστών, μειονοτήτων και παιδιών μεταναστών σε αντιρατσιστικές δράσεις υπεράσπισης ήταν ένα σημαντικό θέμα που διερεύνησε το έργο BABI κατά την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις τέσσερις χώρες που συμμετείχαν στο έργο (Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα και Μάλτα). Ωστόσο, η έννοια της «συμμετοχής» αμφισβητείται από μόνη της μεταξύ διαφορετικών θεσμών και πολιτικών υποκειμένων και εγείρει διαφορετικά ερωτήματα που σχετίζονται με τις σχέσεις εξουσίας και τις δομές που επηρεάζουν ή καθορίζουν διαφορετικούς συμμετοχικούς δρόμους, προσεγγίσεις και λόγους γύρω από τον ρόλο των μειονοτήτων για τον καθορισμό κοινωνικών και πολιτικών αξόνων σε αντιρατσιστικές δράσεις υπεράσπισης. Αρχικά, θα εξετάσουμε την επιρροή της οικοδόμησης ενός θεσμοθετημένου αντιρατσιστικού κινήματος στην Ευρώπη και θα εγείρουμε μια κριτική συζήτηση για την έννοια της συμμετοχής σε αυτό. Στη συνέχεια, θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα της έρευνάς μας σε διαφορετικά συμμετοχικά μονοπάτια, παρουσιάζοντας υποδειγματικές περιπτώσεις που έχουν μελετηθεί ενώ θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε αντιρατσιστικές δράσεις υπεράσπισης κοινωνικών κινημάτων και οντοτήτων στα διαφορετικά πλαίσια μελέτης.

1.1. Ο αντιρατσισμός στη Νότια Ευρώπη και η έννοια της συμμετοχής

Η βιβλιογραφία για την άνοδο των αντιρατσιστικών κινήματων και κινητοποιήσεων στις χώρες της Νότιας Ευρώπης τα τοποθετεί στα τέλη της δεκαετίας του '80 και στις αρχές της δεκαετίας του '90. Η άνοδος αυτή χαρακτηρίζεται από συγκεκριμένα στάδια μεταναστευτικών ροών σε αυτές τις χώρες και την καταπιεστική πολιτική που ακολούθησαν, που θεωρείται κοινό σημείο αναφοράς παρά τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας¹. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αντιρατσιστικές κινητοποιήσεις προέκυψαν ως αντίδραση που αφορούσε την ανάγκη άμυνας ενάντια στη ρατσιστική βία και τις συστηματικές διακρίσεις και παραβιάσεις των δικαιωμάτων των μεταναστών. Η υπάρχουσα βιβλιογραφία για τις αντιρατσιστικές συλλογικές δράσεις στη Νότια Ευρώπη τείνει να τονίζει τους κυρίαρχους ρόλους που έπαιξαν ορισμένοι παράγοντες, όπως τα συνδικάτα, οι οργανώσεις που σχετίζονται με την Καθολική Εκκλησία (όπως η Caritas σε χώρες όπως η Ιταλία ή η Ισπανία) ή τα δίκτυα αλληλεγγύης των πολιτών των χωρών υποδοχής για θέματα κοινωνικού αποκλεισμού και πρωταρχικών αναγκών των μεταναστών (συνθήκες διαμονής, στέγαση, εργασιακά δικαιώματα κ.λπ.). Ωστόσο,

¹ Ruzza, Carlo, 2000. 'Antiracism and EU institutions'. European Integration, vol. 22, pp. 145-171 and Favell, A. 2000. Europeanisation and the emergence of a new political field: Immigration politics in Brussels. Translation of Culture et Conflict DEC 2000, p153-185.

ορισμένοι συγγραφείς και ακτιβιστές που υφίστανται διακρίσεις² επικρίνουν αυτήν την ερμηνεία της ιστορίας του αντιρατσιστικού αγώνα στην Ευρώπη όπως πλαισιώνεται κυρίως από την οπτική γωνία των θεσμοθετημένων αντιρατσιστικών οντοτήτων υπό την ηγεσία των “ντόπιων” και των πράξεων υπεράσπισής τους, και επομένως το θεωρούν προκατειλημμένο λόγω της φτωχής ιστορικής συνοχής, λόγω της ακαδημαϊκής προσοχής και της δημόσιας αναγνώρισης του ρόλου και των πράξεων των μεταναστών και των φυλετικών ατόμων στον αντιρατσιστικό αγώνα.

Στην Ισπανία, για παράδειγμα, υπάρχουν καταγραφές της ύπαρξης κοινοτήτων ατόμων με καταγωγή από την αφρική, τις αραβικές χώρες, τσιγγάνων και λατίνων, που στη δεκαετία του '90 άρχισαν να υφαίνουν δίκτυα που θα οδηγούσαν όχι μόνο σε ενεργά κινήματα, αλλά και σε πολιτιστικές ενώσεις προώθησης και υπεράσπισης³. Αυτά τα δίκτυα και τα συνεργαζόμενα κινήματα βασίστηκαν στις αντιρατσιστικές θεωρίες των Ηνωμένων Πολιτειών, τον Παναφρικανισμό και τις αποαποικιακές θεωρίες, που χρησιμοποιήθηκαν για να υποδείξουν το καπιταλιστικό σύστημα ως βασική αιτία ενός συστήματος καταπίεσης που θέτει τη «φυλή» ως κύριο άξονα. Ωστόσο, οι ενέργειες και οι διεκδικήσεις των κοινοτήτων μεταναστών δεν εξετάστηκαν ούτε αναλύθηκαν στη θεωρητική τους βάση από τις θεσμικές οντότητες και τις ΜΚΟ που άρχισαν επίσης να γεννιούνται ως μέρος, ειδικά, του ισπανικού αντιρατσιστικού αγώνα, ο οποίος οδηγήθηκε περισσότερο από “ντόπιους” ακτιβιστές.

Οι θεσμοθετημένες αντιρατσιστικές στρατηγικές και οι κυρίαρχες ΜΚΟ που προέκυψαν τη δεκαετία του '90 στη Νότια Ευρώπη επικεντρώθηκαν κυρίως σε «αναγωγιστικές» αντιρατσιστικές ενέργειες (βασισμένες σε ηθικές ή συμπεριφορικές αντιλήψεις για τον ρατσισμό), μειώνοντας τον ρατσισμό στις ηθικές του εκφράσεις ή στις πιο ρητά βίαιες εκφράσεις του⁴. Αυτά βασίζονται σε ξεπερασμένες αντιλήψεις ή οράματα ρατσισμού, τα οποία δεν επικεντρώνονται στην καταπολέμηση του δομικού ρατσισμού. Ο περιορισμός του ρατσισμού στη μέγιστη έκφρασή του με τη μορφή επιθετικότητας τον καθιστά αόρατο και αρνείται το γεγονός “ότι ο ρατσισμός είναι μια κοινωνική, οικονομική και πολιτική δομή που αρθρώνεται από την υπεροχή των λευκών και ότι έχει συνέπειες πολύ πέρα από τις επιθετικές ενέργειες. Τελικά, η επιθετικότητα, λεκτική ή σωματική, είναι απλώς η απόλυτη έκφραση ενός μίσους που βασίζεται σε ένα σύστημα στερεοτύπων και προκαταλήψεων που περνούν πολύ πιο απαρατήρητα”⁵. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, είναι παραδειγματικό να παρατηρήσουμε το πώς η αντιρατσιστική και αποικιοκρατική θεωρία, που γράφτηκε και διαδόθηκε από μετανάστες και συλλογικότητες ατόμων που δέχονται διακρίσεις, συχνά δεν υιοθετείται (ή τουλάχιστον όχι στο σύνολό της) από τις λευκές αντιρατσιστικές οργανώσεις. Η καταπολέμηση του ρατσισμού χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αντιρατσιστικές θεωρίες μπορεί να συμβάλει στη συνέχιση των αποικιακών και ρατσιστικών λογικών.

² Buraschi, D. and Aguilar Idañez, M.J., 2019, Racismo y antirracismo: Comprender para transformar. Διαθέσιμο στο: <https://ruidera.uclm.es/xmlui/bitstream/handle/10578/22058/RACISMO%20Y%20ANTIRRACISMO-WEB.pdf?sequence=1>

Anne, C., 2020, 1983 o el nacimiento de una nueva generación de antirracistas. Διαθέσιμο στο: <https://desde-elmargen.net/1983-o-el-nacimiento-de-una-nueva-generacion-de-antirracistas/>

³ Gómez-Reino C.M, 2006, Weak, disorganised and fragmented: Anti-Racist Mobilisation in Spain, Universidad Autónoma de Madrid, Working Papers Online Series: 69/2006. Διαθέσιμο στο: http://portal.uam.es/portal/page?_pageid=35.49194&_dad=portal&_schema=PORTAL

⁴ Buraschi, D. and Aguilar Idañez, M.J., 2019, Racismo y antirracismo: Comprender para transformar. Διαθέσιμο στο: <https://ruidera.uclm.es/xmlui/bitstream/handle/10578/22058/RACISMO%20Y%20ANTIRRACISMO-WEB.pdf?sequence=1>

⁵ Baela-Lobedde, D., 2019, La trampa del antirracismo 'white friendly'. Διαθέσιμο στο: <https://blogs.publico.es/desenredando/author/desireebela-lobedde/>

Αυτό επισημαίνεται και επικρίνεται όλο και περισσότερο από κοινωνικά κινήματα που σχηματίζονται από άτομα που δέχονται διακρίσεις και μεταναστευτικά υπόβαθρα, τα οποία επισημαίνουν επίσης το γεγονός ότι επί δεκαετίες οι «λευκές» ΜΚΟ κατέχουν την πρώτη γραμμή του αντιρατσιστικού κινήματος στην Ευρώπη, μιλώντας με τη φωνή των καταπιεσμένων και επικεντρώνοντας κυρίως τις δράσεις τους στη βοήθεια δράσεων που στοχεύουν στη «σωτηρία» εκείνων των συλλογικοτήτων που «έπρεπε να σωθούν», σύμφωνα με τις αναγωγικές αντιλήψεις για τον ρατσισμό και τις πατερναλιστικές λογικές. Ο ισχυρισμός που προκύπτει από ορισμένες φυλετικές και μεταναστευτικές συλλογικότητες είναι ότι η θέση που πρέπει να καταλάβουν αυτές οι παραδοσιακές ΜΚΟ είναι αυτή των συμμάχων ενός ήδη υπάρχοντος (αν και συχνά αόρατου) αντιρατσιστικού κινήματος που ηγείται από ανθρώπους που έχουν υποστεί ρατσισμό και διακρίσεις. Αυτό συνεπάγεται ότι θα σταθούμε δίπλα-δίπλα με τις καταπιεσμένες συλλογικότητες για να ανταποκριθούμε στα αιτήματά τους από μια προνομιακή θέση. Αυτός ο ισχυρισμός εμφανίζεται εντονότερα σε χώρες όπως η Ιταλία και η Ισπανία, με αυξανόμενη πίεση από άτομα που υφίστανται διακρίσεις που ισχυρίζονται ότι λαμβάνουν υπόψη τους αυτόνομους χώρους πολιτικής έκφρασης, την κατασκευή του δικού τους λόγου και διεκδικήσεων, μεγαλύτερη προβολή των μέσων ενημέρωσης και άμεση σχέση με τους θεσμούς. Ο ισχυρισμός, που διατυπώνεται από αυτούς που οργανώνονται από τα κάτω είναι να μεταφέρουν το μήνυμα και τη φωνή τους στην πολιτική και θεσμική σφαίρα, καταγγέλλοντας τον θεσμικό και δομικό ρατσισμό και δίνοντας μια μετασχηματιστική προσέγγιση στη θέση τους ως πολιτικά υποκείμενα σε ένα σύστημα που δεν τους αναγνωρίζει ως τέτοια. Αυτό μπορεί να πλαισιωθεί από τη θεωρία της κοινωνικής δικαιοσύνης, η οποία τοποθετεί στο επίκεντρο της πολιτικής και κοινωνικής αλλαγής τον πρωταγωνιστικό ρόλο και την άμεση συμμετοχή των ανθρώπων που επηρεάζονται από διαφορετικές μορφές ανισότητας και τείνει να αναπτύξει μια βαθιά κριτική ανάλυση των υπαρχόντων πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών συμφραζόμενων⁶.

Οι παραπάνω σκέψεις είναι πολύ σημαντικές κατά τη μελέτη της «συμμετοχής» ατόμων που έχουν δεχθεί διακρίσεις και μεταναστευτικών συλλογικοτήτων στις δράσεις των παραδοσιακών και κυρίαρχων αντιρατσιστικών ΜΚΟ και θεσμών. Η ανάλυση που γίνεται από αυτές τις οργανώσεις, σχετικά με τη συμμετοχή συλλογικοτήτων που καταπιέζονται από τον ρατσισμό στην πολιτική υπεράσπιση, προκύπτει συχνά από τις εννοιολογήσεις της «ετερότητας»: «συμμετέχουν» στις διαδικασίες “μας”. Εδώ έγκειται η κύρια μεροληψία, αφού πρώτα θα ήταν απαραίτητο να αναλυθεί το πλαίσιο μέσα στο οποίο προέκυψε το αντιρατσιστικό κίνημα, καθώς και πώς και πού βρίσκονταν και βρίσκονται οι θεσμοί και οι ΜΚΟ σε σχέση με τις κοινότητες μεταναστών και ανθρώπων που έχουν δεχθεί διακρίσεις, προκειμένου να κατανοήσουμε γιατί συχνά αυτές οι συλλογικότητες πρέπει (ή προτιμούν) να αυτοοργανώνονται αντί να εμπλέκονται και να εργάζονται σε αυτές τις οντότητες.

Χωρίς αυτή την κριτική ανάλυση, η ίδια η έννοια της “συμμετοχής”, της “ένταξης” και της “ενσωμάτωσης” μπορεί να θεωρηθεί ως ένας λόγος που εργαλειοποιήθηκε και χρησιμοποιείται από παραδοσιακές ΜΚΟ και θεσμούς για να νομιμοποιήσουν ενέργειες που διαιώνίζουν άνισες σχέσεις εξουσίας, ιεραρχίες και ακόμη και ρατσιστικές λογικές. Σε αυτή τη γραμμή, η αλλαγή του ηγετικού ρόλου των οργανώσεων που παραδοσιακά

⁶ Reisch M., “Defining Social Justice in a Socially Unjust World”, in *Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services*, 2002 Volume 83, Number 4.

ήταν ορατές στον αντιρατσιστικό αγώνα και η μετατροπή αυτού του αγώνα σε πολιτικό κίνημα όπου μετανάστες και άνθρωποι που έχουν δεχθεί διακρίσεις και ρατσισμό από τις κυρίαρχες κοινωνικές ομάδες είναι πρωταγωνιστές και ηγέτες του κινήματος, είναι απαραίτητη για την εξάρθρωση της ψευδούς προσποίησης περί κοινωνικής και γεωπολιτικής ισότητας. Για να επιτευχθεί αυτό, ο στόχος θα είναι οι παραδοσιακές οργανώσεις να αναθεωρήσουν τις δράσεις και τους λόγους τους και να τοποθετηθούν σε έναν πολιτικό χώρο που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των επηρεαζόμενων πολιτικών υποκειμένων και κοινωνικών κινήματων. Αυτό είναι κάτι που αλλάζει προοδευτικά στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια, με την εισαγωγή ορισμένων θεμελιωδών εννοιών της αποαποικιακής αντιρατσιστικής θεωρίας στο έργο των παραδοσιακών αντιρατσιστικών οργανώσεων, όπως η διατομεακή ή ο δομικός ρατσισμός, που σίγουρα έχει κάνει την απόσταση μεταξύ των αντιρατσιστικών συλλογικοτήτων και των ΜΚΟ να συρρικνώνεται.

Συνολικά, η συζήτηση για την αποτελεσματική πολιτική συμμετοχή και ηγεσία ατόμων που έχουν δεχθεί διακρίσεις, μεταναστών και μειονοτήτων σε αντιρατσιστικές δράσεις υπεράσπισης και συνηγορίας με τη μεσολάβηση οργανώσεων του τρίτου τομέα, αναδεικνύεται πάντα με μεγαλύτερη ένταση στα στάδια όπου το αίτημα για ηγεσία από τους μετανάστες και τα κινήματα των ατόμων που έχουν δεχθεί διακρίσεις ήταν ισχυρότερο. Πράγματι, σε ορισμένα πολιτικά πλαίσια, όπως αυτό της Ισπανίας και της Ιταλίας, αυτή η απαίτηση είναι ολοένα και πιο παρούσα και αυξάνεται με μεγαλύτερη πίεση, μέχρι το σημείο που στις μέρες μας η ενεργός συμμετοχή και η ηγεσία μεταναστών και φυλετικοποιημένων ατόμων και οργανώσεων στα αντιρατσιστικά κινήματα θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για τη διεξαγωγή νόμιμων και πιο αποτελεσματικών δράσεων υπεράσπισης και πολιτικής συνηγορίας. Ωστόσο, όπως θα δούμε στην επόμενη ενότητα, στην πράξη εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορετικοί παράγοντες που εμποδίζουν την αποτελεσματική και ισότιμη ισχύ για τον καθορισμό και την επιρροή της πολιτικής αντιρατσιστικής ατζέντας.

1.2. Διαφορετικές συμμετοχικές διαδρομές σε Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα και Μάλτα

Η παρουσίαση μιας επισκόπησης των πραγματικοτήτων που λειτουργούν στους διάφορους τομείς εργασίας που σχετίζονται με τη μετανάστευση και την καταπολέμηση του ρατσισμού στην Ιταλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και τη Μάλτα, δεν είναι εύκολη για πολλούς λόγους που δεν σχετίζονται μόνο με την ποικιλομορφία των διαφορετικών εθνικών πλαισίων. Η φύση του πεδίου διαφέρει σε σχέση με τα ιστορικά τους πλαίσια, το νομικό καθεστώς, την οργανωτική δομή, τη σύνθεση της κοινωνικής βάσης, την κοινωνική αποστολή, τις πολιτικές ατζέντες, τα πεδία παρέμβασης, τα επίπεδα και τους τύπους οργάνωσης και τις πολλαπλές συμμετοχικές προσεγγίσεις που εξαρτώνται από διαφορετικούς παράγοντες, καθώς και τις πραγματικές κοινωνικές και πολιτικές δομές στις οποίες λειτουργούν διαφορετικοί οργανισμοί, κινήματα και εκστρατείες.

Όταν εξετάζουμε τις διαφορετικές αντιρατσιστικές πραγματικότητες, αντικείμενο της μελέτης που πραγματοποιήθηκε στο Εγχειρίδιο BABI και τις εθνικές εκθέσεις⁷, και, πιο συγκεκριμένα, όταν αναλύουμε τις «συμμετοχικές προσεγγίσεις» στις πρωτοβουλίες υπεράσπισης του αντιρατσισμού στις διάφορες χώρες, συνειδητοποιούμε ότι σε κάθε πλαίσιο συνυπάρχουν διαφορετικές μορφές, επίπεδα και συμμετοχικές πορείες και πρακτικές των πολιτικών υποκειμένων που αφορούν αυτές τις πρωτοβουλίες. Υπό αυτή την έννοια, συνειδητοποιούμε ότι ενώ πολλές δράσεις συνηγορίας λαμβάνουν υπόψη τις εμπειρίες, τις ανάγκες και τις φωνές όσων επηρεάζονται από τις πολιτικές και τις δομές που πρόκειται να αλλάξουν μόνο στην αρχή της διαδικασίας συνηγορίας (δηλαδή κατά τη φάση της ανάλυσης του προβλήματος και του πλαισίου), δεν συνεπάγονται απαραίτητα άμεση συμμετοχή στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη των κοινωνικών και πολιτικών πρωτοβουλιών που προωθούνται από τα υποκείμενα στα οποία απευθύνονται. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν και άλλες πρωτοβουλίες συνηγορίας, με επικεφαλής κυρίως ενώσεις του τρίτου τομέα, που έχουν ήδη πολίτες αλλοδαπής καταγωγής στα διοικητικά τους όργανα και εργάζονται με τις εμπειρίες αυτοοργανωμένων κινήματων που εμπλέκουν τις άμεσα επηρεαζόμενες κοινότητες σε

⁷ Antigone, Lunaria, SOS Malta, SOS Racisme, 2022, Better Advocacy for Better Inclusion: Acting Against Discrimination for Equality and Citizenship Rights. Διαθέσιμο στο:

https://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/Better-Advocacy-for-Better-InclusionENG_def.pdf

SOS Malta, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 15 Maltese antiracist realities. Διαθέσιμο στο:

<http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIES-PARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-MALTA.pdf>

SOS Racisme, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 20 Spanish antiracist realities. Διαθέσιμο στο:

<http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIESPARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-SPAIN.pdf>

Lunaria, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 20 Italian antiracist realities. Διαθέσιμο στο:

<http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIES-PARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-ITALY.pdf>

Antigone, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 23 Greek antiracist realities. Διαθέσιμο στο:

<http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIES-PARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-GREECE.pdf>

ολόκληρο το κύκλο υπεράσπισης. Ταυτόχρονα, αρχίζουμε να βλέπουμε την άνοδο ορισμένων πρωτοβουλιών υπεράσπισης που εννοιολογούνται, καθοδηγούνται, σχεδιάζονται και αναπτύσσονται εξ ολοκλήρου από τις ενδιαφερόμενες μειονότητες, επιτρέποντάς τους να τοποθετηθούν ως κεντρικά πολιτικά υποκείμενα και καταλύτες κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής χωρίς μεσολαβητές που επιδιώκουν να τους εμπλέξουν (σε διαφορετικά επίπεδα) ή να μιλήσουν εκ μέρους τους. Αυτές οι αντικρουόμενες προσεγγίσεις αντιπροσωπεύουν τις διαφορετικές πραγματικότητες στις οποίες συνυπάρχουν μηδενικές, μερικές ή πιο ολοκληρωμένες μορφές συμμετοχής στα διαφορετικά πλαίσια μελέτης.

Μορφές συμμετοχής μηδενικές ή μερικές αντιπροσωπεύονται από περιορισμένη ή ανύπαρκτη εμπλοκή αποκλεισμένων ατόμων, ατόμων που υφίστανται διακρίσεις και/ή φυλετικών ατόμων σε διαδικασίες υπεράσπισης που καθοδηγούνται από παραδοσιακές αντιρατσιστικές ενώσεις οι οποίες βασίζονται κυρίως σε υπηρεσίες παροχής βοήθειας. Αυτό σημαίνει ότι τα άτομα που επηρεάζονται άμεσα από το πρόβλημα που διεκδικείται να αλλάξει δεν συμμετέχουν άμεσα στη διαβούλευση, στη σύλληψη, στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση δράσεων υπεράσπισης.

Αυτή η προσέγγιση εφαρμόζεται συχνά σε περιβάλλοντα όπου τα πολιτικά υποκείμενα είναι νεοαφιχθέντες μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, και όπου παραδοσιακές οργανώσεις εργάζονται για να ανταποκριθούν άμεσα στις ανάγκες που προκύπτουν από τη συνθήκη και να παρέχουν υπηρεσίες για την κάλυψη αυτών των ομάδων. Σε αυτές τις περιπτώσεις συνυπάρχει πληθώρα υποκειμενικών, υλικών και δομικών εμποδίων στην κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων. Η νομική και διοικητική επισφάλεια πολλών πολιτών εκτός Ε.Ε. τους ωθεί να μην εκτίθενται, όταν, για παράδειγμα, πλήττονται από θεσμικές διακρίσεις ή ρατσιστική βία ή βρίσκονται σε κέντρα κράτησης, γεγονός που περιορίζει τις δυνατότητές τους για πολιτικό ακτιβισμό. Επιπλέον, η αβεβαιότητα της καθημερινής ζωής, οι κανονιστικοί περιορισμοί και τα πολλά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν αφήνουν ελάχιστα περιθώρια συμμετοχής σε συλλογικές δράσεις. Επίσης, η υψηλή εδαφική κινητικότητα που χαρακτηρίζει ιδιαίτερα την πρώτη φάση της μεταναστευτικής εμπειρίας και οι ισχυροί περιορισμοί στην αυτονομία των αιτούντων άσυλο που φιλοξενούνται σε κυβερνητικά κέντρα υποδοχής, εμποδίζουν την άμεση κοινωνική και πολιτική εμπλοκή των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο σε ενέργειες υπεράσπισης για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους μετανάστες που θεωρούν την Ιταλία, την Ισπανία, την Ελλάδα ή τη Μάλτα ως χώρες διέλευσης.

Για την αντιμετώπιση αυτής της περιορισμένης συμμετοχής σε πολιτικούς τομείς για νεοαφιχθέντες μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, ορισμένες αντιρατσιστικές ενώσεις άρχισαν να διευκολύνουν χώρους διαβούλευσης και συμμετοχής, εμπλέκοντας τα άμεσα επηρεαζόμενα πολιτικά θέματα, για παράδειγμα, σε εκστρατείες ενημέρωσης στα μέσα ενημέρωσης (π.χ. μέσω της δημοσίευσης συνεντεύξεων ή της πρακτικής της αφήγησης), σε δημόσιες εκδηλώσεις και κινητοποιήσεις ή σε συναντήσεις που διοργανώνονται με ιδρύματα. Η δημιουργία εσωτερικών ομάδων συζήτησης, το άνοιγμα χώρων κοινωνικοποίησης, η διεξαγωγή συμμετοχικών κοινωνικών ερευνών, χρήσιμων για την ανάλυση σε βάθος του εξωτερικού κοινωνικού πλαισίου και των αναδυόμενων κοινωνικών αναγκών, είναι μερικά άλλα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη διευκόλυνση μεγαλύτερου βαθμού εμπλοκής και συμμετοχής.

Αυτές οι ενέργειες χρησιμοποιούνται συχνά για να διεκδικήσουν τη νομιμοποίηση της ημερήσιας διάταξης, των ομιλιών και των ενεργειών υπεράσπισης των παραδοσιακών αντιρατσιστικών ενώσεων. Ωστόσο, από κριτική σκοπιά, αυτά αντιπροσωπεύουν προσεγγίσεις συμμετοχής από πάνω προς τα κάτω που θεωρούνται από τις αυτοοργανωμένες ομάδες των μειονοτήτων ως μια «λευκή», εργαλειακή, ευρωκεντρική και πατερναλιστική προσέγγιση που δεν μπορεί να οικοδομήσει μετασχηματιστική αντιρατσιστική πολιτική. Η μη αναγνώριση των προνομίων των λευκών από ορισμένους φορείς της κοινωνίας των πολιτών διευκολύνει τη διαίωση ενός ευρωκεντρικού τρόπου κατανόησης του ρατσισμού, περισσότερο «ηθικού» παρά «πολιτικού» ή «δομικού» και περιπλέκει την ενσωμάτωση του αντιρατσιστικού αγώνα στα κοινωνικά κινήματα. Με τον ίδιο τρόπο, η άκριτη κατάληψη πολιτικών χώρων από οργανώσεις που αποτελούνται κυρίως από λευκούς αντιπροσωπεύει έναν περαιτέρω περιορισμό για πραγματικά αντιπροσωπευτικές αντιρατσιστικές δράσεις υπεράσπισης. Στα αυτοοργανωμένα κινήματα της Ισπανίας, αλλά και σε ορισμένα ιταλικά κινήματα, που ιδρύθηκαν από νεαρούς αφρικανούς, υπάρχει έντονη κριτική από ορισμένους παράγοντες της κοινωνίας των πολιτών και από αντιρατσιστικά κινήματα εναντίον του «λευκού προνομίου» και της σχέσης του με την πολιτική, κάτι που περιπλέκει τη συνύπαρξη διαφορετικών ομάδων μέσα στον αντιρατσιστικό αγώνα σε αυτό το πλαίσιο. Από αυτή την οπτική γωνία, προκύπτουν ορισμένοι ισχυρισμοί για την οικοδόμηση ενός αυτόνομου και ανεξάρτητου πολιτικού λόγου που χτίζεται από τους ανθρώπους που πλήττονται άμεσα από δομικές διακρίσεις και σοβαρές παραβιάσεις δικαιωμάτων. Αυτό περιλαμβάνει τη συγκέντρωση ενεργειών για την αντιμετώπιση, μέσω της υπεράσπισης και της συνηγορίας, των μεροληπτικών θεσμικών πρακτικών και των σχέσεων εξουσίας, θέτοντας στο παρασκήνιο την κατασκευή προτάσεων και στρατηγικών δράσης που είναι «ριζικά διαφορετικές» και πιο μεταμορφωτικές από αυτές που προτείνουν οι παραδοσιακές αντιρατσιστικές ενώσεις. Η πολύ υψηλή ζήτηση για συμμετοχή, αλλά κυρίως για ηγεσία, στην οικοδόμηση ενός αυτόνομου και ανεξάρτητου πολιτικού λόγου νέων ξένης καταγωγής που γεννήθηκαν ή/και μεγάλωσαν στην Ευρώπη και των ατόμων που δέχονται διακρίσεις, ξεκάθαρα στην Ισπανία και την Ιταλία αναδεικνύει μια περίπλοκη, και σε ορισμένες περιπτώσεις συγκρουόμενη, σχέση με τις παραδοσιακές αντιρατσιστικές ενώσεις ως προς τον αντιρατσιστικό λόγο, τις στρατηγικές υπεράσπισης και τις συμμετοχικές προσεγγίσεις τους.

Στην Ισπανία, τα αντιρατσιστικά κινήματα και οι δράσεις που καθοδηγούνται από άτομα που έχουν δεχθεί διακρίσεις έχουν ενισχυθεί και γίνονται όλο και πιο ορατά τα τελευταία χρόνια, τουλάχιστον σε ορισμένες περιοχές της χώρας (π.χ. Μαδρίτη, Βαρκελώνη κ.λπ.). Αυτά τα κινήματα, που προηγουμένως θεωρούνταν άτυπα και «αντισυστημικά», αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο ως απαραίτητοι συνομιλητές από άλλους φορείς και θεσμούς της κοινωνίας των πολιτών. Αυτό οδήγησε σταδιακά στη συνειδητοποίηση από διαφορετικούς πολιτικούς παράγοντες του γεγονότος ότι δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για ρατσισμό και αντιρατσισμό χωρίς τα άτομα που δέχονται ρατσισμό και διακρίσεις να βρίσκονται στο επίκεντρο, και αυτό έχει ριζώσει σε έναν σχετικό χώρο της κοινωνίας των πολιτών και των πολιτικών κομμάτων. Αυτοοργανωμένοι χώροι μεταναστών και ατόμων που δέχονται διακρίσεις έχουν προωθήσει αυτόνομα δράσεις πολιτικής υπεράσπισης. Αυτό τους επέτρεψε να ανοίξουν και να ηγηθούν ενεργών πολιτικών χώρων, σε τοπικό ή ακόμη και εθνικό επίπεδο, για να διατηρήσουν τη δική τους αντιρατσιστική ατζέντα χωρίς να χρειάζεται να υποστηρίξουν αυτήν των άλλων παραγόντων της κοινωνίας των πολιτών. Αν μη τι

άλλο, λαμβάνουν υποστήριξη, όπου κρίνεται, για να σχεδιάσουν δράσεις υπεράσπισης που βασίζονται στον ορισμό των δικών τους στόχων και αφηγήσεων, που χτίζονται από το περιθώριο του πολιτικού συστήματος και μακριά από μια αποικιακή αντίληψη του αντιρατσισμού. Επίσης, λαμβάνουν υποστήριξη με στόχο να συμβάλλουν στην αλλαγή του κοινωνικού λόγου για τη μετανάστευση μετατρέποντας τα «θύματα» του ρατσισμού σε φορείς κοινωνικού μετασχηματισμού⁸.

Μια σχετική περίπτωση που αποτελεί παράδειγμα αυτής της τοποθέτησης αντιρατσιστικών κοινωνικών κινημάτων που καθοδηγούνται από φυλετικά άτομα και μετανάστες στην Ισπανία είναι το κίνημα #RegularizaciónYa και η εκστρατεία του (<https://regularizacionya.com/>), που από το 2020 προωθεί τη δημιουργία και τον συντονισμό αυτοοργανωμένων χώρων, συλλογικοτήτων και αντιρατσιστικών ακτιβιστών από όλη την Ισπανία και άρθρωσε μια εκστρατεία υπό την ηγεσία των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις και των μεταναστών για να απαιτήσει από την ισπανική κυβέρνηση την έκτακτη μόνιμη νομιμοποίηση όλων των ατόμων που βρίσκονται σε παράτυπη διοικητική κατάσταση στο ισπανικό κράτος, καθ' όλη τη διάρκεια της παρουσίας μιας Μη Νομοθετικής Κοινοβουλευτικής Πρότασης που τέθηκε προς εξέταση στη Βουλή. Η συνάφεια αυτής της πρωτοβουλίας, όσον αφορά τη δομική οργάνωση, το διάλογο και τη διάταξη της ατζέντας συνίσταται στο ότι συνολικά προωθήθηκε, συντονίστηκε και ενδυναμώθηκε άμεσα από μετανάστες και αντιρατσιστικές ομάδες από όλο το κράτος, οι οποίες εργάστηκαν οριζόντια και σε βάση της αμεσοδημοκρατικής συνέλευσης, κυρίως μέσω καναλιών επικοινωνίας στα κοινωνικών δικτύων. Ένα από τα βασικά συνθήματα της εκστρατείας ήταν «αυτή τη φορά θα είναι οι μετανάστες που θα αναλάβουν τα ηνία στον αγώνα για τα δικαιώματά μας». Οι υποστηρικτές του #RegularizaciónYa πραγματοποίησαν κοινωνικό διάλογο εντός και εκτός των κοινοτήτων, για να βελτιώσουν τους πολιτικούς τους στόχους και να οργανωθούν παρά τον περιορισμό των υλικών πόρων. Χάρη σε μια κοινή προσπάθεια για πολιτική υπεράσπιση σε ισπανικό επίπεδο, ελήφθη η πολιτική υποστήριξη οκτώ κοινοβουλευτικών ομάδων το 2020 και η πρόταση τελικά υποβλήθηκε στο Κογκρέσο, παρά την απόρριψή της λόγω της καταψήφισης της πρότασης από τα συντηρητικά πολιτικά κόμματα. Το 2021 σχεδιάστηκε μια νέα δράση με βάση την πρόταση μιας «Λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας» του ILP, έναν μηχανισμό άμεσης δημοκρατίας μέσω του οποίου οι πολίτες (μέσα από μια αναφορά που συνοδεύεται από 500.000 υπογραφές) μπορούν να προτείνουν νόμους για εξέταση, συζήτηση και έγκριση στο Συνέδριο των Αντιπροσώπων, αποτελώντας την έγκρισή τους για υποχρεωτική συμμόρφωση. Σήμερα η καμπάνια είναι ακόμα ενεργή και έχουν περιθώριο μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2022 να συγκεντρώσουν τις υπογραφές.

Στο ισπανικό πλαίσιο, το κίνημα #RegularizaciónYa και η εκστρατεία του αντιπροσωπεύουν ένα πολύ σημαντικό βήμα προς τα εμπρός στην προβολή και την κατασκευή κοινών στρατηγικών υπεράσπισης που προωθούνται απευθείας από τις κοινότητες μεταναστών στην Ισπανία και, ως επί το πλείστον, η εκστρατεία αυτή λαμβάνει την υποστήριξη των παραδοσιακών αντιρατσιστικών οργανώσεων. Ωστόσο, η συνεχιζόμενη συζήτηση για το πώς δομείται η αντιρατσιστική ατζέντα με διαφορετικούς πολιτικούς παράγοντες να έχουν ενεργό ρόλο, όπου η δυναμική εξουσίας

⁸ Antigone, Lunaria, SOS Malta, SOS Racisme, 2022, Better Advocacy for Better Inclusion: Acting Against Discrimination for Equality and Citizenship Rights. Διαθέσιμο στο: https://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/Better-Advocacy-for-Better-InclusionENG_def.pdf

και η φυλετική ιεραρχία τείνουν να αναπαράγονται, συνεχίζει να δημιουργεί κάποιες εντάσεις που χαρακτηρίζουν την οικοδόμηση του πραγματικού αντιρατσιστικού κινήματος στην Ισπανία.

Στην Ιταλία, αναδεικνύεται επίσης ξεκάθαρα το αίτημα για μεγαλύτερη ακρόαση και η ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος της έλλειψης πολιτικής αναγνώρισης των νέων αντιρατσιστικών υποκειμενικοτήτων που θεμελιώθηκαν τα τελευταία χρόνια από νέους αλλοδαπής καταγωγής. Μεταξύ αυτών, οι ενώσεις G2, Questa è Roma και το κίνημα #italianisenzacittadinanza είναι ιδιαίτερα ενεργές. Η απόρριψη μορφών ανάμειξης που εκλαμβάνονται ως ευκαιριακές ή εργαλειακές, η ανάγκη να λάβουμε φωνή χωρίς διαμεσολάβηση και να χρησιμοποιήσουμε γλώσσες και μορφές έκφρασης διαφορετικές από εκείνες που παραδοσιακά χαρακτηρίζουν τον αντιρατσιστικό ακτιβισμό, και η επιθυμία να προταθούν αυτόνομες, ανεξάρτητες και εναλλακτικές αφηγήσεις σε όσους κυριαρχούν στη δημόσια συζήτηση, καθώς και να καταγγεληθούν ξεκάθαρα οι διάφορες μορφές δομικού και θεσμικού ρατσισμού, βρίσκονται στο επίκεντρο των ισχυρισμών αυτού του κινήματος⁹.

Μια υποδειγματική περίπτωση οργάνωσης που ηγείται από άτομα που έχουν υποστεί διακρίσεις και μετανάστες στην Ιταλία είναι η NoCap, που ιδρύθηκε ως μη κερδοσκοπική ένωση το 2017, η οποία ασχολείται με το θέμα της καταπολέμησης του caporalato¹⁰. Το NoCap γεννήθηκε χάρη στην εμπειρία που έφερε ο Yvan Sagnet (τότε ένας Καμερουνέζος φοιτητής στο Πολυτεχνείο του Τορίνο που δούλευε στην ύπαιθρο του Salento για να πληρώσει για τις σπουδές του), γνωστός επειδή ηγήθηκε της εξέγερσης των εργατών του Nardò το 2011. Η εξέγερση οδήγησε σε μια μεγάλη μαζική απεργία εργαζομένων που είχε μεγάλη προβολή στα ΜΜΕ, έφερε στο φως το πρόβλημα της εργασιακής εκμετάλλευσης και του caporalato σε όλες τις πτυχές, στρέφοντας τα φώτα της δημοσιότητας στα λεγόμενα «γκέτο». Αυτή η απεργία ήταν η σπίθα από την οποία ξεκίνησε μια έρευνα, μια δίκη και η πρώτη καταδίκη για δουλεία στην Ευρώπη. Στο μεταξύ, οι εκστρατείες των συνδικαλιστικών οργανώσεων βρήκαν τη στήριξη πολιτικών συνομιλητών και στις 26 Ιουλίου 2011 κατατέθηκε το νομοσχέδιο 2584 («Μέτρα για την τιμωρία του φαινομένου της παράνομης διαμεσολάβησης της εργασίας με βάση την εκμετάλλευση της εργασιακής δραστηριότητας»). Αυτό προέβλεπε αυστηροποίηση της ποινής για όποιον ασκούσε δραστηριότητες εργασιακής διαμεσολάβησης που χαρακτηρίζονται από εκμετάλλευση, βία, απειλή ή εκφοβισμό, εκμεταλλευόμενος την κατάσταση ανάγκης ή αναγκαιότητας του εργαζομένου (Νομ. 16 - Νομοσχέδιο Ν. 2584). Τέλος, δημιουργήθηκε ο Νόμος 199 του 2016, ο οποίος είναι ο κυριότερος και πληρέστερος από όλους τους νόμους, γιατί είχε το μεγάλο πλεονέκτημα να συνδυάζει τις ευθύνες του caporale, ως παράνομου διαμεσολαβητή, με αυτές του ιδιοκτήτη της εταιρείας, ως ωφελούμενου αυτής της μορφής εκμετάλλευσης και μαύρης εργασίας. Το NoCap παρακολουθεί ολόκληρη την εξέλιξη της νομοθεσίας.

Ωστόσο, η κατάσταση στην Ιταλία είναι κάπως πιο περίπλοκη και διαφοροποιημένη από ό,τι στο ισπανικό πλαίσιο. Εάν η δημιουργία συλλογικών χώρων θεωρείται κεντρικής σημασίας για την ενίσχυση του αντιρατσιστικού κινήματος και της πολιτικής

⁹ Lunaria, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 20 Italian antiracist realities. Διαθέσιμο στο: <http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIES-PARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-ITALY.pdf>

¹⁰ Ο όρος caporalato αναφέρεται σε μια παράνομη μορφή εργασιακής διαμεσολάβησης στην οποία αυτό που "στρατολογεί" τους εργάτες ονομάζεται caporale, και διασφαλίζει τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις των εργοδοτών με εργάτες χαμηλών αμοιβών. Η πρακτική αυτή είναι διαδεδομένη σε κάποιες αγροτικές περιοχές της Ιταλίας.

του συμβολής, δίπλα σε πραγματικότητες που διεκδικούν αυτόνομους συλλογικούς χώρους και που καταγγέλλουν την ανάγκη «απο-αποικισμού» του αντιρατσισμού, υπάρχουν συλλογικοί χώροι που γεννήθηκαν από την αρχή τους ως μικτοί χώροι, που ισχυρίζονται ότι μπορεί να γίνει η διαχείριση τους σε ισότιμη βάση. Η σημασία της ύπαρξης φυσικών χώρων για κοινωνικοποίηση, κοινή χρήση και πολιτική ανάπτυξη θεωρείται κεντρική, αλλά δεν συνεπάγεται απαραίτητα τη διεκδίκηση χωριστών αυτο-οργανωμένων «χώρων». Παραδειγματική από αυτή την άποψη είναι η εμπειρία της Trama di terre, που δραστηριοποιείται στην Imola από το 1997 και ιδρύθηκε από μια ομάδα 14 γυναικών 5 διαφορετικών εθνικοτήτων. Ο σύλλογος ιδρύθηκε με στόχο να καλωσορίσει και να οικοδομήσει σχέσεις μεταξύ ντόπιων και μεταναστριών, να αγωνιστεί για τα δικαιώματα της αυτοδιάθεσης όλων και να αντιταχθεί στις διακρίσεις και την ανδρική βία σε όλες τις μορφές της. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Trama di terre άνοιξε με τον καιρό ορισμένες υπηρεσίες, τις οποίες δεν της αρέσει να ορίζει ως τέτοιες, θεωρώντας τις ως παρατηρητήρια χρήσιμα για την ενεργοποίηση συγκεκριμένων πρακτικών αλληλεγγύης και ισότητας των γυναικών. Το Trama di Terre είναι πρώτα απ' όλα ένας συλλογικός χώρος και ένα φιλόξενο καταφύγιο, αναγνωρισμένο στην επικράτεια, που επιτρέπει στις γυναίκες που το πλησιάζουν να βρουν μια συναισθηματική εγγύτητα, να συνειδητοποιήσουν τις διακρίσεις που υφίστανται, να λάβουν τον λόγο στον προστατευόμενο χώρο του συλλόγου, να βιώσουν την πολιτική συμμετοχή στο εσωτερικό του και, χάρη στη συλλογική εμπειρία, να την συνεχίσουν και εκτός του προστατευμένου χώρου, καθ' όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής σημαντικών δράσεων συνηγορίας. Το Trama di terre έχει προωθήσει πολλές πολιτικές μάχες σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Για παράδειγμα, αφού είχε ζητήσει για μεγάλο χρονικό διάστημα τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη στέγαση για ανύπαντρες γυναίκες με παιδιά (μετανάστριες και γηγενείς), το 2015-2016 το Δημοτικό Συμβούλιο άλλαξε τον τρόπο υπολογισμού της βαθμολογίας για την πρόσβαση στη δημόσια στέγαση, αναγνωρίζοντας υψηλότερη βαθμολογία για γυναίκες που βγαίνουν από καταστάσεις βίας. Μια ακόμη διαφορετική περίπτωση αντιπροσωπεύει το κίνημα #italianisenzacittadinanza που, ενώ επιλέγει την αυτοοργάνωση, συνεργάζεται με πολλές παραδοσιακές αντιρατσιστικές ενώσεις, αναζητώντας την υποστήριξή τους για τις πρωτοβουλίες του, αλλά διατηρώντας την ηγεμονία της υπερασπιστικής στρατηγικής του.

Από την έρευνά μας μπορούμε να συμπεράνουμε ότι οι εμπειρίες όπως αυτές που εξηγήθηκαν παραπάνω στην Ισπανία και την Ιταλία, δεν φαίνεται να έχουν ακόμη παγιωθεί στην Ελλάδα και τη Μάλτα. Αυτό αποδίδεται στο γεγονός ότι σε αυτό το πλαίσιο τα αντιρατσιστικά κινήματα έχουν επικεντρωθεί κυρίως στην υποδοχή, την παροχή υπηρεσιών και την κοινωνική ένταξη μεταναστών και προσφύγων, γεγονός που καθορίζει την ανάγκη να λειτουργούν συχνά σε καθεστώς έκτακτου και κατεπείγοντος χαρακτήρα, με πολύ έντονους ρυθμούς εργασίας και συχνά έλλειψη επαρκών πόρων, που εμποδίζουν τις δυνατότητες δημιουργίας σχέσεων εμπιστοσύνης με μετανάστες και αιτούντες άσυλο για την οργάνωση κοινών πρωτοβουλιών ακτιβισμού, κοινωνικής κινητοποίησης και δράσεων πολιτικής υπεράσπισης, οι οποίες προωθούν αποτελεσματικά την ενεργό συμμετοχή μεταναστών και προσφύγων¹¹. Ακόμη και αν στην Ελλάδα και τη Μάλτα η αποτελεσματική συμμετοχή και ηγεσία των

¹¹ Antigone, Lunaria, SOS Malta, SOS Racisme, 2022, Better Advocacy for Better Inclusion: Acting Against Discrimination for Equality and Citizenship Rights. Διαθέσιμο στο: https://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/Better-Advocacy-for-Better-InclusionENG_def.pdf

πολιτικών υποκειμένων που επηρεάζονται είναι κάπως περιορισμένη, η συζήτηση για την ενεργό συμμετοχή και την ηγεσία είναι παρούσα και αναγνωρίζει τη σημασία της διαθεσιμότητας αυτοοργανωμένων συλλογικών χώρων.

Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών, το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων και η Γενιά 2.0 (Generation 2.0) είναι οργανώσεις που αποτελούνται κυρίως από μετανάστες ή που εμπλέκουν άμεσα πρόσφυγες/μετανάστες στις πρωτοβουλίες υπεράσπισης τους¹². Σε πολλές περιπτώσεις, αυτές οι πραγματικότητες λειτουργούν ως δίκτυα για τις τοπικές κοινότητες προσφύγων ή μεταναστών και δίνουν φωνή στις ανάγκες τους, μέσω άμεσης επαφής με τις ίδιες τις κοινότητες. Τα παραδείγματα αυτοοργανωμένης υπεράσπισης επικεντρώνονται κυρίως στη διεκδίκηση των κοινωνικών τους δικαιωμάτων και στην πρόσβαση σε υπηρεσίες, όπως τα στεγαστικά έργα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι πρόσφυγες μετακινούνται από την περιφέρεια προς το κέντρο της πόλης, σε μια προσπάθεια να απομακρυνθούν από τους καταυλισμούς, να ενσωματωθούν στον αστικό ιστό και να ανεξαρτητοποιηθούν από τα οφέλη και από το μοντέλο διαβίωσης που επιβάλλει το κυβερνητικό σύστημα υποδοχής. Πιο πρόσφατες αυτοοργανωτικές, αντιφασιστικές και αντιρατσιστικές πρωτοβουλίες με επικεφαλής το αναρχικό κίνημα έχουν λάβει χώρα, αλλά δεν έχουν την ιστορική σημασία και την πολιτική εκπροσώπηση που κατέχουν οι προαναφερθείσες ενώσεις μεταναστών πρώτης και δεύτερης γενιάς. Αυτές οι οργανώσεις είναι σημαντικές στην Ελλάδα για την υπεράσπιση των πολιτικών δικαιωμάτων εδώ και δεκαετίες και συνεργάζονται με διάφορους συλλόγους εδώ και πολλά χρόνια. Ως εκ τούτου, υπάρχει συνειδητοποίηση της σημασίας των μεταναστών και των προσφύγων να οργανώνουν τις δικές τους πρωτοβουλίες, και αυτό μεταφράζεται στις δράσεις αυτών των ενώσεων. Ωστόσο, η παρούσα κατάσταση θέτει ορισμένες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν, όπως η ένταξη των νεοαφιχθέντων μεταναστών και προσφύγων στις οργανώσεις, για την καλύτερη αντιμετώπιση των αναγκών τους που είναι διαφορετικές από εκείνες των προηγούμενων γενεών μεταναστών και προσφύγων.

Στο πλαίσιο της Μάλτας, και από την έρευνα που διεξήχθη, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η συμμετοχή των μεταναστών στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών χαρακτηρίζεται ως περιορισμένη, στην καλύτερη περίπτωση, λόγω περιορισμένου αριθμού εγκατεστημένων και βιώσιμων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, λόγω της έλλειψης συντονισμού μεταξύ άτυπων ομάδων και των ίδιων των ΜΚΟ και λόγω ενός μηδενικού ή ελάχιστου αριθμού μεταναστών ή ατόμων που δέχονται διακρίσεις που συμμετέχουν σε ενεργό επίπεδο στις οργανώσεις και στις δράσεις υπεράσπισης τους¹³. Η πύλη για αυτό φαίνεται να προέρχεται επίσης από την έλλειψη μεταναστών πρώτης και δεύτερης γενιάς, καθώς οι περισσότεροι μετανάστες χρησιμοποιούν τη Μάλτα κυρίως ως χώρα διέλευσης και προσπαθούν να φύγουν από τη Μάλτα το συντομότερο δυνατό. Αυτό έχει ως επακόλουθο τη σοβαρή έλλειψη προσπάθειας όσον αφορά την ενσωμάτωση. Η απουσία ενεργών μεταναστών πρώτης γενιάς στην κοινωνία είναι ένας πολύ σημαντικός δείκτης, διότι δείχνει την έλλειψη

¹² Antigone, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 23 Greek antiracist realities. Διαθέσιμο στο: <http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIES-PARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-GREECE.pdf>

¹³ SOS Malta, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 15 Maltese antiracist realities. Διαθέσιμο στο: <http://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/BABI-SOCIAL-PRIORITIES-PARTICIPATION-ADVOCACY-PRACTICES-IN-MALTA.pdf>

σταθερότητας καθώς και την επιθυμία να μετακομίσουν κάπου αλλού, όπου πιστεύουν ότι θα τους σεβαστούν πολύ περισσότερο από ό,τι στη Μάλτα.

Από την ανάλυση των διαφορετικών πλαισίων, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι οι οργανώσεις που εστιάζουν το έργο τους στην ευαισθητοποίηση, την κοινωνική κινητοποίηση και την πολιτική εμφάνιση, αντί αποκλειστικά στην παροχή υπηρεσιών και την αντιμετώπιση μιας έκτακτης ανάγκης, έχουν μεγαλύτερο χώρο στις οργανωτικές τους δομές για να αμφισβητήσουν τις προσεγγίσεις από πάνω προς τα κάτω, καθώς και τα περιορισμένα συμμετοχικά μοντέλα. Επίσης, φαίνεται ότι λαμβάνουν υπόψη πιο μετασχηματιστικές αφηγήσεις και χτίζουν έναν πιο κριτικό λόγο και μια αντιρατσιστική ατζέντα που κατασκευάζεται από την άμεση συμμετοχή, ανάμειξη ή ακόμη και ηγεσία των πολιτικών υποκειμένων που επηρεάζονται από πρακτικές και δομές διακρίσεων. Σε όλες τις χώρες που μελετήθηκαν, υπάρχουν ενδείξεις αύξησης της ευαισθητοποίησης σε πολιτικούς χώρους σύμφωνα με την οποία η ύπαρξη μη μικτών αντιρατσιστικών χώρων εργασίας είναι αναγκαιότητα, έτσι ώστε οι φυλετικοί άνθρωποι να έχουν το δικό τους ασφαλές περιβάλλον όπου μπορούν να μοιραστούν τη βία που βιώνουν και να δημιουργήσουν τις δικές τους αφηγήσεις και στρατηγικές υπεράσπισης. Ωστόσο, σε όλα τα πλαίσια, η άνοδος, η εδραίωση και η αποτελεσματικότητα αυτών των χώρων και κινήματων αμφισβητείται από πολλαπλά επιχειρησιακά εμπόδια, καθώς και από άλυτες σχέσεις μεταξύ παλαιών και νέων υποκειμενισμών και συζητήσεων μέσα στο αντιρατσιστικό κίνημα. Αυτές οι προκλήσεις είναι δύσκολο να ξεπεραστούν λόγω της διαιώνισης των άνισων σχέσεων εξουσίας μεταξύ διαφορετικών πολιτικών υποκειμένων (φυλετικά έναντι μη φυλετικών προσώπων, άτυπες ομάδες έναντι παραδοσιακών ΜΚΟ/ενώσεων κ.λπ.), λόγω των δομικών διακρίσεων που εφαρμόζει το κράτος ή λόγω κοινωνικών και πολιτικών αντιστάσεων στην αλλαγή της ιστορικής δυναμικής ισχύος. Όλα τα παραπάνω εμποδίζουν τις δυνατότητες αναπλαισίωσης ενοποιημένων οργανωτικών νοοτροπιών και συζητήσεων και περιορίζουν την αποτελεσματική συμμετοχή και ηγεσία μεταναστών και πολιτικών υποκειμένων σε αντιρατσιστικές δράσεις υπεράσπισης στις χώρες της έρευνας.

Παρακάτω παρουσιάζονται τα εμπόδια που εντοπίστηκαν κατά την έρευνα μας:

Υλικά εμπόδια έχουν εντοπιστεί στις τέσσερις χώρες μελέτης. Πρόκειται για υλικά προβλήματα που σχετίζονται με την καθημερινή επιβίωση, την έλλειψη χρόνου, το επίπεδο εκπαίδευσης ή την εμπειρία πολιτειότητας των μεταναστών, τα οποία παρεμποδίζουν τις δυνατότητες συμμετοχής στο έργο συνηγορίας των υφιστάμενων οργανώσεων και στο έργο δημιουργίας και διατήρησης αυτοοργανωμένων χώρων.

Επιπλέον, οι αυτοοργανωμένοι χώροι εξαρτώνται ως επί το πλείστον από μη αμειβόμενη εργασία, η οποία εμποδίζει την ικανότητα κινητοποίησης υλικών πόρων και επένδυσης επαρκούς χρόνου ώστε οι ακτιβιστές να πραγματοποιήσουν τις πρωτοβουλίες υπεράσπισης. Στις χώρες όπου θεωρούνται ως διέλευσης, υπάρχει το πρόσθετο πρόβλημα της υψηλής κινητικότητας των μεταναστών, το οποίο οδηγεί σε έλλειψη σταθερότητας των αυτο-οργανωμένων χώρων και στη δέσμευση να εργαστεί κανείς σε ένα αυτο-κατασκευασμένο αφήγημα, καθώς και στην επένδυση χρόνου σε δράσεις πολιτικής υπεράσπισης.

Οργανωτικά εμπόδια που βασίζονται στην έλλειψη προσωπικού αφιερωμένου στην ενίσχυση της εσωτερικής συνοχής των κοινωνικών κινημάτων και δικτύων, στη συγκέντρωση χρόνου και πόρων στην παροχή υπηρεσιών και όχι στην πολιτική και κοινωνική συμμετοχή, ενώ βασίζονται επίσης στη δράση σε ανταγωνιστικό περιβάλλον και στη διατήρηση μιας σχέσης προσανατολισμένης στον «χρήστη» παρά στην άμεση εμπλοκή στη ζωή της ομάδας/οργάνωσης) (Antigone et al., 2022, p14). Ομοίως, η ανάγκη για τις αντιρατσιστικές συλλογικότητες να λειτουργούν συχνά αντιδραστικά σε όσα συμβαίνουν, ενόψει σοβαρών παραβιάσεων δικαιωμάτων, επιβάλλει σε αυτές να επικεντρωθούν σε ενέργειες υπεράσπισης για τη βραχυπρόθεσμη μεταρρύθμιση των

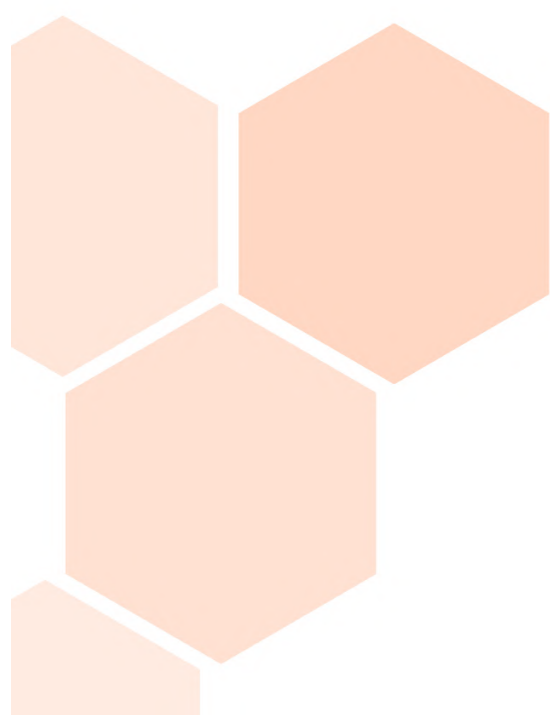
ρατσιστικών θεσμικών πρακτικών, χωρίς να μπορούν να επικεντρωθούν στην κατασκευή μακροχρόνιων μετασχηματιστικών προτάσεων και στρατηγικών δράσης. Τέλος, η έλλειψη συντονισμού και διαλόγου μεταξύ άτυπων ομάδων και παραδοσιακών αντιρατσιστικών ενώσεων και ΜΚΟ έχει αναγνωριστεί ως βασικός παράγοντας που δημιουργεί εντάσεις και εμποδίζει τις αποτελεσματικές μορφές συμμετοχής και τη δημιουργία πολιτικών χώρων στους οποίους τα επηρεαζόμενα πολιτικά υποκείμενα μπορούν τα ίδια να ηγούνται δράσεων συνηγορίας με (ή χωρίς) την υποστήριξη παραδοσιακών αντιρατσιστικών ενώσεων.

Κανονιστικά εμπόδια δημιουργούνται από την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τη μετανάστευση και αποτελούν από μόνα τους δομικό περιορισμό για τις συμμετοχικές δράσεις υπεράσπισης των αντιρατσιστικών κινήματων. Το σύστημα ασφάλειας και απαγορεύσεων που συνοδεύουν τη μεταναστευτική και προσφυγική πολιτική που υιοθετήθηκε σε όλες τις χώρες που εμπλέκονται στην έρευνα, πλαισιώνονται από πολιτικούς λόγους που βασίζονται στην αντιμετώπιση του “επείγοντος” και της κρατικής ασφάλειας. Και στοχεύουν στη νομιμοποίηση μιας προσέγγισης «περιορισμού» στο μεταναστευτικό ζήτημα, διατηρώντας έτσι ένα μοντέλο ιθαγένειας με βάση τη στενή σύνδεση μεταξύ αφενός της εγγύησης των αστικών, κοινωνικών, και πολιτικών δικαιωμάτων και αφετέρου της εθνικότητας. Αυτό τείνει να παράγει και να αναπαράγει θεσμικές πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις σε βάρος μεταναστών και ατόμων που υφίστανται διακρίσεις, να γεννάει συστηματική παραβίαση της πρόσβασης σε βασικά δικαιώματα και να περιορίζει τη δυνατότητα συμμετοχής σε πολιτικές σφαίρες από όπου μπορούν να χτίσουν τις δικές τους δράσεις υπεράσπισης.

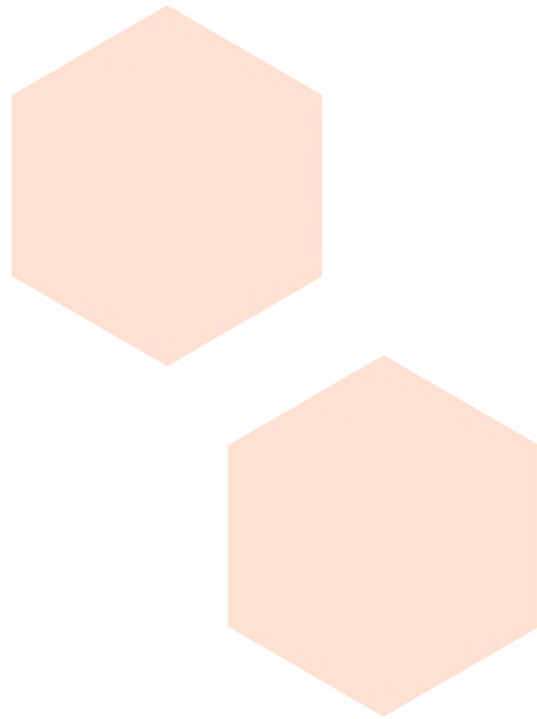
Εμπόδια θεσμικής προέλευσης κυρίως βασίζονται στην έλλειψη αναγνώρισης ενδιάμεσων παραγόντων, στην προτίμηση για πιο δομημένες οργανώσεις, σε επιλεκτικά συστήματα διαπίστευσης και διαβούλευσης, στην πολιτική τοποθέτηση που νομιμοποιεί τις ανισότητες και, σε ορισμένες περιπτώσεις, στην εργαλειοποίηση του αντιρατσιστικού λόγου από κυβερνήσεις και από πολιτικά κόμματα που ενώ οικοδομούν έναν αντιρατσιστικό λόγο και έχουν θεσμοθετήσει έννοιες και κατηγορίες που αναπτύχθηκαν μεν από κοινωνικά κινήματα, αλλά που δεν συνοδεύονται από συνεκτικές πολιτικές δράσεις. Για παράδειγμα, στην Ισπανία ορισμένες τοπικές διοικήσεις έχουν πραγματοποιήσει θεσμικές αντιρατσιστικές εκστρατείες, διατηρώντας παράλληλα πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις. Στην Ιταλία, ορισμένα κόμματα έδωσαν τη μάχη για τη μεταρρύθμιση του νόμου για την ιθαγένεια σε προγραμματικό επίπεδο, αλλά στη συνέχεια δεν υποστήριξαν την έγκριση της μεταρρύθμισης όταν ψηφίστηκε στη Βουλή. Ο κίνδυνος αυτού του γεγονότος είναι ότι ο λόγος του κοινωνικού κινήματος χάνει τη δύναμή του, ευτελίζοντας αυτοδημιούργητες αφηγήσεις και ισχυρισμούς αντιρατσιστικών ομάδων, γεγονός που μπορεί να ακυρώσει τις προσπάθειες της κοινωνίας των πολιτών να πυροδοτήσει κοινωνική αλλαγή από τα κάτω και, κατά συνέπεια, να αποθαρρύνει τη συμμετοχή και τον κοινωνικό και πολιτικό ακτιβισμό.

Η πολιτική ερμηνεία, αντί για τους λειτουργικούς και υποκειμενικούς/υλικούς παράγοντες που εμποδίζουν τη συμμετοχή, εστιάζει την προσοχή της στις δομικές και θεσμικές ρίζες του ρατσισμού και υπογραμμίζει την ύπαρξη ενός συστημικού και πολιτισμικού προβλήματος που διασχίζει θεσμικά και πολιτικά συστήματα, εξαρτώντας την αποτελεσματική συμμετοχή μεταναστών και ατόμων που υφίστανται διακρίσεις από την πολιτική δράση του αντιρατσιστικού κινήματος.

Η ελπίδα είναι ότι οι αναδυόμενες μετασχηματιστικές μορφές και δομές αυτοοργάνωσης με επικεφαλής τα ίδια τα υποκείμενα που δέχονται διακρίσεις και ρατσισμό θα ανθίζουν και θα εδραιώνονται ολοένα και περισσότερο, καθοδηγώντας τον πραγματικό αγώνα για δικαιώματα, ισότητα και κοινωνική δικαιοσύνη στην Ευρώπη, κερδίζοντας πολιτικούς και θεσμικούς χώρους και δομώντας αποτελεσματικές μορφές αυτο-αναπαράστασης. Ταυτόχρονα, αναμένεται ότι οι παραδοσιακές ευρωπαϊκές οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών θα επιτύχουν επίσης να εμπλέξουν άτομα που είναι υπήκοο χωρών εκτός Ε.Ε, ακτιβιστών και πολιτικών εκπροσώπων στα μονοπάτια και τις οργανωτικές δομές τους, περισσότερο από ό,τι έχουν καταφέρει μέχρι τώρα. Αυτό θα συμβάλει σε μεγαλύτερη ποικιλομορφία και πολιτική αντιπροσωπευτικότητα εντός αυτών των οντοτήτων και στις πολιτικές σφαίρες όπου δραστηριοποιούνται. Θα επιταχύνει επίσης την αναθεώρηση των παραδοσιακών ηθικολογικών αντιρατσιστικών λόγων και πρακτικών για την υιοθέτηση πιο μεταμορφωτικών αφηγήσεων βασισμένων σε αποαποικιακές θεωρίες που διαβάζουν τον ρατσισμό ως σύστημα δομικών, συστημικών και θεσμικών καταπιέσεων. Ταυτόχρονα, είναι εξίσου σημαντικό το αντιρατσιστικό κίνημα στην Ευρώπη να αναδιαρθρώσει τους ρόλους και τις ιεραρχίες αυτών των οργανώσεων που παραδοσιακά καταλαμβάνουν πολιτικούς χώρους για διαπραγματεύσεις ενώ ενεργούν ως συνομιλητές στον αντιρατσιστικό αγώνα, ώστε ο αντιρατσιστικός αγώνας να μετατραπεί σε πολιτικό κίνημα όπου οι μετανάστες και τα φυλετικοποιημένα άτομα καθώς και οι οργανώσεις τους θα είναι πρωταγωνιστές και ηγέτες του κινήματος, για να διαλύσουν τις εθνοφυλετικές ιεραρχίες και τις ηγεμονικές πολιτικές εκπροσώπησης και να προωθήσουν μεγαλύτερη κοινωνική και πολιτική ισότητα.

Μέρος II

Μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι δείκτες για τη μέτρηση της “ένταξης”;

2.1. Εισαγωγή

Η μέτρηση της κοινωνικής συμπεριφοράς και των κοινωνικών φαινομένων είναι πάντα μια πολύ δύσκολη διαδικασία. Αυτό ισχύει και όταν πρόκειται για την αξιολόγηση της ένταξης των μεταναστών στις κοινωνίες υποδοχής, γιατί αυτό σημαίνει αξιολόγηση δύο αλληλένδετων κοινωνικοπολιτικών διαδικασιών. Το πρώτο αφορά στην εξέταση το σύνολο των μέτρων που λαμβάνονται από τις κυβερνητικές αρχές της χώρας υπό συζήτηση (συμπεριλαμβανομένων εκείνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης), καθώς και να εξεταστούν οι πρακτικές που ακολουθούνται στην καθημερινή εφαρμογή αυτών των πολιτικών. Το δεύτερο είναι να εξεταστεί ο αντίκτυπος αυτών των μέτρων και η υποστήριξη που λαμβάνουν τα άτομα μεταναστευτικής καταγωγής. Οι δείκτες μπορεί να είναι χρήσιμοι για την κατανόηση αυτών των δύο διαδικασιών.

Όταν συζητείται το θέμα των δεικτών ένταξης, μία από τις δυσκολίες που ανακύπτουν συχνά είναι ο ορισμός της ενδιαφερόμενης ομάδας. Επιπλέον, οι εθνικές πολιτικές για τη μετανάστευση και την ένταξη διαφέρουν από κράτος σε κράτος και συχνά δεν εφαρμόζονται πλήρως, γεγονός που καθιστά τη χρήση των δεικτών πιο δύσκολη. Εκτός από αυτές τις προκλήσεις, υπάρχει το συνεχόμενο ζήτημα περί αξιοπιστίας των δεδομένων επί των οποίων ισχύουν οι δείκτες. Πέρα από αυτά, ίσως η πιο σημαντική πρόκληση είναι το πώς οι δείκτες καταφέρνουν να αντιπροσωπεύουν τις διαφορετικές διαστάσεις της ένταξης. Σχετικά με αυτό το θέμα, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι οι δείκτες καθορίζονται με βάση την ανάγκη που προκύπτει σε κάθε περίοδο σχετικά με τα δικαιώματα και τις κοινωνικές επιταγές της ενδιαφερόμενης χώρας σε σχέση με ζητήματα μετανάστευσης και ασύλου. Οι δείκτες ακολουθούν επίσης διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες. Ως εκ τούτου, η ενοποίηση αποτελεί μια δυναμική πολυδιάστατη και πολυεπίπεδη διαδικασία που επαναπροσδιορίζεται με την πάροδο του χρόνου και απαιτεί συνεχή ενημέρωση δεδομένων. Ως εκ τούτου, η δημιουργία δεικτών είναι ένα πολύ περίπλοκο έργο που συνδέεται άμεσα με τις αντιξοότητες του παρόντος.

Οι δείκτες είναι προϊόν ενός ιδεολογικού και κυβερνητικού/γραφειοκρατικού πλαισίου που αντιδρά σε μια ενδεχόμενη πραγματικότητα σε διαφορετικά επίπεδα (τοπικό, εθνικό και διεθνές). Οι δείκτες παράγονται μέσα σε αυτό το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο και σύμφωνα με ορισμένες θεωρητικές κατευθυντήριες γραμμές. Είναι σημαντικό να αναγνωρίζονται αυτά τα στοιχεία, ιδιαίτερα όταν οι δείκτες χρησιμεύουν ως κατευθυντήριες γραμμές για τον σχεδιασμό των πολιτικών σχεδίων για την ένταξη υπηκόων εκτός Ε.Ε. Εν ολίγοις, η σωστή χρήση των δεικτών συνδέεται με την κριτική ανάγνωση του πολιτικού πλαισίου από το οποίο παράγονται, και αυτό σημαίνει ότι οι δείκτες χρειάζεται να αντιπαραβάλλονται με άλλες πηγές και εμπειρίες που ανακτώνται άμεσα από το πεδίο.

Εφόσον διαβάζονται κριτικά, οι δείκτες μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό εργαλείο για την αξιολόγηση της κοινωνικής ανάπτυξης και για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των πολιτικών. Πρώτον, επειδή επιτρέπουν τον άμεσο εντοπισμό των πιο επειγουσών

κοινωνικών, πολιτιστικών, οικονομικών ή ανθρωπιστικών αναγκών για τις οποίες θεωρούνται απαραίτητες σημαντικές αλλαγές στη δημόσια πολιτική. Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι αυτοί οι δείκτες δεν θα «μετρήσουν» άμεσα την κατάσταση έναντι των μεταναστών και της πολιτικής υπεράσπισης των προσφύγων. Γενικά, οι κυβερνήσεις δεν διαθέτουν στοιχεία για τους μετανάστες και την πολιτική συμμετοχή των προσφύγων. Ωστόσο, όπως θα εξηγηθεί αργότερα, δείκτες που μας ενημερώνουν για πτυχές του πλαισίου που είναι κρίσιμες για την αντιμετώπιση του ζητήματος της υπεράσπισης, όπως η πρόσβαση στην εργασία, η εκπαίδευση, η ιθαγένεια, το εισόδημα κ.λπ. έχουν μεγάλη σημασία.

Δεύτερον, οι δείκτες είναι «στρατηγικά» χρήσιμοι για κάθε εκστρατεία, δεδομένου ότι προσθέτουν εξουσία και δύναμη στο έργο συνηγορίας, όταν αυτό εντάσσεται στον θεσμικό διάλογο ή στις σχέσεις με τα μέσα ενημέρωσης ή σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του κοινού. Αυτά είναι πεδία δράσης που είναι συνήθως πιο δεκτικά στη σιωπηρή εμφάνιση που δίνουν οι δείκτες στη γνώση για τη μετανάστευση. Ακολουθώντας αυτό το πνεύμα, η ισχύς των δεικτών υποστηρίζεται επίσης από το γεγονός ότι χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο για την παρακολούθηση και την καθοδήγηση των δημόσιων πολιτικών σε έναν δεδομένο τομέα¹⁴, συχνά μετρώντας την κοινωνική πρόοδο και την ευημερία μέσω της χρησιμοποίησης μιας πολυδιάστατης προσέγγισης. Αυτή είναι μια θετική πτυχή, ειδικά όταν πρόκειται για πολυδιάστατες πτυχές όπως η ένταξη ή τα δικαιώματα των μεταναστών, προσφύγων και ατόμων που υφίστανται διακρίσεις¹⁵.

Τρίτον, οι δείκτες μπορούν να είναι πολύ χρήσιμοι για τον εντοπισμό των νομικών και πολιτικών αντιφάσεων και κενών που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην προστασία των μεταναστών και των προσφύγων που εμφανίζονται σε διαφορετικά κυβερνητικά επίπεδα. Επιπλέον, αυτά τα διαφορετικά επίπεδα παράγουν δείκτες και δεδομένα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της εφαρμογής νόμων και πολιτικών, δείχνοντας έτσι τις αντιφάσεις που ενδέχεται να προκύψουν. Αυτές οι αντιφάσεις είναι συχνά ζωτικής σημασίας για την υπεράσπιση των πολιτικών δικαιωμάτων, δεδομένου ότι τα πολιτικά δικαιώματα θεωρούνται ως οικουμενικά δικαιώματα από το διεθνές δίκαιο, και κατά συνέπεια, η ΕΕ υποστηρίζει την καθολικότητά τους στα νομικά της

¹⁴ Για να μπορέσουμε να προτείνουμε έναν ορισμό των “δεικτών” και “κοινωνικών δεικτών”, βασιστήκαμε σε διάφορες πηγές. Μερικές από αυτές είναι: Boccuzzo G., 2011, Dispense del corso di Sistemi Informativi Statistici. Διαθέσιμο στο: http://homes.stat.unipd.it/mariobolzan/sites/homes.stat.unipd.it/mariobolzan/files/MaterialeBoccuzzoIndicatori2013_14pdf.pdf;

Delvecchio F., 1995, Scale di misura e indicatori sociali, Cacucci Editore. Διαθέσιμο στο: https://www.uniba.it/ricerca/dipartimenti/scienze-politiche/docenti/archivio-cartelle-docenti/cardamone-antonio-filippo/scala%20di%20misura%20e%20indicatori%20sociali.pdf/at_download/file;

Saraceno C., Indicatori Sociali per la competitività o per la qualità sociale?. Available at: <https://www.istat.it/it/files/2011/02/saraceno.pdf>;

ISTAT, Fase ANALISI, <https://www4.istat.it/it/strumenti/metodi-e-strumenti-it/analisi>; ISTAT, Indici e indicatori. Διαθέσιμο στο: <https://www.slideshare.net/ascuoladioc/25-indici-e-indicatori-matteo-mazziotta-istat>;

G. Vecchi, MODULO MONITORING AND EVALUATION, 4. Indicators. Διαθέσιμο στο: http://qualitapa.gov.it/sitoarcheologico/fileadmin/mirror/t-gestper/Slides_MV_ud4.pdf.

¹⁵ Από το 2001, ο ΟΟΣΑ έχει προωθήσει διάφορες πρωτοβουλίες με στόχο την ανάπτυξη δημόσιου διαλόγου σχετικά με την ανάγκη μέτρησης της κοινωνικής προόδου. Το 2009, η επιτροπή Stiglitz, συστάθηκε υπό την Προεδρία της Γαλλίας, συνέταξε 12 συστάσεις, και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μία ανακοίνωση με τίτλο "Not only GDP - Measuring progress in a changing world" με στόχο να ζητήσει την παραγωγή και διάδοση πληροφοριών ικανών να ενσωματώσουν και να βελτιώσουν πληροφορίες για την ποιότητα ζωής. Στην Ιταλία, το σύστημα δεικτών BES - Benessere Equo e Sostenibile (Ιση και Βιώσιμη Ευημερία), δημιουργήθηκε από την ISTAT το 2010, κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση χρησιμοποιώντας μεγάλο αριθμό δεικτών χωρισμένους σε 12 διαστάσεις. Μέσα από αυτό το σύστημα προτείνεται μια συστηματική ανάλυση της εξέλιξης ποιότητας ζωής στην Ιταλία. Διαθέσιμο στο: [https://www.istat.it/it/benessere-e-sostenibilit%C3%A0/la-misurazione-del-benessere-\(bes\)/gli-indicatori-del-bes](https://www.istat.it/it/benessere-e-sostenibilit%C3%A0/la-misurazione-del-benessere-(bes)/gli-indicatori-del-bes).

συστήματα. Ως εκ τούτου, η προστασία των δικαιωμάτων μεταφέρεται με νομικά δεσμευτικές συμφωνίες για όλα τα κυβερνητικά επίπεδα, πράγμα που σημαίνει ότι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες, αφού αναγνωριστούν το καθεστώς τους, θα πρέπει να έχουν σχεδόν τα ίδια δικαιώματα με κάθε πολίτη της ΕΕ. Ωστόσο, συχνά αυτή η νομικά αναγνωρισμένη οικουμενικότητα έρχεται σε σύγκρουση με την έννοια του έθνους-κράτους και της προνεωτερικής δυναμικής που χτίζεται γύρω από μια ιθαγένεια που ορίζεται από την εθνικότητα, το αίμα και τον πολιτισμό και που τελικά ενσαρκώνεται επίσημα ή/και ανεπίσημα στη γραφειοκρατική τάξη¹⁶. Αυτή η ιστορική δύναμη που φαίνεται να εκπροσωπείται στις περισσότερες από τις πολιτικές που σχετίζονται με τη μετανάστευση ή την ένταξη είναι κυρίως υπεύθυνη για την καταστρατήγηση και την άμεση ή έμμεση καταστολή των πολιτικών δικαιωμάτων ή την αποτροπή χρήσης τους. Αυτό μπορεί να συμβεί με διάφορες μορφές: γραφειοκρατικοί “εφιάλτες”, αστυνομική βαρβαρότητα, διαχωρισμός από τους ντόπιους¹⁷. Ο επιτυχής εντοπισμός αυτών των αντιφάσεων προσφέρει τις βάσεις για την υπεράσπιση των πολιτικών δικαιωμάτων των προσφύγων στα δικαστήρια, ενώ ταυτόχρονα αποτελεί και αιτία πολιτικής κινητοποίησης για τις μεταναστευτικές και προσφυγικές κοινότητες. Σύμφωνα με την πολυεπίπεδη φύση της μεταναστευτικής πολιτικής και της παραγωγής δεικτών, στην επόμενη ενότητα παρουσιάζονται οι σημαντικότεροι δείκτες που χρησιμοποιούνται τόσο σε διεθνές επίπεδο όσο και σε ευρωπαϊκό, καθώς και σε εθνικό επίπεδο στην Ιταλία, την Ελλάδα και την Ισπανία.

2.2. Οι κύριοι δείκτες και οι πηγές που χρησιμοποιούνται σε διεθνές επίπεδο

Η κοινωνική ένταξη των μεταναστών και ατόμων που δέχονται διακρίσεις στις κοινωνίες υποδοχής είναι μια σύνθετη διαδικασία που περιλαμβάνει πολλές μεταβλητές (που συνδέονται τόσο με τα δημογραφικά, κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά των ατόμων αλλοδαπής καταγωγής όσο και με αυτά που συνδέονται με τις χώρες υποδοχής, ιδίως τις μεταναστευτικές πολιτικές αυτών). Αυτή η διαδικασία διερευνάται κυρίως μέσω ποσοτικών προσεγγίσεων, οι οποίες λαμβάνουν υπόψη στατιστικές και οικονομικές διαστάσεις, και μέσω ποιοτικών αναλύσεων, οι οποίες εμβαθύνουν στη γνώση προσωπικών βιογραφιών και μεταναστευτικών σχεδίων, υποκειμενικών αντιλήψεων, προσωπικών στρατηγικών και προσδοκιών που σχετίζονται με την ίδια την ένταξη. Προκειμένου να βελτιωθεί η συλλογή δεδομένων και η συγκρισιμότητά τους σε διεθνές επίπεδο, να προωθηθούν αναλύσεις και μελέτες σχετικά με τα αποτελέσματα των πολιτικών ένταξης και κοινωνικής συνοχής και σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τον αντίκτυπο των πολιτικών μετανάστευσης, αρκετοί οργανισμοί έχουν εμπλακεί στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη οργανωμένων συστημάτων με στόχο τη μέτρηση του επιπέδου κοινωνικής ένταξης ατόμων με

¹⁶ Herzfeld, M. 1992. *The social production of indifference: Exploring the symbolic roots of Western bureaucracy*. Chicago: University of Chicago Press.

Arendt, H. 1973/2004. “The Decline of the Nation-State and the End of the Rights of Man”. In *The Origins of Totalitarianism*. New York: Schocken Books.

¹⁷ Rozakou, K. 2017. Non recording the “European refugee crisis” in Greece: Navigating through irregular bureaucracy. *Focaal – Journal of Global and Historical Anthropology* 77: 36–49.

μεταναστευτικό υπόβαθρο, καθώς και να διαπιστώσουν τα χαρακτηριστικά των μεταναστευτικών πολιτικών.

Παρακάτω, παρουσιάζονται μερικά πρόσφατα αναπτυγμένα συστήματα για τη μέτρηση της ένταξης. Πρόκειται για διεθνώς αναγνωρισμένες θεμελιώδεις αναφορές, καθώς εξασφαλίζουν υψηλότερο βαθμό κάλυψης όσον αφορά τον αριθμό των χωρών που εξετάζονται και τα δεδομένα που συλλέγονται. Πρόκειται κυρίως για συστήματα δεικτών που αναπτύχθηκαν από τον ΟΟΣΑ¹⁸ και την ΕΕ καθώς και τα μοντέλα που εφαρμόζονται από διεθνείς συνεργασίες. Ο στόχος είναι να επεξηγηθούν τα κύρια χαρακτηριστικά αυτών των μοντέλων και να προβληματιστούμε σχετικά με την προέλευσή τους, το βασικό τους θεωρητικό υπόβαθρο και τους περιορισμούς τους.

Ο ΟΟΣΑ και η ΕΕ άρχισαν να σχεδιάζουν δείκτες με στόχο τη μέτρηση των αποτελεσμάτων των «πολιτικών ένταξης». Αυτά συνδυάστηκαν με τη σύγκριση δεδομένων μεταξύ χωρών, χάρη στη διαθεσιμότητα δεδομένων από εναρμονισμένες πηγές λόγω της ανάγκης ανάπτυξης μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης της εξέλιξης των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης από την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα. Οι τομείς πολιτικής που εξετάζονται από τα δύο συστήματα αλληλεπικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό ή/και συμπίπτουν (απασχόληση, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη, ενεργός συμμετοχή στα κοινά και κοινωνική συνοχή). Το ίδιο ισχύει για τους περισσότερους από τους δείκτες που αναφέρονται σε αυτούς τους τομείς πολιτικής, οι οποίοι αυξήθηκαν και βελτιώθηκαν με την πάροδο των ετών, με ορισμένες εξαιρέσεις όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή του πολίτη και την κοινωνική συνοχή, για τους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρει τη δυνατότητα πιο εμπεριστατωμένων αναλύσεων, δεδομένου ότι έχει υιοθετήσει μεγαλύτερο αριθμό δεικτών και περιοδικών μετρήσεων/αξιολογήσεων.

Οι δυσκολίες στη σύγκριση δεδομένων οφείλονται στις διαφορές μεταξύ των ορισμών που υιοθετούνται σε διάφορες χώρες, καθώς και στις διαφορετικές μεθόδους συλλογής δεδομένων, αλλά και στη μη διαθεσιμότητα αξιόπιστων και εναρμονισμένων δεδομένων για ορισμένες χώρες (ελλιπής πηγές λήψης στοιχείων) ή για ορισμένους τομείς πολιτικής (απουσία ad hoc δειγματοληπτικών ερευνών). Αυτά είναι τα κύρια εμπόδια που έχουν συναντήσει αυτά τα συστήματα μέτρησης όλα αυτά τα χρόνια. Οι περιορισμοί που εντοπίστηκαν συνδέονται με εννοιολογικά και γλωσσικά προβλήματα, με διαφορετικά νομικά και πολιτικά συστήματα και με τις διαφορετικές ιστορίες μετανάστευσης στην κάθε χώρα οδήγησε στην προετοιμασία εις βάθος αναλύσεων των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης και στην παροχή χρήσιμων πληροφοριών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών.

Οι πρώτες απόπειρες χρονολογούνται από τα έργα COMPSTAT (Compare National Data-Sources in the Field of Migration and Integration)¹⁹ και PROMINSTAT²⁰. Μετά το

¹⁸ Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

¹⁹ Το Έργο COMPSTAT, ξεκίνησε το 2001, είχε τρεις κύριους στόχους: τη συλλογή και ανάλυση βασικών τεχνικών πληροφοριών σχετικά με διάφορους τύπους micro-data και στατιστικών που παράγονται από δημόσιες αρχές και που ενδιαφέρουν τη μελέτη της “ένταξης” των μεταναστών, να βοηθήσει στον καθορισμό της συγκρισιμότητας αυτών των δεδομένων σε ολόκληρη την Ευρώπη και την ΕΕ ειδικότερα, και να παρέχει πληροφορίες σχετικά με το πού να αναζητηθούν δεδομένα σε εθνικό επίπεδο και την ποιότητα των δεδομένων. Διαθέσιμο στο: http://www.prominstat.eu/drupal/?q=system/files/Comparative_aspects_COMPSTAT.pdf.

²⁰ Το PROMINSTAT (2007-2009) είχε στόχο να αντιμετωπίσει την ανάγκη των ερευνητών, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των επαγγελματιών για πιο εναρμονισμένα στατιστικά δεδομένα σχετικά με τη μετανάστευση, την “ένταξη” και τις διακρίσεις σε 29 χώρες. Βελτιώνοντας τη συγκρισιμότητα των στατιστικών δεδομένων και την κατανόηση των δεικτών, το PROMINSTAT συνέβαλε στην αύξηση της διαφάνειας στις αποφάσεις πολιτικής και στη βελτίωση της ποιότητας των διαθέσιμων στο κοινό πληροφοριών σχετικά με τη μετανάστευση, την ένταξη και τις

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2004 στη Χάγη (στο οποίο αναπτύχθηκαν οι «Κοινές βασικές αρχές για την πολιτική ένταξης των μεταναστών»²¹) και το Συμβούλιο του Πότσδαμ το 2007, κατά τη διάρκεια του οποίου τα κράτη μέλη κλήθηκαν να υιοθετήσουν ένα κοινό σύστημα στατιστικών δεικτών για τη μέτρηση και την αξιολόγηση του τύπου και του βαθμού της «ένταξης» των μεταναστών στις ευρωπαϊκές κοινωνίες, με το πρόγραμμα της Στοκχόλμης, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2009, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να αναπτύξει ένα βασικό σύστημα δεικτών σε ορισμένους τομείς για την παρακολούθηση των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης. Η διαδικασία αυτή συγκεκριμενοποιήθηκε κατά τη διάσκεψη εμπειρογνομόνων που πραγματοποιήθηκε στο Malmö το 2009, όπου υποβλήθηκε πρόταση για τους δείκτες και στη συνέχεια επισημοποιήθηκε με τη δήλωση της Σαραγόσα, η οποία εγκρίθηκε στην Ευρωπαϊκή Υπουργική Διάσκεψη για την Ένταξη που πραγματοποιήθηκε στις 15-16 Απριλίου 2010²². Στην παρούσα δήλωση, οι Ευρωπαίοι Υπουργοί ενθάρρυναν την Επιτροπή να διεξαγάγει πιλοτική μελέτη για την εξέταση προτάσεων για κοινούς δείκτες ένταξης και για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων από εναρμονισμένες πηγές που είχαν προηγουμένως συμφωνηθεί. Στη συνέχεια, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, καθόρισε ένα σύνολο δεικτών για την παρακολούθηση των αποτελεσμάτων των πολιτικών ένταξης σε τέσσερις τομείς: απασχόληση, εκπαίδευση, κοινωνική ένταξη και ενεργός συμμετοχή στα κοινά. Ακολούθησε το 2011²³, η πιλοτική μελέτη που διεξήγαγε η Eurostat²⁴ εξετάζοντας τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων από εναρμονισμένες πηγές για τον υπολογισμό 15 δεικτών για τους οποίους μπορούσαν να συγκριθούν τα δεδομένα. Στη συνέχεια, οι προτάσεις της πιλοτικής μελέτης εξετάστηκαν περαιτέρω, και έγιναν αντικείμενο ανάπτυξης και επεξεργασίας σε ένα Σχέδιο βάση του οποίου το 2013 εκπονήθηκε μια έκθεση με τίτλο «Χρησιμοποιώντας τους δείκτες της ΕΕ για την ένταξη των μεταναστών»²⁵, η οποία επικύρωσε την αποτελεσματικότητα των 21 δεικτών της Σαραγόσα και πρότεινε προσθήκες ανεβάζοντας τον αριθμό σε 46, προσθέτοντας και ένα θεματικό πεδίο σε αυτούς τους τομείς που ήδη καλύπτονταν. Οι τομείς πολιτικής που εξετάζονται είναι οι εξής: Απασχόληση, Εκπαίδευση, Κοινωνική Ένταξη, Ενεργός Συμμετοχή του Πολίτη, Υποδοχή στην Κοινωνία (κοινωνική συνοχή).

διακρίσεις. Το Prominstat βασίστηκε στο προηγούμενο έργο "Comparing National Data Sources in the Field of Migration and Integration" (COMPSTAT) που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 5ου Πλαισίου Προγράμματος μεταξύ 2001 and 2002, το Έργο FP6 "Towards Harmonized European Statistics on International Migration" (THESIM) ολοκληρώθηκε το 2005 και συνεχίζεται η έρευνα στο πλαίσιο του δικτύου IMISCOE. Διαθέσιμο στο: <http://www.prominstat.eu/drupal/node/64>.

²¹ European Website on Integration (EWSI), Κοινές Αρχές για την Πολιτική Ένταξης Μεταναστών στην ΕΕ (2004), Διαθέσιμο στο: Common Basic Principles for Immigrant Integration Policy in the EU | European Website on Integration (europa.eu)

²² European Website on Integration (EWSI), Declaration of the European Ministerial Conference on Integration (Zaragoza, 15 & 16 April 2010). Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/declaration-european-ministerial-conference-integration-zaragoza-15-16-april-2010_en.

²³ Επίσης το 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την "A European Agenda for Integration" (COM (2011)455), στην οποία, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία που έχει αποκτηθεί σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών, προσδιορίζει τις προκλήσεις που θέτει η ολοκλήρωση για την Ευρώπη και προτείνει συστάσεις σε τομείς δράσης. Στη συνέχεια, το 2016 και το 2021, η Επιτροπή παρουσίασε το Ευρωπαϊκό Πλάνο Δράσης για την Ένταξη, διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files/en?file=2020-11/action_plan_on_integration_and_inclusion_2021-2027.pdf.

²⁴ Δείκτες για την Ένταξη Μεταναστών -Μια πιλοτική μελέτη, EUROSTAT, διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-working-papers/-/KS-RA-11-009>.

²⁵ European Website on Integration (EWSI), Using EU Indicators of Immigrant Integration (2013), διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/using-eu-indicators-immigrant-integration_en

Άλλα συστήματα μετρήσεων έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο εθνικών και διεθνών έργων με τη συμμετοχή ιδρυμάτων του ακαδημαϊκού και ερευνητικού κόσμου, όπως η βάση δεδομένων DEMIG POLICY²⁶, που δημιουργήθηκε από το Διεθνές Ινστιτούτο Μετανάστευσης και το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης μεταξύ 2010 και 2014 στο πλαίσιο του προγράμματος DEMIG (Determinants of International Migration), ή η βάση δεδομένων IMPALA (International Migration Policy And Law Analysis)²⁷, η οποία δημιουργήθηκε από μια διεθνή διεπιστημονική συνεργασία. Ενώ και τα δύο συστήματα είχαν ως στόχο τη μέτρηση της "ένταξης", τα δύο συστήματα δεικτών βρέθηκαν αντιμέτωπα με την ανάγκη μέτρησης του αντίκτυπου των μεταναστευτικών πολιτικών στην οικονομική, κοινωνική, δημογραφική και πολιτική σφαίρα, και της αποτελεσματικότητάς τους στην κατεύθυνση των μεταναστευτικών ροών, καθώς και με την προσπάθεια μέτρησης του περιοριστικού τους χαρακτήρα.

Η νομική και ηθική ραχοκοκαλιά της πλειονότητας των πολιτικών για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες δίνεται από τα πρωτόκολλα της σύμβασης που καταρτίζουν οι υπηρεσίες του ΟΗΕ και καλύπτουν τα δικαιώματα των προσφύγων και μεταναστών. Θεωρούμε αυτές τις συμβάσεις ως δείκτες αναφοράς κρίσιμης σημασίας, δεδομένου ότι χρησιμεύουν, καταρχήν, ως κατευθυντήρια γραμμή για τη χάραξη πολιτικής και, σε ορισμένες περιπτώσεις, αποτελούν το νομικό δεσμευτικό πλαίσιο για φιλελεύθερα δημοκρατικά έθνη-κράτη για περισσότερα από 50 χρόνια. Παρακάτω παρατίθενται δύο από τους πιο σχετικά πρωτόκολλα για την κατανόηση της νομικής και ηθικής σπονδυλικής στήλης των μεταναστευτικών και προσφυγικών πολιτικών.

Η Σύμβαση και το Πρωτόκολλο για το Καθεστώς των Προσφύγων έχει αποτελέσει το σώμα του διεθνούς δικαίου που έχει καθορίσει τα δικαιώματα των προσφύγων. Με βάση το άρθρο 14 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η σύμβαση αυτή αντιπροσωπεύει την καθολικότητα των δικαιωμάτων των προσφύγων.

Η Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων όλων των Μεταναστών Εργαζομένων είναι ένα πιο πρόσφατο ψήφισμα (1990) που ορίζει το τι είναι ο διακινούμενος εργαζόμενος και οριοθετεί τα οικουμενικά του δικαιώματα. Η πηγή αυτή επιλέχθηκε επειδή η διάκριση μεταξύ οικονομικών μεταναστών και αιτούντων διεθνούς προστασίας δεν είναι πάντα αποτελεσματική. Και στις δύο περιπτώσεις όμως, η προστασία των εργασιακών τους δικαιωμάτων είναι ζωτικής σημασίας, δεδομένου ότι είναι πιθανό ένα σημαντικό μέρος της ενδεχόμενης πολιτικής τους υπεράσπισης να αφορά την προστασία των εργασιακών τους δικαιωμάτων.

Αυτοί οι δείκτες είναι πολύ σημαντικοί για την κατανόηση δύο πτυχών που αναφέρονται στην εισαγωγική ενότητα. Πρώτον, το πνεύμα της οικουμενικότητας στην προστασία των δικαιωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων που χαρακτηρίζει όλα τα νομικά συστήματα των δυτικών φιλελεύθερων δημοκρατιών. Δεύτερον, οι δείκτες είναι χρήσιμοι για την παρατήρηση της επιδείνωσης, λόγω προφανών παράνομων ενεργειών, από τις οποίες υποφέρουν τα νομικά συστήματα, δεδομένου ότι το εθνικό δίκαιο δεσμεύεται από το διεθνές δίκαιο. Εν ολίγοις, τα κράτη έρχονται σε αντίθεση με τους ίδιους τους νόμους που ψηφίζουν σχετικά με τα δικαιώματα των μεταναστών και των προσφύγων.

²⁶ International Migration Institute, DEMIC Policy, διαθέσιμο στο: <https://www.migrationinstitute.org/data/demig-data>.

²⁷ Migration Research Hub by IMISCOE, International Migration Policy and Law Analysis (IMPALA), διαθέσιμο στο: <https://migrationresearch.com/item/international-migration-policy-and-law-analysis-impala/474307>.

Διεθνής Πηγές για την κοινωνική ένταξη

Σύμβαση και
Πρωτόκολλο σχετικά με
το καθεστώς των
προσφύγων

<https://www.unhcr.org/protection/basic/3b66c2aa10/convention-protocol-relating-status-refugees.html>

<https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-protection-rights-all-migrant-workers>

Διεθνής Σύμβαση για την
Προστασία των Δικαιωμάτων
όλων των Μεταναστών
Εργαζομένων και των Μελών
των Οικογενειών τους.
Εγκρίθηκε με την απόφαση
45/158 της Γενικής Συνέλευσης
της 18ης Δεκεμβρίου 1990

ΟΟΣΑ

Οργανισμός
Οικονομικής
Συνεργασίας και
Ανάπτυξης

<https://www.oecd.org/publications/indicators-of-immigrant-integration-2018-9789264307216-en.htm>

https://publications.iom.int/system/files/pdf/global_migration_indicators_2018.pdf

ΔΟΜ &
GMDAC

Διεθνής Οργανισμός για τη
Μετανάστευση και την
Παγκόσμια Ανάλυση
Δεδομένων Μετανάστευσης

Migration
Data Portal

Πύλη δεδομένων
μετανάστευσης

<https://www.migrationdataportal.org/>

2.3. Οι κύριοι δείκτες που χρησιμοποιούνται σε επίπεδο Ε.Ε. και σε εθνικό επίπεδο

Οι δείκτες σε ευρωπαϊκό επίπεδο παράγονται από κυβερνητικούς φορείς (Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Eurostat κ.λπ.). Οι δείκτες βασίζονται κυρίως στον ορισμό και την αντίληψη της ΕΕ για τη μετανάστευση, το άσυλο και την ένταξη. Αυτό συνδυάζεται με ορισμένες γενικές στατιστικές επισκόπησης από τη Eurostat, μια πολύτιμη βάση δεδομένων (κοινωνικοοικονομικά δεδομένα που καλύπτουν την εργασία, το φύλο, τα δημογραφικά στοιχεία κ.λπ.), η οποία βοηθά στην απεικόνιση του άμεσου πλαισίου οποιασδήποτε δράσης συνηγορίας.

Πολλοί από τους δείκτες που παρουσιάζονται παρακάτω συνιστούν θεμελιώδεις αρχές σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των μεταναστευτικών και προσφυγικών πολιτικών και συνδέονται άμεσα με ορισμένες από τις διεθνείς συμβάσεις που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Αυτό δείχνει τη νομική συνέπεια μεταξύ των δύο επιπέδων σχετικά με τις κυρίαρχες αρχές. Αυτό το πνεύμα του νόμου είναι ορατό και στα προγραμματικά έγγραφα που φαίνονται στους παρακάτω δείκτες. Τα νομικά πλαίσια και τα προγραμματικά έγγραφα σέβονται γενικά τις αρχές της καθολικότητας σε κάθε επίπεδο. Η παραβίαση αυτών των αρχών λαμβάνει χώρα στην πρακτική εφαρμογή των πολιτικών σε εθνικό επίπεδο.

[Η μέτρηση και οι δείκτες της ένταξης](#) αποτελούν μια εκτενή έκθεση που δημοσιεύθηκε το 1997, ειδικά αφιερωμένη στον καθορισμό των κύριων εννοιών και μεθόδων για τη μέτρηση της ένταξης. Αυτή είναι μια σημαντική έκθεση για την κατανόηση του τρόπου παραγωγής στατιστικών και εκθέσεων στην ΕΕ.

[Οι Κοινές Βασικές Αρχές για την Πολιτική Ένταξης Μεταναστών στην ΕΕ](#) πρόκειται για ένα δελτίο τύπου του 2004 που αριθμεί τις κύριες κατευθυντήριες αρχές της πολιτικής ένταξης. Ακολουθεί ένα άλλο έγγραφο με τίτλο Κοινή Ατζέντα για την Ένταξη (2005) που εκπονήθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Τα έγγραφα αυτά θέτουν κοινό πλαίσιο για την εφαρμογή κοινών αρχών. Η δήλωση της Ευρωπαϊκής Υπουργικής Διάσκεψης για την Ένταξη το 2010 στη Σαραγόσα είναι ένα ακόμη έγγραφο που εξετάζει την εξέλιξη της αντίληψης της ΕΕ για τις πολιτικές ένταξης.

Το [“Πρόγραμμα Στοκχόλμης – Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη” Εξυπηρέτηση και προστασία των πολιτών \(2010\)”](#) είναι ένα ενδιαφέρον έγγραφο, καθώς βρίσκεται στο σταυροδρόμι μεταξύ των δικαιωμάτων των πολιτών και της ασφάλειας, που αποτελούν δύο επαναλαμβανόμενα θέματα του παρόντος και που άπτονται άμεσα των πολιτικών δικαιωμάτων και των πολιτικών υπεράσπισης.

Οι [“Στατιστικές ένταξης μεταναστών της Eurostat”](#) περιλαμβάνουν τις κατευθυντήριες γραμμές που είναι απαραίτητες για την πλοήγηση στη σύνθετη βάση δεδομένων της Eurostat. Επιπλέον, εξηγεί το πώς ορίζονται οι διαφορετικές έννοιες και οι δείκτες που χρησιμεύουν ως βάση σύνθετων στατιστικών.

Μέσω της [“Eurostat: Κατανομή ανά φύλο, κατάσταση μετανάστευσης και υπόβαθρο, 2008 και 2014”](#) βλέπουμε στοιχεία που αφορούν μεταξύ άλλων στατιστικών το μεταναστευτικό καθεστώς και το υπόβαθρο κατά το 2008-2014. Σημαντικές αλλαγές εντοπίζονται στη διάρκεια αυτών των ταραγμένων ετών.

[Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών \(2015\) και \(2016\):](#) Σε αυτά τα έγγραφα παρατηρούμε την εξέλιξη της προοπτικής της ΕΕ για τη

μετανάστευση όταν το ζήτημα των προσφύγων και της οικονομικής μετανάστευσης έγινε πραγματικότητα. Σε αυτήν την ανακοίνωση καλύπτονται πολλά θέματα όπως: εργασιακή εκμετάλλευση, αφίξεις και μετεγκατάσταση, κράτη μέλη «πρώτης γραμμής» κ.λπ. Είναι ενδιαφέρον να συγκριθούν τα δύο έγγραφα, καθώς η ανακοίνωση του 2016 ήρθε μετά την υπογραφή της συνθήκης ΕΕ-Τουρκίας την άνοιξη του 2016.

[Το “Σχέδιο δράσης για την Ένταξη και τη Συμπερίληψη 2021–2027”](#) είναι το σχέδιο δράσης για την ένταξη και τη συμπερίληψη που ισχύει στην παρούσα περίοδο. Είναι μια ενδιαφέρουσα ανάλυση που συνδυάζει δεδομένα των προηγούμενων “χρόνων μεταναστευτικής κρίσης” για τη νομιμοποίηση της παρούσας πολιτικής κατεύθυνσης, καθώς και για τη νομιμοποίηση των κατευθυντήριων γραμμών για την πολιτική ένταξης για τα επόμενα χρόνια, που σηματοδοτεί την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη χάραξη πολιτικής.

Το [“Νέο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο: Μια νέα αρχή για τη Μετανάστευση στην Ευρώπη”](#) αντανakλά τη θέση της ΕΕ για τη μετανάστευση και το άσυλο. Το σύμφωνο σηματοδοτεί τα προβλήματα που είχε η ΕΕ τα τελευταία χρόνια, αλλά έχει τον τόνο ενός προγραμματικού εγγράφου που θέτει τους στόχους για το μέλλον.

[“Η Πολιτική Μετανάστευσης και Ασύλου”](#) είναι η παρούσα πολιτική της Ευρώπης για τη μετανάστευση και το άσυλο. Αυτή οριοθετεί το πλαίσιο της πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου και κάνει κατανοητά τα “επίσημα” όρια της πολιτικής υπεράσπισης για τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο.

[Η Αστική Agenda για την ΕΕ](#) ανακοινώθηκε το Μάιο του 2016 [με το Σύμφωνο του Άμστερνταμ](#). Αντιπροσωπεύει μια νέα πολυεπίπεδη μέθοδο εργασίας που προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, των πόλεων, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και άλλων ενδιαφερομένων, προκειμένου να τονωθεί η ανάπτυξη, η βιωσιμότητα και η καινοτομία στις πόλεις της Ευρώπης και να εντοπιστούν και αντιμετωπιστούν με επιτυχία οι κοινωνικές προκλήσεις. Μία από τις κατηγορίες της Αστικής Ατζέντας είναι η “Ένταξη Μεταναστών και Προσφύγων” που πραγματεύεται τον ρόλο της πόλης ως χώρου κοινωνικοποίησης μεταξύ ντόπιων και μη.

Από το 1995, το Συμβούλιο της Ευρώπης προσπάθησε να προετοιμάσει έναν μηχανισμό προκειμένου να αξιολογήσει τις προοπτικές καλύτερης μέτρησης της ένταξης των μεταναστών στην Ευρώπη χρησιμοποιώντας δείκτες²⁸.

²⁸ Council of Europe, Measurement and indicators of integration. Διαθέσιμο στο: https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/documentation/Series_Community_Relations/Measurement_indicators_integration_en.pdf

Ευρωπαϊκές πηγές για την κοινωνική ένταξη

Zaragoza Δήλωση

https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/declaration-european-ministerial-conference-integration-zaragoza-15-16-april-2010_en

https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2020/06/%CE%9421.final_report_on_using_eu_indicators_of_immigrant_integration.pdf

Μέτρηση και δείκτες ένταξης

Συμβούλιο της Ευρώπης

https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/documentation/Series_Community_Relations/Measurement_indicators_integration_en.pdf

Eurostat

Στατιστικά στοιχεία ένταξης μεταναστών 2020

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/ks-06-20-184>

MIPEX

Migrant Integration Policy Index

<https://www.mipex.eu/>

NIEM

National Integration Evaluation Mechanism

<http://www.forintegration.eu/>

2.3.1. Μετρώντας την κοινωνική ένταξη: Η Ελληνική εμπειρία

Ως κοινωνική ένταξη ορίζεται η διαδικασία αλληλεπίδρασης και αμοιβαίας προσαρμογής μεταξύ των αιτούντων άσυλο, των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και των μεταναστών με την κοινωνία υποδοχής με στόχο τη δημιουργία κοινωνιών με ισχυρή συνοχή για την επίτευξη συνύπαρξης υπό συνθήκες ειρήνης και αμοιβαίας κατανόησης²⁹. Ο 20ός αιώνας στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές αλλαγές. Η μετανάστευση έχει αναδειχθεί ως μείζον ζήτημα, ειδικά τον 21ο αιώνα. Η μεταναστευτική πολιτική στην Ελλάδα έχει διαμορφωθεί με Νόμους και Προεδρικά Διατάγματα, ιδιαίτερα μετά το 1990. Σε εθνικό επίπεδο, η έννοια της πολιτικής ασύλου μπλέκεται με αυτήν της μεταναστευτικής πολιτικής.

Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική και η πολιτική ασύλου τα τελευταία τριάντα χρόνια βρίσκεται σε συνεχή ρευστότητα. Η πρώτη Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη δημιουργήθηκε το 2013. Χαρακτηριστικά, μόλις το 2015 δημιουργήθηκε το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, το οποίο αργότερα μετονομάστηκε σε Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Όλα αυτά τα χρόνια η εκάστοτε κυβέρνηση προσπαθεί να δημιουργήσει ένα θεσμικό πλαίσιο για τη μετανάστευση και το άσυλο για να αντιμετωπίσει τον αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων που εισέρχονται στη χώρα προσαρμόζοντας την ελληνική νομοθεσία στις ευρωπαϊκές οδηγίες. Σε αυτό το πλαίσιο, ωστόσο, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι συνθήκες που επηρεάζουν βαθιά την πολιτική στην Ελλάδα. Οι συνθήκες αυτές σχετίζονται με την ιστορία της χώρας, τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, αλλά και με τους περιορισμούς που δημιουργούνται από την κοινωνία και το κράτος. Το θεμελιώδες πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι, αν και υπάρχει νομικό πλαίσιο, η εφαρμογή του είναι προβληματική. Όποια στρατηγική και αν έχει συνταχθεί, δηλαδή αυτή του 2013, του 2019 και του 2022, δεν περιλαμβάνει στόχους και δράσεις που δεν παρακολουθούνται και δεν περιλαμβάνει δείκτες υλοποίησης.

Η ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών αντιμετωπίζει πολλαπλά εμπόδια. Οι πολιτικές της χώρας τα τελευταία χρόνια επικεντρώθηκαν στο θέμα των συνόρων και της συγκράτησης των μεταναστευτικών ροών και στους τρόπους άμεσης ανακούφισης των προσφύγων. Η έκτακτη ανακούφιση επικεντρώνεται στη στέγαση, ή αυτό που ονομάζεται υποδοχή ατόμων σε καταυλισμούς και περιοδικά σε Προγράμματα στέγασης. Ο δημόσιος διάλογος δεν αντιμετωπίζει ως βασικό ζήτημα την ένταξη ή τη συμπερίληψη των νέων πληθυσμιακών ομάδων. Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες αντιμετωπίζουν συστημική και πολιτιστική περιθωριοποίηση, πολιτική εργαλειοποίηση και λεκτικές και σωματικές επιθέσεις.

Η βιβλιογραφία για την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία είναι πλούσια και αφορά όλους τους τομείς όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγεία, το ζήτημα της ρατσιστικής βίας κ.ο.κ. Ωστόσο, μόλις τα τελευταία χρόνια η αξιολόγηση της ένταξης άρχισε να χρησιμοποιεί δείκτες. Το πρώτο έργο ήταν το MIPEX και μετά το NIEM. Αν και υπάρχουν πολλά άρθρα και εκθέσεις από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και διεθνείς φορείς, δεν υπήρχαν δείκτες ένταξης μέχρι πρόσφατα.

²⁹ Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη, Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου: Ελληνική Πολιτική για την Κοινωνική Ένταξη, διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://migration.gov.gr/en/migration-policy/integration/politiki-entaxis-se-ethniko-epipedo/>

Η Ελληνική εμπειρία

παρουσίαση ενδεικτικών στοιχείων

2.3.2. Μετρώντας την κοινωνική ένταξη: Η Ιταλική εμπειρία

Στην Ιταλία, οι πρώτες ακαδημαϊκές συνεισφορές που αφορούν στο ζήτημα της μέτρησης των διαδικασιών “ένταξης” χρονολογούνται από τη δεκαετία του 1990³⁰. Ωστόσο, κυρίως μετά την έγκριση του πρώτου νόμου πλαισίου για τη μετανάστευση (Ενοποιημένη Πράξη αρ. 286/98) αναπτύχθηκε έντονη συζήτηση για την ανάγκη προετοιμασίας ενός μοντέλου “ένταξης” αλλοδαπών πολιτών στη χώρα και του πληροφοριακού συστήματος για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του. Η πρώτη συστηματική προσπάθεια ανάπτυξης ενός συστήματος δεικτών για την Ιταλία έγινε στην πραγματικότητα από τον δημογράφο Antonio Golini στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Επιτροπής για τις Πολιτικές Ένταξης Μεταναστών³¹ από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και μετά³².

Περισσότερο από ένα πραγματικό σύστημα δεικτών, ο Golini πραγματοποίησε μια κριτική ανασκόπηση των κύριων διαθέσιμων πηγών, κυρίως διοικητικής φύσης, προσπαθώντας να εντοπίσει ποιες μεταβλητές θα ήταν οι καταλληλότερες για την παρακολούθηση του φαινομένου. Ο Golini υπογραμμίζει τη σημασία των τεσσάρων διαστάσεων της ανάλυσης: (α) δημογραφικά χαρακτηριστικά, (β) σχέσεις με την κοινότητα καταγωγής και την κοινότητα υποδοχής, (γ) αποτελεσματική ένταξη στο σχολείο και στην αγορά εργασίας, και (δ) συνθήκες διαβίωσης. Αυτές οι τέσσερις τομείς χωρίζονται σε 10 συγκεκριμένες διαστάσεις, στις οποίες αναφέρεται κάθε μεταβλητός αριθμός δεικτών³³.

Τα περισσότερα από τα πρώτα συστήματα δεικτών που αναπτύχθηκαν στην Ιταλία χρησιμοποίησαν κυρίως διοικητικά δεδομένα, δεδομένης της έλλειψης ενοποιημένων στατιστικών δεδομένων και δειγματοληπτικών ερευνών αφιερωμένων στη διερεύνηση της πορείας ένταξης αλλοδαπών πολιτών στην ιταλική κοινωνία. Με τα χρόνια, το εθνικό στατιστικό σύστημα παγίωσε την παραγωγή δεδομένων που παρέχουν σχετικές πληροφορίες για πολλές πτυχές που αφορούν στο κοινωνικό και δημογραφικό προφίλ, τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας αλλοδαπών πολιτών και πολιτών αλλοδαπής καταγωγής. Τα διοικητικά αρχεία έχουν επίσης βελτιώσει τις μεθοδολογίες αρχειοθέτησης δεδομένων, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις στη διαφάνεια και στην προσβασιμότητα των δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τα δεδομένα

³⁰ Βλ. στο: Birindelli, A., 1991, «Gli stranieri in Italia: alcuni problemi di integrazione sociale» στο «Polis», 5(2), σσ. 300-314; Natale, M. and Strozza, S., 1997, Gli immigrati in Italia. Quanti sono, chi sono, come vivono, Bari, Cacucci; Strozza, S., Natale, M. et al., 2000, La rilevazione delle migrazioni internazionali e la predisposizione di un sistema informativo sugli stranieri, Ρώμη, COGIS.

³¹ Η Επιτροπή για τις Πολιτικές Ένταξης, υπό την Προεδρία του Υπουργικού Συμβουλίου, ιδρύθηκε με το άρθ. 46 του ενοποιημένου νόμου για τη μετανάστευση 286/98 με καθήκοντα προετοιμασίας για την κυβέρνηση, μέσω υποβολής έκθεσης στη Βουλή, σύνταξης ετήσιας έκθεσης για την κατάσταση εφαρμογής των πολιτικών για την “ένταξη” μεταναστών. Επιπλέον, διατυπώνει προτάσεις για παρεμβάσεις για την προσαρμογή αυτών των πολιτικών καθώς επίσης δίνει απαντήσεις σε ερωτήματα που θέτει η κυβέρνηση σχετικά με τις μεταναστευτικές πολιτικές, τις διαπολιτισμικές πολιτικές και τις παρεμβάσεις κατά του ρατσισμού. Η Επιτροπή συνέταξε δύο εκθέσεις σχετικά με την εφαρμογή των πολιτικών ένταξης, το 1999 και το 2000. Σε επόμενες νομοθετικές περιόδους, η Επιτροπή έχασε την κεντρική της θέση και δεν συστάθηκε ξανά.

³² Δείτε στο: Commissione per le politiche d'integrazione degli immigrati in Italia, 2001, Secondo rapporto sull'integrazione degli immigrati in Italia, Bologna, il Mulino. Αλλά και: Golini, A. (επιμ.), 2004, L'immigrazione straniera: indicatori e misure di integrazione. La situazione in Italia e alcuni elementi su Piemonte e Torino, Τορίνο, Fieri; Golini, A., 2006, L'immigrazione straniera: indicatori e misure di integrazione, Bologna, il Mulino.

³³ Δείτε στο: Scortino G., 2015, "È possibile misurare l'integrazione degli immigrati? Lo stato dell'arte", University of Trento, Department of Sociology and Social Research, Quaderni del Dipartimento di Sociologia e Ricerca Sociale, Μάρτιος, Quaderno n. 63, διαθέσιμο εδώ: <https://core.ac.uk/download/pdf/42902714.pdf>.

που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Ταυτόχρονα, οι ερευνητικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια έχουν αναδείξει την πολυπλοκότητα στη μέτρηση ενός φαινομένου στο οποίο οι δομικοί παράγοντες αλληλεπιδρούν σε πολλαπλούς τομείς (συμφυείς με το πλαίσιο υποδοχής και τις δημόσιες πολιτικές που υιοθετούνται σε εθνικό και τοπικό επίπεδο) και υποκειμενικούς παράγοντες (πιο συναφείς στα ατομικά χαρακτηριστικά των μεταναστών και δύσκολα εντοπίσιμους με τη χρήση μόνο ποσοτικών μεθοδολογιών έρευνας). Οι διάφορες προσπάθειες δημιουργίας σταθερών συστημάτων δεικτών για την παρακολούθηση της λεγόμενης “ένταξης” των μεταναστών πρέπει να ξεπεράσουν πολλά εμπόδια: 1). την υιοθέτηση ενός μη ευρωκεντρικού θεωρητικού μοντέλου αναφοράς, 2). την εξέταση όλων των σχετικών τομέων στους οποίους λαμβάνει χώρα (ή θα έπρεπε να λαμβάνει χώρα) η αλληλεπίδραση των μεταναστών με την κοινωνία υποδοχής: ο σημαντικός τομέας της κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής αλλοδαπών πολιτών και πολιτών ξένης καταγωγής και η διάσταση των κοινωνικών σχέσεων εξακολουθεί να είναι πολύ λίγο υπό εξέταση (και επομένως πολύ λίγο παρακολουθείται), 3). την ικανότητα εντοπισμού συστημάτων δεικτών που είναι αποτελεσματικά χρησιμοποιήσιμοι (εφόσον είναι διαθέσιμοι) σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό, επαρχιακό και δημοτικό) και συγκρίσιμοι σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το έργο που ξεκίνησε πρόσφατα από το INAPP (Εθνικό Ινστιτούτο για την Ανάλυση Δημοσίων Πολιτικών) σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Πολιτικών, το οποίο αναφέρουμε στο τέλος αυτής της ανασκόπησης, φαίνεται να αντιμετωπίζει αυτά τα κρίσιμα ζητήματα.

Η Ιταλική εμπειρία

παρουσίαση ενδεικτικών στοιχείων

2.3.3. Μετρώντας την κοινωνική ένταξη: Η Ισπανική εμπειρία

Η δημοσίευση βιβλιογραφίας για την κοινωνική ένταξη των μεταναστευτικών πληθυσμών αυξήθηκε τις τελευταίες δύο δεκαετίες, συμπίπτοντας με τις αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές που ξεκίνησαν στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Κατά τη διάρκεια αυτών των ετών έχει παραχθεί ενδελεχής δημογραφική βιβλιογραφία βασισμένη σε κοινωνικοοικονομικούς δείκτες από δημόσιους φορείς που βασίζονται σε καλά τεκμηριωμένες μελέτες.

Το Observatorio Permanente de la Inmigración (Μόνιμο Παρατηρητήριο Μετανάστευσης του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Ασφάλισης) έχει εκπονήσει μερικές ενδιαφέρουσες αναφορές για τη μετανάστευση. Αυτές οι μελέτες έχουν αναπτύξει καλά τεκμηριωμένους δείκτες που αντανακλούν την πολυδιάστατη φύση της ενσωμάτωσης, αγγίζοντας πτυχές ζωτικής σημασίας για τη δράση συνηγορίας. Από αυτές τις μελέτες θα θέλαμε να επισημάνουμε τα εξής:

Godenau, D., Rinken, S., Martínez de Lizarrondo Artola, A., Moreno Márquez, G. (2014) La integración de los inmigrantes España: una propuesta de medición a escala regional. Πρόκειται για μια συγκεκριμένη πρόταση που συνοδεύεται από συγκριτικό μοντέλο (2007-2015)³⁴ μέτρησης. Αυτό προσφέρει ένα μοντέλο μέτρησης των διαδικασιών ενσωμάτωσης αλλοδαπών στην ισπανική κοινωνία, όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο επαρχιών, (συγκεκριμένα, με αναφορά στις επτά μακροπεριφέρειες "NUTS-1" που διακρίνονται από τη Eurostat ως ενδιάμεσο επίπεδο μεταξύ της εθνικής επικράτειας και των περιφερειακών κυβερνήσεων. Η μελέτη υπογραμμίζει ότι η οικονομική εξειδίκευση και η επαγγελματική δομή κάθε περιφέρειας μαζί με τη διαμόρφωση και εφαρμογή δημόσιων πολιτικών που συνδέονται με την κοινωνική πρόνοια και την ποικιλομορφία στη σύνθεση του μεταναστευτικού πληθυσμού ως προς το ανθρώπινο κεφάλαιο, τα μεταναστευτικά έργα κ.λπ. επηρεάζουν την εξέλιξη των διαδικασιών ένταξης. Αυτή η ποικιλία παραγόντων συνήθως εξηγεί τις διαφορές μεταξύ των διαδικασιών ένταξης στις διάφορες περιοχές της χώρας.

Αυτή η μελέτη βασίζεται σε ένα σύστημα 24 δεικτών, εμπνευσμένο από θεωρητικές μελέτες για την "ένταξη" και επίσημα στατιστικά δεδομένα. Οι δείκτες κατηγοριοποιούνται σε τέσσερις τομείς: απασχόληση, ευημερία, κοινωνικές σχέσεις και ιθαγένεια. Στον τομέα της απασχόλησης, οι δείκτες ομαδοποιούνται ως προς την πρόσβαση στην απασχόληση, που μετράται μέσω του ποσοστού επαγγελματικής δραστηριότητας, του ποσοστού απασχόλησης και του ποσοστού ανεργίας, των συμβατικών σχέσεων που αντικατοπτρίζονται στους όρους σύναψης σύμβασης (προσωρινός συντελεστής), επαγγελματικό επίπεδο (ποσοστό πρωτογενών επαγγελμάτων και ποσοστό ατόμων με περισσότερα προσόντα από τα απαιτούμενα) και μισθούς. Δεν περιλαμβάνονται μετρήσεις που είναι διφορούμενες στην ερμηνεία τους, όπως η αυτοαπασχόληση.

Στον τομέα της «ευημερίας», και με βάση τη διαθεσιμότητα των δεδομένων, περιλαμβάνονται οι ακόλουθες πτυχές: εισόδημα (ποσό, προέλευση), συνθήκες στέγασης (υπηρεσίες, χαρακτηριστικά κ.λπ.), υγεία (υποκειμενική αντίληψη, χρήση του εθνικού συστήματος υγείας) και επίπεδο εκπαίδευσης. Όσον αφορά τις «κοινωνικές

³⁴ (2015) La integración de los inmigrantes en España: Fases, Patrones, y dinámicas regionales durante el periodo 2007-2015. Διαθέσιμο στο: https://extranjeros.inclusion.gob.es/ficheros/Observatorio_permanente_inmigracion/publicaciones/fichas/OPI_30.pdf

σχέσεις», οι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι δεν υπάρχουν αξιόπιστες πηγές ή δεδομένα σχετικά με τους δείκτες που προτείνονται από τη Διακήρυξη της Σαραγόσα σε αυτόν τον τομέα, και ως εκ τούτου προτείνουν εναλλακτικές λύσεις που επιτρέπουν μια πιο ακριβή μέτρηση αυτής της διάστασης: δείκτες σύνθεσης του σπιτιού (μικτά νοικοκυριά, τρόπος συμβίωσης, ανήλικοι στο σπίτι), γλωσσικές δεξιότητες και αποδοχή αλλοδαπών από την κοινωνία υποδοχής. Τέλος, στον τομέα της «ιθαγένειας», μετρώνται δείκτες των ακόλουθων πτυχών: τακτικότητα εγγράφων (εγγραφή στη δημοτική απογραφή και άδεια διαμονής), απόκτηση ιθαγένειας, δικαίωμα ψήφου και εκπαίδευση (παιδική φοίτηση και εκπαίδευση πέραν της υποχρεωτικής).

Μια άλλη έκθεση από το ίδιο ίδρυμα αφορά στη Συλλογή Ετήσιων Εκθέσεων από το 2007 έως το 2016 αφιερωμένη στην ανάλυση του μεταναστευτικού πληθυσμού και της σχέσης του με την αγορά εργασίας, με βάση την εξαντλητική ανάλυση των επίσημων στατιστικών που σχετίζονται με την εργασία και τη διαμονή των μεταναστών στην Ισπανία³⁵. Η έκθεση διαρθρώνεται σε επτά κεφάλαια που ξεκινούν με την ανάλυση του μεταναστευτικού πλαισίου και της κατάστασης απασχόλησης του αλλοδαπού πληθυσμού στην Ισπανία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για μια λεπτομερή ανάλυση της κατάστασης της απασχόλησης και των μισθών καθώς και την εργασιακή κινητικότητα του αλλοδαπού πληθυσμού. Το κομμάτι που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι η σύγκριση που έγινε στη μελέτη μεταξύ περιόδων μεγάλης οικονομικής ανάπτυξης (μέχρι το 2008) και κρίσης (2008-2014) και πρόσφατης ανάκαμψης. Πέντε γενικοί δείκτες (ενεργός πληθυσμός, απασχόληση, ανεργία, μισθοί και κινητικότητα για εργασία) χρησιμοποιούνται σε αυτή τη μελέτη, αλλά σε κάθε αναφορά, αυτοί αναλύονται σε 22 υπο-δείκτες για καθεμία από τις αναφερόμενες κατηγορίες.

Άλλοι σημαντικοί δείκτες που καλύπτουν τον ρατσισμό και την ξενοφοβία έχουν παραχθεί από το Observatorio Español del Racismo, la xenofobia y otras formas de intolerancia en España (Ισπανικό Παρατηρητήριο Ρατσισμού, Ξενοφοβίας και άλλων μορφών μισαλλοδοξίας) εντός του κυβερνητικού Centro de Investigaciones (CIS). Εδώ αναφερόμαστε στις ετήσιες εκθέσεις για το θέμα που έχουν εκπονηθεί από το 2007³⁶. Αυτές οι αναφορές βασίζονται σε στοιχεία ερευνών και συνεντεύξεων σε συνδυασμό με άλλους δείκτες που δείχνουν τις τάσεις του ρατσισμού στη χώρα, καλύπτοντας ταυτόχρονα τις διαφορετικές διαστάσεις του.

³⁵ Πύλη Μετανάστευσης, Έγγραφα του Παρατηρητηρίου Μετανάστευσης, ξεκινούν από το 2004, διαθέσιμα στη διεύθυνση: <http://extranjeros.inclusion.gob.es/es/ObservatorioPermanenteInmigracion/Publicaciones/index.html>

³⁶ Ισπανικό Παρατηρητήριο Ρατσισμού και Ξενοφοβίας (OBERAXE), οι Ετήσιες Εκθέσεις είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: <https://www.inclusion.gob.es/oberaxe/es/ejes/analisis/informes/index.htm>.

Η Ισπανική εμπειρία

παρουσίαση ενδεικτικών στοιχείων

La integración de los inmigrantes en España: una propuesta de medición a escala regional

https://extranjeros.inclusion.gob.es/ficheros/Observatorio_permanente_inmigracion/publicaciones/fichas/OPI_30.pdf

Inmigración y mercado de trabajo. Informe 2016

http://extranjeros.inclusion.gob.es/ficheros/Observatorio_permanente_inmigracion/publicaciones/fichas/OPI_32_inmigracion_Mercado_Trabajo.pdf

Informes evolución del racismo, la xenofobia y otras formas conexas de intolerancia

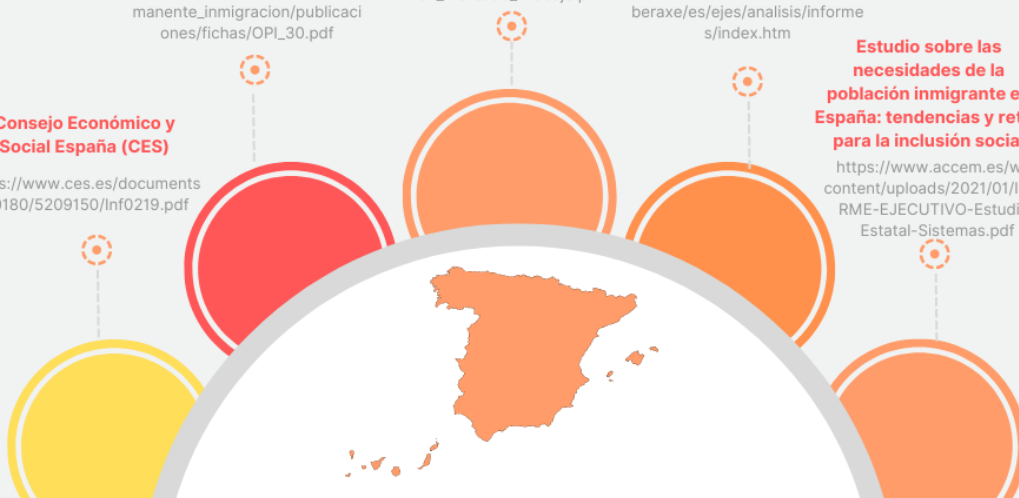
<https://www.inclusion.gob.es/oberaxe/es/ejes/analisis/informes/index.htm>

Consejo Económico y Social España (CES)

<https://www.ces.es/documents/10180/5209150/Inf0219.pdf>

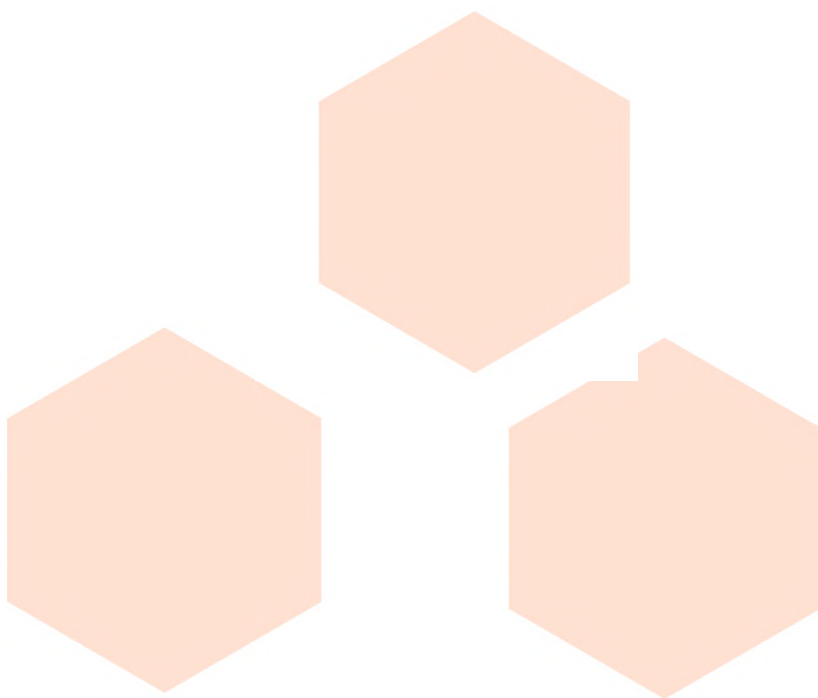
Estudio sobre las necesidades de la población inmigrante en España: tendencias y retos para la inclusión social

<https://www.accem.es/wp-content/uploads/2021/01/INFO-RME-EJECUTIVO-Estudio-Estatal-Sistemas.pdf>

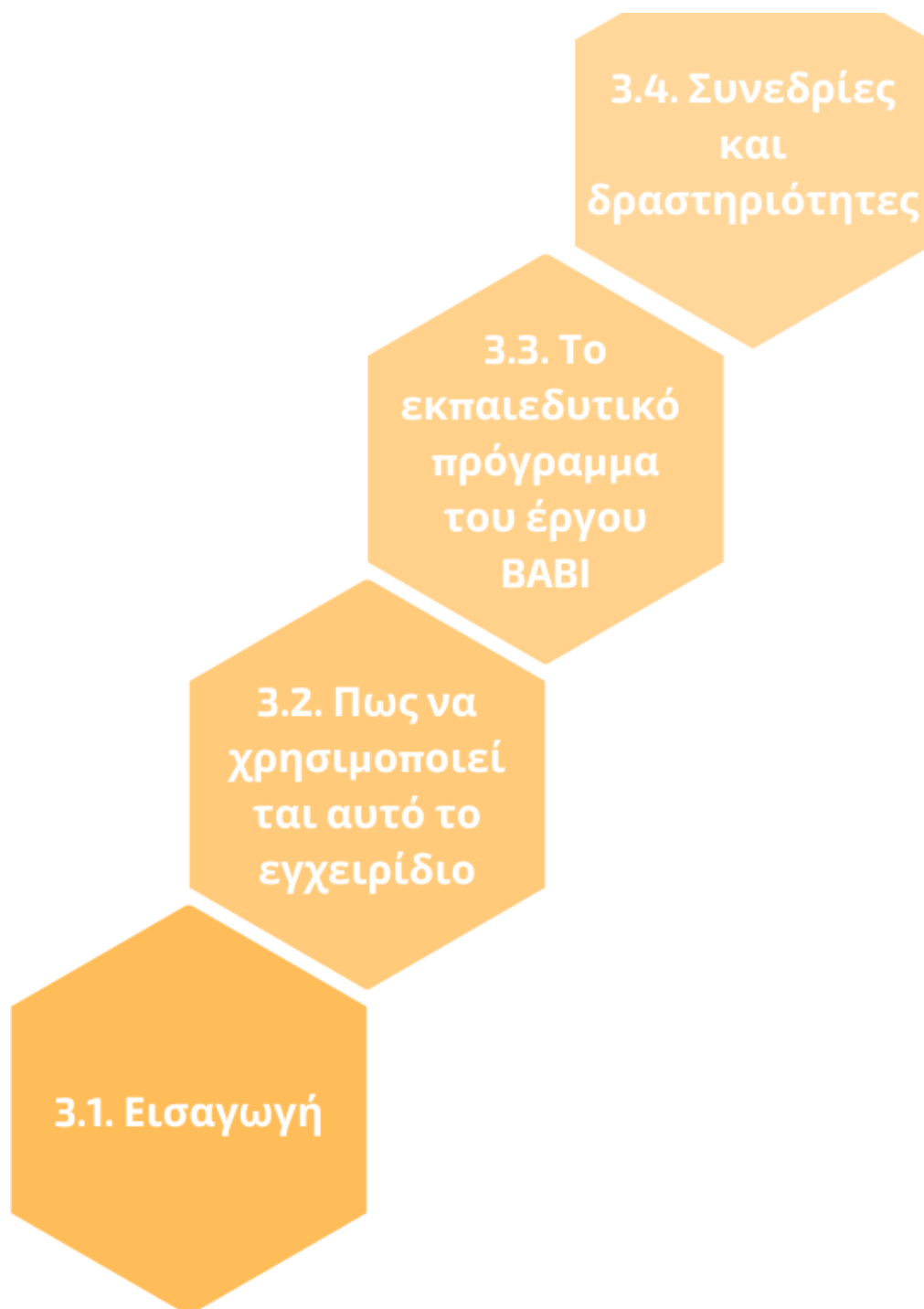

Μέρος III

Η πρόταση προγράμματος κατάρτισης του Έργου BABI

3.1. Εισαγωγή

Τι.

Αυτό το μέρος του εγχειριδίου περιγράφει μια εκπαιδευτική ενότητα αφιερωμένη στην συνηγορία, ειδικά σχεδιασμένη για άτομα που συμμετέχουν σε εκστρατείες, δραστηριότητες και έργα που στοχεύουν στην προώθηση των δικαιωμάτων πολιτειότητας των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων και των φυλετικών μειονοτήτων. Το εγχειρίδιο βασίζεται σε μια θεωρητική προσέγγιση που αναγνωρίζει τη δομική φύση των διακρίσεων, της ξενοφοβίας και του ρατσισμού που επιμένουν στην ευρωπαϊκή κοινωνία.

Το εγχειρίδιο είναι αποτέλεσμα της έρευνας που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου BABI και έχει δοκιμαστεί πειραματικά σε μια 5ήμερη πιλοτική εκπαίδευση στην οποία συμμετείχαν 25 ακτιβιστές και μέλη του προσωπικού των οργανώσεων που συνεργάστηκαν στο Έργο. Η πιλοτική εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη από τις 4 έως τις 8 Ιουνίου του 2022.

Μετά την πιλοτική εκπαίδευση, το εγχειρίδιο αναθεωρήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια και την αξιολόγηση των συμμετεχόντων, των εκπαιδευτών και των συντονιστών.

Το αναθεωρημένο εγχειρίδιο που παρουσιάζεται στις επόμενες σελίδες διατυπώνεται σε 3 ημέρες, 21 εργάσιμες ώρες, 1 εισαγωγική και 6 συνεδρίες εργασίας.

Στόχος

Συμβολή στην κάλυψη της έλλειψης θεωρητικών γνώσεων και τεχνικών δεξιοτήτων των αντιρατσιστών ακτιβιστών που είναι απαραίτητες για την προώθηση υγιών, συνεκτικών και ισχυρότερων δράσεων υπεράσπισης της αντιρατσιστικής πολιτικής.

Οι άμεσα ωφελούμενοι

ακτιβιστές και μέλη αντιρατσιστικών οργανώσεων και ομάδων
εργαζόμενοι σε Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών
ακτιβιστές με καταγωγή από χώρες εκτός Ε.Ε. που ενδιαφέρονται για θέματα συνηγορίας.

Συγκεκριμένοι στόχοι

Επισκόπηση των κύριων προσεγγίσεων στρατηγικής υπεράσπισης.
Μοίρασμα γνώσεων και πληροφοριών σχετικά με τα λειτουργικά βήματα και τα τεχνικά εργαλεία για την ανάπτυξη αποτελεσματικών και βιώσιμων πρωτοβουλιών συνηγορίας.

Μεθοδολογία

Μη τυπική εκπαίδευση για τη διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής και της αλληλεπίδρασης των/μεταξύ των συμμετεχόντων.

Αναμενόμενα αποτελέσματα εκπαίδευσης

Οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες αναμένεται να βελτιώσουν τις γνώσεις και τις τεχνικές τους δεξιότητες σχετικά με την συνηγορία και την τακτική της υπεράσπισης. Θα πρέπει να γνωρίζουν:

- τι είναι η συνηγορία
- τις κύριες χρήσιμες πηγές που χρησιμοποιούνται για την υποστήριξη μιας διεξοδικής ανάλυσης του γενικότερου πλαισίου
- τα κύρια βήματα του κύκλου συνηγορίας
- μερικές βασικές πληροφορίες για τις στρατηγικές επικοινωνίας
- ορισμένες υποδειγματικές υποθέσεις που προωθούνται από μετανάστες και αντιρατσιστικά κινήματα/οργανώσεις κατά των διακρίσεων και του ρατσισμού.

3.2. Πως να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο

Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο, ως εργαλειοθήκη, απευθύνεται σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενώσεις μεταναστών και προσφύγων, άτυπες ομάδες και κινήματα που ενδιαφέρονται να οργανώσουν ένα βασικό εκπαιδευτικό σεμινάριο για τη συνηγορία για να ενισχύσουν τη δέσμευση των μελών, των ακτιβιστών, των εθελοντών και του προσωπικού τους σε δράσεις υπεράσπισης με στόχο την πρόληψη και την καταπολέμηση του ρατσισμού και των ξενοφοβικών διακρίσεων και να διευκολυνθεί η συμμετοχή μεταναστών, προσφύγων και ατόμων που δέχονται φυλετικές διακρίσεις σε δράσεις συνηγορίας. Η εκπαίδευση είναι δομημένη σε 7 συνεδρίες, 1 εισαγωγική και 6 συνεδρίες εργασίας. Η περιγραφή του εκπαιδευτικού αρθρώνεται ανά ημέρα, ενότητα και δραστηριότητα.

Ένας οπτικός χάρτης της ατζέντας δείχνει σε ποιο στάδιο, σε ποια συνεδρία της εκπαίδευσης βρίσκεστε.

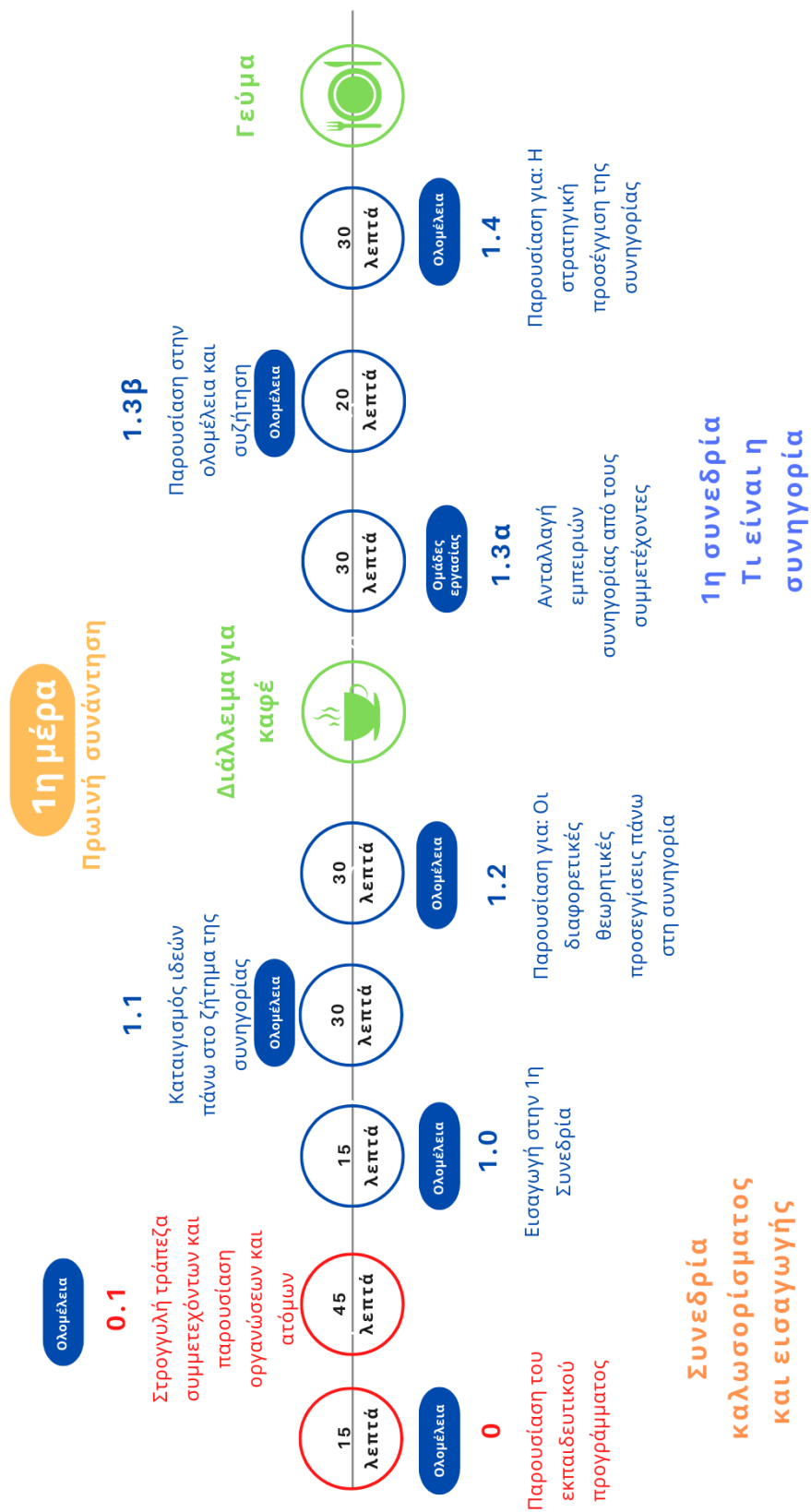

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Για κάθε συνεδρία καθορίζεται μια σύντομη επισκόπηση του θέματος και των μαθησιακών στόχων αυτής. Η περιγραφή των δραστηριοτήτων περιέχει, όπου είναι απαραίτητο, τα ακόλουθα είδη περιεχομένων:

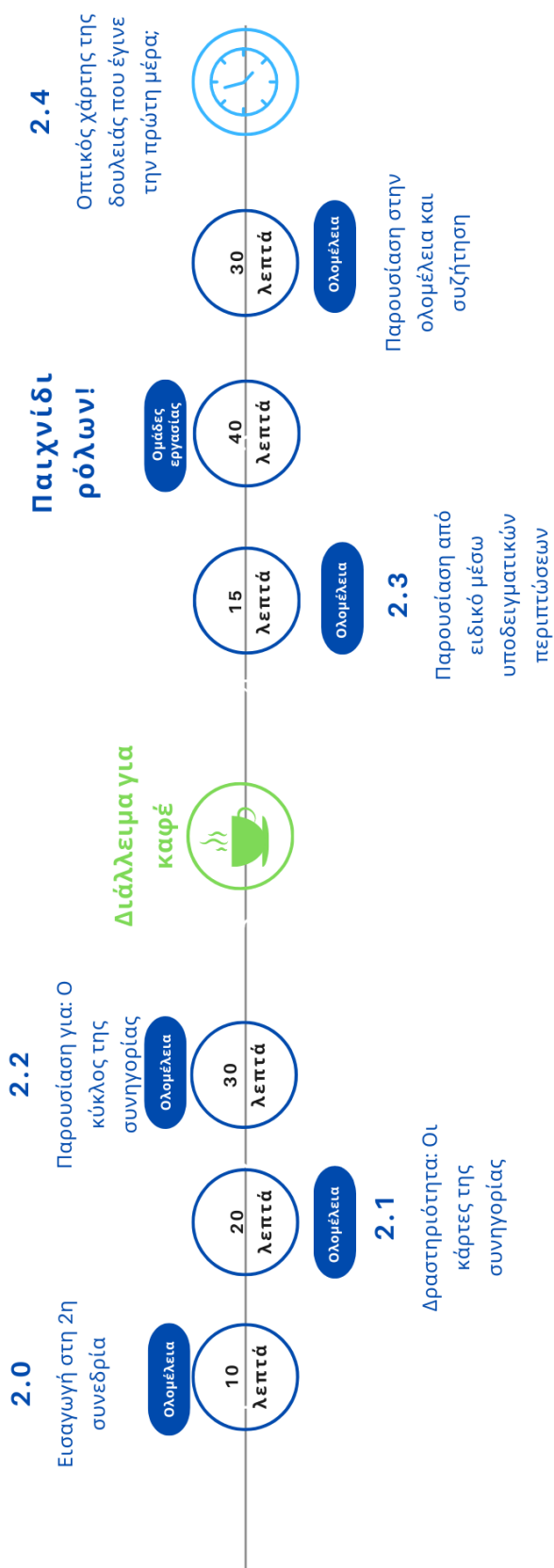
Ο τίτλος και ο αριθμός της δραστηριότητας
Μια μικρή περιγραφή της δραστηριότητας Περιγράφει τα συγκεκριμένα θέματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας
Εκτιμώμενος χρόνος Αναφορά στην εκτιμώμενη διάρκεια της δραστηριότητας
Το απαιτούμενο υλικό Αναφορά στις απαραίτητες πηγές που απαιτούνται για την υλοποίηση της δραστηριότητας
Ενημερωτικό υλικό Αναφορά σε ορισμένες θεωρητικές/τεχνικές συνεισφορές που μπορούν να μοιραστούν με τους συμμετέχοντες/ουσες
Μελέτες περίπτωσης Ορισμένα παραδείγματα μελέτης περιπτώσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διεξαγωγή της δραστηριότητας με επαγωγική μεθοδολογία εργασίας
Εργαλεία Αναφορά σε ορισμένα παραδείγματα πρακτικών εργαλείων που μπορεί να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας

3.3. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Έργου ΒΑΒΙ

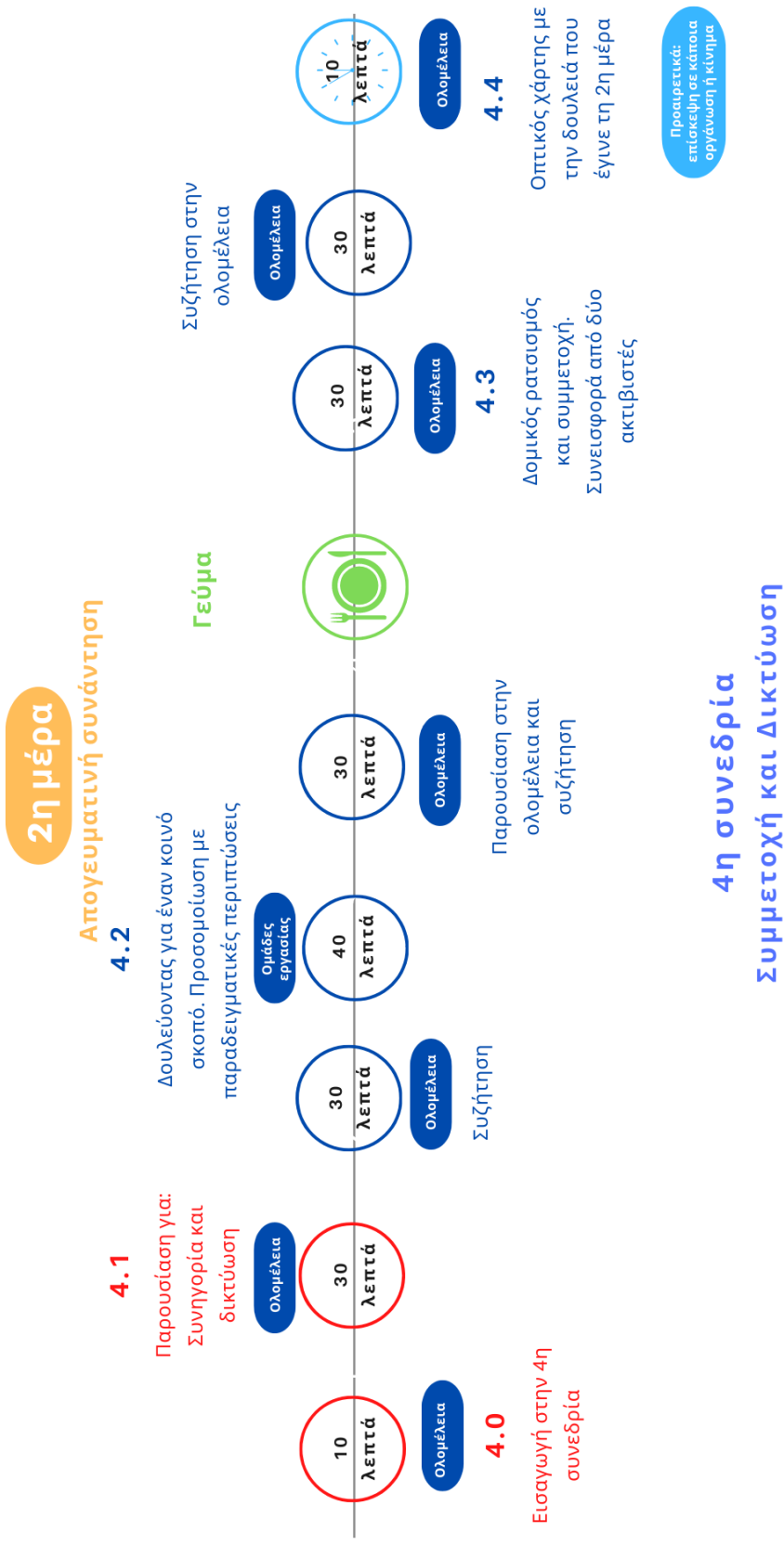
1η μέρα

Απογευματινή συνάντηση

2η συνεδρία

Ο κύκλος της συνηγορίας
Τι χρειαζόμαστε για να σχεδιάσουμε μια πρωτοβουλία συνηγορίας

Πρωινή συνάντηση

Σχεδιάζοντας ένα πλάνο
συνηγορίας:
Προσδιορίζοντας τις
δραστηριότητες

Σχεδιάζοντας ένα πλάνο
συνηγορίας: Προδιορίζοντας
τις συμμαχίες και τα
ενδιαφερόμενα μέρη

Εισαγωγή στη 5η
συνεδρία

Ολομέλεια

10
λεπτά

30
λεπτά

Ομάδες
εργασίας

Παρουσίαση για:
Σχεδιάζοντας ένα
πλάνο συνηγορίας.
Προσδιορίζοντας το
πρόβλημα και τους
στόχους

40 λεπτά

Ομάδες εργασίας

Σχεδιάζοντας ένα πλάνο
συνηγορίας:
Προσδιορίζοντας τους
στόχους και τις στρατηγικές
της εκστρατείας συνηγορίας

Σχεδιάζοντας ένα πλάνο
συνηγορίας:
Προσδιορίζοντας τα βασικά
μηνύματα και την
επικοινωνιακή στρατηγική

Ομάδες εργασίας

45
λεπτά

45
λεπτά

Ομάδες εργασίας

Διάλλειμα για

καφέ

Ομάδες
εργασίας

45
λεπτά

45
λεπτά

Ομάδες εργασίας

Γεύμα

Ολομέλεια

10
λεπτά

30
λεπτά

Ομάδες
εργασίας

Παρουσίαση για:
Σχεδιάζοντας ένα
πλάνο συνηγορίας.
Προσδιορίζοντας το
πρόβλημα και τους
στόχους

40 λεπτά

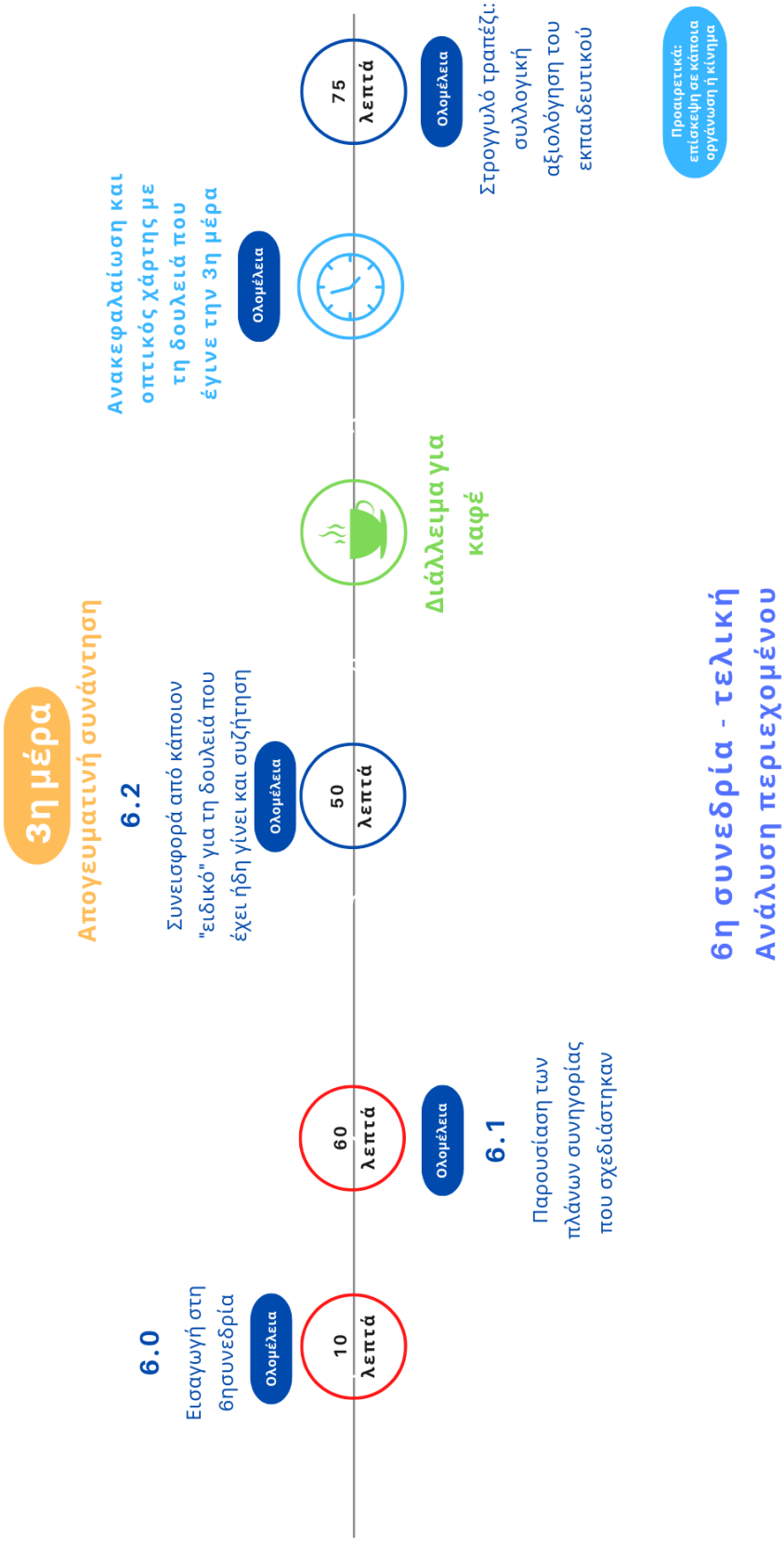
Ομάδες εργασίας

Σχεδιάζοντας ένα πλάνο
συνηγορίας:
Προσδιορίζοντας τους
στόχους και τις στρατηγικές
της εκστρατείας συνηγορίας

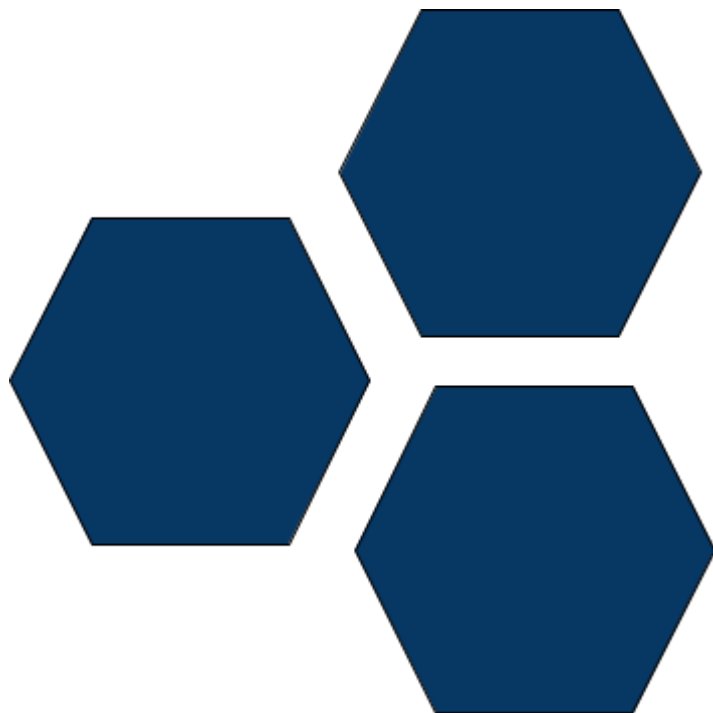
Σχεδιάζοντας ένα πλάνο
συνηγορίας:
Προσδιορίζοντας τα βασικά
μηνύματα και την
επικοινωνιακή στρατηγική

5η συνεδρία

Χτίζοντας ένα πλάνο συνηγορίας

3.4. Συνεδρίες και δραστηριότητες

1η μέρα: Καλωσόρισμα και εισαγωγική συνεδρία

Μαθησιακοί στόχοι της συνεδρίας υποδοχής

Να παρουσιαστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και να δημιουργηθεί η ομάδα.

Μεθοδολογία εργασίας

Εισαγωγική παρουσίαση στην ολομέλεια και στρογγυλή τράπεζα.

Απαραίτητοι πόροι

- 1 συντονιστής/τρια
- 1 οργανωτής/τρια εκπαίδευσης
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες
- 1 πίνακας παρουσιάσεων για τη συλλογή και κοινή χρήση των σχολίων
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή
- 1 οπτικός χάρτης του προγράμματος
- 1 καθημερινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Παρουσίαση του προγράμματος εκπαίδευσης

Περιγραφή της δραστηριότητας

Η εναρκτήρια συνεδρία είναι θεμελιώδης. Είναι το επίκεντρο του εκπαιδευτικού όπου οι εκπαιδευτές, οι συντονιστές και οι συμμετέχοντες μπορούν να γνωριστούν μεταξύ τους και να μοιραστούν πληροφορίες σχετικά με τη διοργάνωση, τα κίνητρα και τις προσδοκίες συμμετοχής, τον εργασιακό ρόλο κάθε ατόμου που συμμετέχει κ.ο.κ. Είναι σημαντικό να μην έχουμε ως δεδομένο ότι οι συμμετέχοντες/ουσες γνωρίζουν ή θυμούνται το πρόγραμμα λεπτομερώς ή ότι γνωρίζουν τη σχέση μεταξύ των συμμετεχόντων. Είναι σημαντικό να ξεκινήσετε την εκπαίδευση παρουσιάζοντας τον εαυτό σας, τον οργανισμό σας και το πρόγραμμα λεπτομερώς. Για να το κάνετε αυτό γρήγορα, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μια παρουσίαση διαφανειών και να προετοιμάσετε μια έξυπνη και έγχρωμη εκδοχή του εκπαιδευτικού προγράμματος που θα μπορεί να βρísκεται συνεχώς στην αίθουσα.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 0.1

Για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες γνωρίζουν πάντα το «πού βρίσκονται» (δηλαδή σε ποια φάση της εκπαίδευσης είναι σε μια συγκεκριμένη στιγμή), είναι σημαντικό να ξεκινήσετε την εκπαίδευση με μια παρουσίαση του ημερήσιου προγράμματος. Είναι σημαντικό το πρόγραμμα να είναι πάντα διαθέσιμο στους συμμετέχοντες. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να φτιάξετε έναν οπτικό χάρτη του προγράμματος. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την παραδοσιακή μορφή ενός ημερήσιου προγράμματος ή κάποιο σχήμα που δείχνει τα θέματα των κύριων συνεδριών εργασίας ως εξής.

Δραστηριότητα 0.1

Στρογγυλή τράπεζα και αυτοπαρουσίαση συμμετεχόντων και παρουσιαστών

Περιγραφή της δραστηριότητας

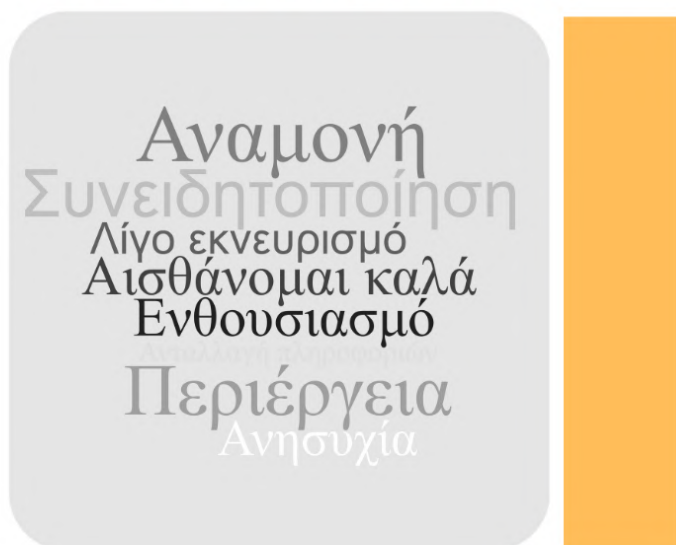
Η δραστηριότητα αυτή με τη είναι χρήσιμη για την οικοδόμηση της ομάδας και για την ανταλλαγή βασικών πληροφοριών σχετικά με την προέλευση (χώρο εργασίας), τον εργασιακό ρόλο, τα κίνητρα και τις προσδοκίες κάθε συμμετέχοντα. Για να μειωθεί η απόσταση μεταξύ των εκπαιδευτών και των συμμετεχόντων, είναι χρήσιμο να αποφευχθεί η μετωπική διάταξη των καρεκλών και να δημιουργηθεί ένας κύκλος. Ο συντονιστής μπορεί να συλλέξει τις κύριες πληροφορίες που μοιράζονται σε έναν πίνακα παρουσιάσεων και να τις αποθηκεύσει για να τις συγκρίνει με τα σχόλια των συμμετεχόντων που θα συλλεχθούν στο τέλος της εκπαίδευσης.

Διάρκεια: **15 λεπτά**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 0.1 Στρογγυλή τράπεζα και αυτοπαρουσίαση συμμετεχόντων και παρουσιαστών

Ένα παράδειγμα με σχόλια που συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίας “χτισίματος” της ομάδας κατά τη διάρκεια του πιλοτικού εκπαιδευτικού του Έργου BABI.

Συναισθήματα της στιγμής

Τι θέλω από το εκπαιδευτικό
για τον εαυτό μου

Δικτύωση

Να μπορώ να δω τη μεγαλύτερη εικόνα
Να αποκτήσω νέους πόρους για να εργαστώ στην πολιτική συνηγορία

Να μάθω και να μοιραστώ εμπειρίες

Απόκτηση εργαλείων
Πειραματισμός

Τι θα μας βοηθήσει να αποκτήσουμε
αυτό που θέλουμε

Ανταλλαγή εμπειριών

Αναζήτηση κοινών σημείων

Ενεργή συμμετοχή

Εκπαίδευση στο υπάρχον εννοιολογικό πλαίσιο

Ενεργητική ακρόαση

Εναλλακτικές προοπτικές και έρευνα

Συζήτηση

1η μέρα: 1η συνεδρία: Τι είναι η συνηγορία;

Μαθησιακοί στόχοι συνεδρίας

Να δημιουργηθεί ένας κοινός ορισμός της συνηγορίας και να μοιραστεί η ομάδα τις εμπειρίες της σχετικά με τη συνηγορία και υπεράσπιση.

Μεθοδολογία εργασίας

Καταιγισμός ιδεών, παρουσιάσεις - εισηγήσεις, ομάδες εργασίας

Απαραίτητοι πόροι

- 1 συντονιστής/τρια
- 1 ειδήμονας στην συνηγορία
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες
- 1 πίνακας παρουσιάσεων για τη συλλογή και κοινή χρήση των σχολίων και αποτελεσμάτων της συζήτησης στην ολομέλεια
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή
- Χρωματιστά φύλλα χαρτιού
- Χαρτάκια τύπου Post-it για σημειώσεις

Δραστηριότητα 1.0

Εισαγωγή στη συνεδρία 1.0

Περιγραφή της δραστηριότητας

Αυτή η συνεδρία είναι αφιερωμένη στο να δημιουργήσει η ομάδα και να μοιραστεί έναν κοινό ορισμό της συνηγορίας που θα χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο της κοινωνικής και ανθρωπιστικής εργασίας που αναπτύχθηκε για την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων και του ρατσισμού και για την ενίσχυση της εγγύησης των μεταναστών, των προσφύγων και των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις. Η μεθοδολογία εργασίας είναι επαγωγική, συμμετοχική και ενθαρρύνει την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των συμμετεχόντων χάρη σε μια ζύμωση ιδεών σχετικά με την έννοια της συνηγορίας, στις παρουσιάσεις ειδικών και στις συζητήσεις στην ολομέλεια και των 4 ομάδων εργασίας, που συλλέγουν και μοιράζονται τις ατομικές εμπειρίες των συμμετεχόντων.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Δραστηριότητα 1.1

Καταιγισμός ιδεών σχετικά με την έννοια της συνηγορίας στην ολομέλεια

Περιγραφή της δραστηριότητας

Ο/η συντονιστής/τρια ζητά από τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες να υποδείξουν μια λέξη-κλειδί για να ορίσουν τη συνηγορία και γράφει τις λέξεις-κλειδιά σε έναν λευκό πίνακα. Μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας ακολουθεί συζήτηση στην ολομέλεια. Η συζήτηση θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να τονώσει τη σύγκριση των διαφορετικών ερμηνειών της έννοιας της συνηγορίας που προτάθηκαν και να τονίσει ότι η συνηγορία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ενθαρρύνει τόσο θετικές όσο και αρνητικές αλλαγές. Για παράδειγμα, μπορεί η συνηγορία να χρησιμοποιείται από εξτρεμιστές και δεξιές ομάδες για να επιτεθούν στα ανθρώπινα, ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα.

Διάρκεια: 15 λεπτά

ΚΑΤΑΙΓΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΈΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ

Ευαισθητοποίηση	Οργάνωση απαντήσεων
Γενικό πλαίσιο	Εκστρατείες
Μεταμόρφωση	Ελευθερία
Αλλαγή	Βελτίωση
Αλλαγή πολιτικών	Πολλαπλοί ενδιαφερόμενοι
Σχέσεις εξουσίας	Λύσεις
Πληροφορίες	Προσοχή
Αντιπροσώπευση	Αλληλεγγύη
Πολιτική	Επίπεδο / κλίμακα
Πορώθηση	Δικτύωση
Άμυνα	Αυτοφροντίδα
Κλειδί	Ενεργή ακρόαση
Σύγκρουση	Νοιάξιμο
Διαπραγμάτευση	Κοινωνική δικαιοσύνη
Ανθρώπινα δικαιώματα	Διακυβέρνηση
Ενδυνάμωση	Το απλό κοινό
Ενδιαφέρον	Διαφορετικές απόψεις
Διαφωνία	Συζήτηση
Συνεργασία	Νομική υπεράσπιση
Κοινότητα	Μέσα Μαζικής
Συγκεκριμένες ενέργειες	Ενημέρωσης
Ομοιότητες και διαφορές	Κοινωνικά Δίκτυα
Εντοπισμός θεματικών	Επανάσταση
Στρατηγική	
Θέματα για υπεράσπιση	

Δραστηριότητα 1.2

Παρουσίαση: Οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις της συνηγορίας

Περιγραφή της δραστηριότητας

Παρουσιάζονται οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη συνηγορία με βάση την ακαδημαϊκή βιβλιογραφία. Ο ορισμός της συνηγορίας του BABI μπορεί να κοινοποιηθεί και να συζητηθεί με τους συμμετέχοντες και τις συμμετέχουσες. Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να εστιάσει την προσοχή των συμμετεχόντων στους διαφορετικούς δεσμούς μεταξύ της έννοιας της κοινωνικής αλλαγής, του ρόλου των αντιρατσιστικών οργανώσεων και κινήματων και των διαφορετικών ερμηνειών της έννοιας της συνηγορίας.

Διάρκεια: **30 λεπτά**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 1.2.α Ο αμφιλεγόμενος ορισμός της συνηγορίας

Πηγή: Lunaria, *Sos Racisme, Antigone, Sos Malta* (επιμέλεια), «Better advocacy for Better Inclusion. Ενεργώντας κατά των διακρίσεων, για την ισότητα και τα δικαιώματα του πολίτη, σελ. 6-8 διαθέσιμη εδώ:

https://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/Better-Advocacy-for-Better-InclusionENG_def.pdf

Η ετυμολογική προέλευση της λέξης (από το λατινικό *advocare*) αναφέρεται τόσο στην ιδέα της άμυνας όσο και σε αυτήν της αναζήτησης βοήθειας. Στην αγγλική γλώσσα, αυτές οι έννοιες συνοδεύονται από αυτές της στήριξης, της αγόρευσης, της αξίωσης. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι από την αρχή της, η λέξη συνηγορία υποδηλώνει την ύπαρξη κάποιου που υπερασπίζεται, υποστηρίζει ή διεκδικεί για λογαριασμό κάποιου άλλου. Αυτό είναι ίσως ένα από τα όρια της εφαρμογής της από τις κοινωνικές οντότητες που τοποθετούν στο επίκεντρο των αγώνων τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα τα θέματα του πρωταγωνιστικού ρόλου και της συμμετοχής των άμεσα ενδιαφερόμενων υποκειμένων.

Η συνηγορία ορίζεται ως

“μια στρατηγική και δημιουργική διαδικασία για να επηρεάσει τις πολιτικές, τις πρακτικές και τις συμπεριφορές που επηρεάζουν τις ζωές των ανθρώπων”

Ruppert A, Wahlgren J, 2018.

“η σκόπιμη διαδικασία επηρεασμού εκείνων που λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την ανάπτυξη, την αλλαγή και την εφαρμογή πολιτικών”

Care International, 2014.

“ένα σύνολο οργανωμένων δραστηριοτήτων που έχουν σχεδιαστεί για να επηρεάζουν τις πολιτικές και τις ενέργειες εκείνων που βρίσκονται στην εξουσία προκειμένου να επιτύχουν διαρκή και θετική αλλαγή”

De Toma, 2020.

“η στρατηγική και σκόπιμη διαδικασία για την αλλαγή των πολιτικών και πρακτικών. Μπορεί να συμβεί σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, μια στρατηγική συνηγορίας που επιδιώκει να επιτύχει συνολική αλλαγή θα πρέπει να περιλαμβάνει συντονισμένη δραστηριότητα σε όλα τα επίπεδα”

Civicus και άλλοι, 2015.

“η συνηγορία της κοινωνικής πολιτικής συνίσταται σε εκείνες τις σκόπιμες προσπάθειες των ΜΚΟ (Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί) να αλλάξουν τις υπάρχουσες ή προτεινόμενες κυβερνητικές πολιτικές για λογαριασμό ή μαζί με ομάδες περιθωριοποιημένων ατόμων”

De Santis G., 2010.

Οι παραπάνω ορισμοί επικεντρώνονται σε δραστηριότητες που αποσκοπούν να επηρεάσουν τις επιλογές των δημοσίων υπευθύνων λήψης αποφάσεων άμεσα ή έμμεσα.

Η πολιτική συνηγορία ταυτίζεται με το σύμπλεγμα των “σκόπιμων δραστηριοτήτων που ξεκινούν από ιδιωτικές ομάδες για να επηρεάσουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής”

Gen, S. & Wright, A. C. (2018).

“συνηγορία που στοχεύει σε ότι επηρεάζει την πρακτική ή την ευημερία της ομάδας που αλλάζει πολιτικές ή κανονισμούς”

ή ως

“οποιαδήποτε προσπάθεια επηρεασμού των αποφάσεων οποιασδήποτε θεσμικής ελίτ για λογαριασμό συλλογικού συμφέροντος”

Mosley J., 2013.

Ένας ευρύτερος και περιγραφικός ορισμός

“Οι δραστηριότητες συνηγορίας μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Δημόσια εκπαίδευση και επιρροή της κοινής γνώμης
- Έρευνα για την ερμηνεία προβλημάτων και την πρόταση προτιμώμενων λύσεων
- Συνστατική δράση και κινητοποιήσεις του κοινού
- Καθορισμός ατζέντας και σχεδιασμός πολιτικής
- Λόμπι
- Εφαρμογή πολιτικής, παρακολούθηση και ανατροφοδότηση
- Δραστηριότητα που σχετίζεται με τις εκλογές.

Ωστόσο, δεν υπάρχει συμφωνία σχετικά με το ποιες δραστηριότητες συνιστούν συνηγορία και καμία πηγή δεν παρέχει πλήρη απολογισμό των πολλών ειδών δραστηριοτήτων και στρατηγικών που χρησιμοποιούν οι ομάδες για να ασκήσουν επιρροή στις πολιτικές διαδικασίες”.

Reid στο Gen, Sheldon and Wright, Conley, 2012

Ο τελευταίος προτεινόμενος ορισμός έχει το πλεονέκτημα ότι περιλαμβάνει τόσο πρωτοβουλίες που επιδιώκουν να αλλάξουν τη δημόσια πολιτική μέσω άμεσης συνομιλίας ή συνεργασίας με δημόσιους φορείς λήψης αποφάσεων, όσο και πρωτοβουλίες που επιδιώκουν την αλλαγή από τα κάτω, μέσω της δημόσιας κινητοποίησης, της πίεσης των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνικής σύγκρουσης.

Οι διακρίσεις που εντοπίζονται από MacIndoe:

επίσημη συνηγορία, στην οποία περιλαμβάνονται οι άμεσες πιέσεις, διοικητικές πιέσεις, οικοδόμηση συνασπισμών, δικαστική υπεράσπιση και μαρτυρίες εμπειρογνομόνων,

και

συνηγορία βάσης, που ταυτίζεται με το λόμπι της βάσης, τις δημόσιες εκδηλώσεις, τη δημόσια εκπαίδευση, την προσέγγιση των μέσων ενημέρωσης.

MacIndoe H., 2014.

**Ενημερωτικό Φυλλάδιο 1.2.β Ο ορισμός της συνηγορίας όπως
μοιράστηκε στο πλαίσιο του Έργου BABI**

Η ανάπτυξη ενός λειτουργικού ορισμού της συνηγορίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, με ειδική αναφορά στις δραστηριότητες που προωθούνται στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της καταπολέμησης του ρατσισμού, απαιτεί περαιτέρω μελέτη για τουλάχιστον τρεις τύπους προβλημάτων.

1. Το πρώτο τίθεται από την ανάγκη υιοθέτησης μιας συστημικής προσέγγισης, η οποία μέχρι τώρα έχει καταργηθεί κυρίως, η οποία αναγνωρίζει την ύπαρξη δύο διαφορετικών συνδέσεων.

A. Η σύνδεση μεταξύ της εξέλιξης των μεταναστευτικών πολιτικών από τη μια πλευρά και της περιχαράκωσης της ξενοφοβίας και του ρατσισμού από την άλλη.

B. τη σύνδεση μεταξύ της διάχυσης διαφορετικών μορφών διακρίσεων, ξενοφοβίας και ρατσισμού (συμπεριλαμβανομένου του θεσμικού), της ανεπάρκειας της “κοινωνικής ένταξης” και των πολιτικών ιθαγένειας, και του επιπέδου άμεσης και ενεργητικής συμμετοχής των ενδιαφερομένων στο σχεδιασμό και την εφαρμογή αυτών των πολιτικών.

2. Ένα δεύτερο σχετικό θέμα αφορά στην προέλευση των πρωτοβουλιών συνηγορίας και τη διαδικασία με την οποία ορίζονται και αναπτύσσονται.

Αντικατοπτρίζουν ή όχι τις προτεραιότητες των ανθρώπων που ισχυρίζονται ότι εκπροσωπούν;

3. Η τρίτη σειρά προβλημάτων σχετίζεται με τη θεωρία ή το όραμα της αλλαγής που επιδιώκεται, το οποίο συνδέεται με την ανάγνωση του τρέχοντος κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος. Εάν υποτεθεί, για παράδειγμα, ότι η ξενοφοβία και ο ρατσισμός είναι δομικά φαινόμενα και οδηγούν σε μορφές θεσμικών διακρίσεων, μια έννοια συνηγορίας που περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που στοχεύουν αποκλειστικά σε δημόσιους φορείς λήψης αποφάσεων και όχι μορφές αμοιβαίας βοήθειας, αυτοοργάνωσης και κοινωνική κινητοποίηση, θα μπορούσε να φαίνεται ξεπερασμένη και αναποτελεσματική.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την πολυπλοκότητα και τους περιορισμούς που μπορεί να συναντήσει κάθε προσπάθεια να προσφερθεί ένας αρκετά περιεκτικός ορισμός, ο λειτουργικός ορισμός της πολιτικής συνηγορίας που υιοθετήθηκε στο πρόγραμμα BABI είναι:

“Πολιτική συνηγορία είναι το σύνολο δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών που προωθούνται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και από άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο με στόχο να επηρεάσουν και να αναπροσανατολίσουν τις δημόσιες πολιτικές σε τοπικό, εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο, προς την πρόληψη και την καταπολέμηση των διακρίσεων και του θεσμικού ρατσισμού αφενός και την προώθηση των ατομικών, κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων αφετέρου, χάρη στην άμεση συμμετοχή ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο, ατόμων που έχουν υποστεί διακρίσεις και κοινωνικά κινήματα”.

Βασικά σημεία

- Μια κριτική προσέγγιση της έννοιας των πολιτικών “ένταξης” (μονοκατευθυντική προσέγγιση)
- Εστίαση στις κύριες διαστάσεις και μορφές του δομικού ρατσισμού

Βασικές αρχές αναφοράς

- Ισότητα
- Συμμετοχή
- Δικτύωση
- Κοινωνική Δικαιοσύνη
- Ιθαγένεια

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 1.2.γ Χρήσιμες αναφορές

Care International, 2014. *The Care International Advocacy handbook*.

Civicus and others, 2015. *Advocacy toolkit influencing the post-2015 development agenda*.

De Santis G., 2010. “Voices from the Margins: Policy Advocacy and Marginalized Communities”. In Canadian Journal of Nonprofit and Social Economy Research, Vol.1, No1 Fall / Automne pp. 23 – 45.

De Toma C., 2020. *Advocacy Toolkit, Advocacy Toolkit. Guidance on how to advocate for a more enabling environment for civil society in your context*. Open Forum for CSO Development Effectiveness.

Gen, Sheldon and Wright, Amy Conley, 2012. "A framework for policy advocacy". Faculty of Social Sciences - Papers. 955. pp. 4-5

Gen, S. & Wright, A. C. (2018). *Strategies of policy advocacy organizations and their theoretical affinities: Evidence from Q Methodology*. Policy Studies Journal, 46 (2), 298-326.

MacIndoe H., 2014. *How Competition and Specialization Shape Nonprofit Engagement in Policy Advocacy*. In the Nonprofit Policy Forum.

Mosley J., 2013. *Recognizing New Opportunities: Reconceptualizing Policy Advocacy in Everyday. Organizational Practice*. In Social Work, Vol 58, Issue 3, Pages 231–239.

REI, *Advocacy Handbook*, 2018

Ruppert A, Wahlgren J., 2018. *Advocacy Handbook Refugees' access to higher education and beyond*.

Δραστηριότητα 1.3

Ας ανταλλάξουμε τις εμπειρίες μας για τη συνηγορία

Περιγραφή της δραστηριότητας

Βήμα α. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε 4 ομάδες εργασίας. Καλούνται να περιγράψουν ένα ή περισσότερα παραδείγματα πρωτοβουλιών συνηγορίας στα οποία συμμετείχαν ή γνώριζαν στην περιοχή δράσης τους και τον λόγο της επιλογής τους. Ο συντονιστής υποστηρίζει τη συζήτηση καλώντας τους συμμετέχοντες να συζητήσουν τις στρατηγικές που θεωρούν αποτελεσματικές ή αναποτελεσματικές (δυνατά σημεία και αδυναμίες) των πρωτοβουλιών που παρουσιάζονται, ώστε να μπορούν να αρχίσουν να εντοπίζουν τα σημαντικά στοιχεία που καθορίζουν μια εκστρατεία ως επιτυχημένη ή μη.

Βήμα β. Παρουσίαση στην ολομέλεια των αποτελεσμάτων των ομάδων εργασίας.

Διάρκεια: **30 λεπτά**

Δραστηριότητα 1.4

Παρουσίαση: Μια στρατηγική προσέγγιση για τη συνηγορία

Περιγραφή της δραστηριότητας

Η συνεισφορά της παρουσίασης στοχεύει στο να προσφέρει ορισμένα θεωρητικά στοιχεία για να συνοψίσει τις διαφορετικές στρατηγικές προσεγγίσεις που μπορούν να επιλέξουν οι οργανώσεις και τα κινήματα της κοινωνίας των πολιτών όταν χρειάζεται να προωθήσουν μια δράση συνηγορίας και θα πρέπει να υπογραμμίσει τη σχέση μεταξύ του “οράματος της κοινωνικής αλλαγής” του οργανισμού/της ομάδας και τις ισχύουσες στρατηγικές.

Διάρκεια: **30 λεπτά**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 1.4. Μια στρατηγική προσέγγιση στη συνηγορία

Πηγή: Lunaria, SOS Racisme, ANTIGONE & SOS Malta (επιμέλεια), "Better advocacy for Better Inclusion. Acting against discrimination, for equality and citizenship right, sel. 6 -8. Διαθέσιμο στο:

https://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/Better-Advocacy-for-Better-InclusionENG_def.pdf

Η διαφορετική ερμηνεία της σχέσης μεταξύ πολιτικής και κοινωνίας, μεταξύ κοινωνικών παραγόντων και θεσμών και μια διαφορετική αντίληψη για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να ενεργοποιηθεί μια διαδικασία αλλαγής, μπορεί να οδηγήσει στην υιοθέτηση πολύ διαφορετικών στρατηγικών συνηγορίας. Η βιβλιογραφία έχει εντοπίσει διαφορετικά μοντέλα συνηγορίας που αναπτύχθηκαν σε κοινωνικές οργανώσεις, προσπαθώντας να εντοπίσει τους τύπους σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ ορισμένων από τα συστατικά τους στοιχεία:

- οι θεωρίες της αλλαγής στις οποίες βασίζονται,
- οι στρατηγικές συνηγορίας που ακολουθούν,
- οι εισροές από τις οποίες προέρχονται,
- οι εμπλεκόμενοι φορείς,
- τις δραστηριότητες στις οποίες είναι δομημένες,
- οι επιλεγμένοι συνομιλητές,
- τους επιδιωκόμενους στόχους και τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Κοινωνική αλλαγή: τρεις βασικές προσεγγίσεις

- Ο θεσμισμός προσδιορίζει την ικανότητα να επηρεάζει και να ανακατευθύνει τις πολιτικές επιλογές των δημόσιων φορέων λήψης αποφάσεων ως κινητήρια δύναμη της κοινωνικής αλλαγής. Στην περίπτωση αυτή, η συνηγορία απευθύνεται άμεσα ή έμμεσα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.
- Η πολιτισμική προσέγγιση προσδιορίζει την αλλαγή του συλλογικού φανταστικού ως κινητήρια δύναμη της αλλαγής. Στην περίπτωση αυτή, η συνηγορία απευθύνεται στον κόσμο του πολιτισμού και των μέσων ενημέρωσης, στους διαμορφωτές της κοινής γνώμης ή/και στην κοινή γνώμη και στοχεύει στην επίτευξη ευρείας συναίνεσης υπέρ μιας συγκεκριμένης πολιτικής ατζέντας.
- Η θεωρία της κοινωνικής δικαιοσύνης τοποθετεί ως πρωταγωνιστές τους ανθρώπους που επηρεάζονται από διαφορετικές μορφές ανισότητας στο επίκεντρο της πολιτικής και κοινωνικής αλλαγής και τείνει να αναπτύξει μια βαθιά κριτική ανάλυση του υπάρχοντος πολιτικού, οικονομικού και κοινωνικού πλαισίου. Η συμμετοχή μπορεί να λάβει διάφορες μορφές: σύγκρουση διαμαρτυρίας, αυτοοργάνωση, αμοιβαία βοήθεια και αυτοδιαχείριση, που επιδιώκουν να οικοδομήσουν την κοινωνική αλλαγή από κάτω. την αναζήτηση μιας κριτικής αντιπαράθεσης με τους θεσμούς.

Βασικά σημεία

Ένας ακριβής ορισμός του κύκλου συνηγορίας επιτρέπει τον στρατηγικό σχεδιασμό πρωτοβουλιών και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν κενών ή εμποδίων στην αποτελεσματική εφαρμογή τους. Η ανάλυση του εξωτερικού πλαισίου αφενός και της

εσωτερικής κατάστασης της ομάδας / οργανισμού αφετέρου μπορεί να αναδείξει τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες.

Μερικοί επαναλαμβανόμενοι κίνδυνοι

Ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό περιβάλλον μπορεί να εμποδίσει τη δικτύωση και τις πρωτοβουλίες συνηγορίας.

Η υπερβολική εξάρτηση από τους θεσμούς μπορεί να περιορίσει την ανεξαρτησία των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών όσον αφορά τις κοινωνικές/πολιτικές απαιτήσεις. Τα θεσμικά φόρουμ διαβούλευσης / συνεργασίας μπορούν να εκφυλιστούν σε μορφές συνεργασίας των ηγετών των κινημάτων και των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και να διευρύνουν την απόσταση με τις κοινωνικές βάσεις αναφοράς τους.

Η επιλεγμένη στρατηγική συνηγορίας δεν λαμβάνει υπόψη τους διαθέσιμους ανθρώπινους, επαγγελματικούς και οικονομικούς πόρους.

Η επίσημη στρατηγική συνηγορίας, δίνει προτεραιότητα στους δημόσιους φορείς λήψης αποφάσεων και στοχεύει στην αλλαγή πολιτικής, περιλαμβάνει άσκηση πίεσης, συνεργασία με θεσμούς, οικοδόμηση καμπάνιας/συνασπισμού, προώθηση στρατηγικών και νομικών ενεργειών.

Η υπεράσπιση “από τα κάτω” περιλαμβάνει διάφορες μορφές δημόσιας κινητοποίησης, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και μέσων ενημέρωσης, την κατασκευή αυτο-οργανωμένων κοινωνικών εμπειριών.

Δράσεις άσκησης πίεσης, που στοχεύουν κυρίως στους επίσημους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με τους οποίους επιδιώκουν να δημιουργήσουν μια άμεση σχέση για να καθοδηγήσουν τις επιλογές τους. Η έμφαση δίνεται στην επίσημη διαδικασία χάραξης πολιτικής. Η άσκηση πίεσης είναι εξ ορισμού μια ελιτιστική στρατηγική (που εφαρμόζεται και απευθύνεται σε ελίτ) που μπορεί να περιλαμβάνει, αλλά κυρίως δεν περιλαμβάνει, τις κοινότητες αναφοράς και δεν χρειάζεται να παρεμβαίνει στην κοινή γνώμη.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων άσκησης πίεσης: άμεσες επισκέψεις με τον υπεύθυνο λήψης αποφάσεων, πρόσκληση των υπευθύνων λήψης αποφάσεων σε δημόσιες εκδηλώσεις.

Θεσμική συνεργασία, είναι η επιδίωξη αλλαγών πολιτικής μέσω συνεργασίας με κυβερνητικούς θεσμούς. Είναι μια στρατηγική που μπορεί να παράγει πολύ διαφορετικά αποτελέσματα ανάλογα με το εσωτερικό δημοκρατικό σύστημα του θεσμού, την ικανότητα δικτύωσης, την πραγματική διαθεσιμότητα του θεσμού να ακούει και να εξετάζει τις κοινωνικές και πολιτικές απαιτήσεις που προωθούνται.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων θεσμικής συνεργασίας: συμμετοχή σε ομάδες εργασίας και θεσμικές επιτροπές και διαβουλεύσεις.

Στρατηγικές νομικές ενέργειες, αφορά στις δράσεις που απευθύνονται στο διοικητικό μηχανισμό των θεσμών και επιχειρούν να επιφέρουν άμεσα αλλαγή πολιτικής χωρίς να επηρεάζουν τις νομοθετικές λειτουργίες.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων: στρατηγικές νομικές ενέργειες κατά των διακρίσεων, προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Εκπαίδευση/ευαισθητοποίηση, είναι στόχος για να επηρεαστούν οι πολιτικές αποφάσεις έμμεσα, μέσω της οικοδόμησης συνασπισμών ή εκστρατειών ενεργώντας στην κοινή γνώμη, στα μέσα ενημέρωσης, καθώς και με την προώθηση της γνώσης εναλλακτικών μορφών παρέμβασης που πειραματίζονται στην επικράτεια.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων: έρευνα, εργαστήρια, σεμινάρια, φόρουμ, δημόσιες εκδηλώσεις, εκδόσεις, βίντεο, πολιτιστικά δρώμενα, εκπαιδευτικές εκστρατείες, εκστρατείες Τύπου και μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Κοινωνικός ακτιβισμός, στοχεύει να επηρεάσει την κοινή γνώμη προκειμένου να οικοδομηθεί μια ευρεία συναίνεση για πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές, εστιάζοντας στην άμεση συμμετοχή ατόμων και ομάδων που πλήττονται από την ανισότητα/διακρίσεις.

Παραδείγματα δραστηριοτήτων: επιδείξεις, πορείες, καθιστικές απεργίες, λαϊκές πρωτοβουλίες.

Αυτοοργάνωση και αυτοδιαχείριση, αυτές προωθούν μορφές κοινωνικής αλληλοβοήθειας που επιδιώκουν να ανταποκριθούν άμεσα, στις κοινωνικές ανάγκες και στην καταπολέμηση της παραβίασης των δικαιωμάτων που προκαλεί ο θεσμικός ρατσισμός (δικαίωμα στη στέγαση, αυτοδιαχειριζόμενη υποδοχή, κλινικές υγείας των ανθρώπων κ.λπ.).

Παράδειγμα δραστηριοτήτων: καταλήψεις, αυτοδιαχειριζόμενες κοινωνικές, υγειονομικές και νομικές υπηρεσίες και υποδοχή.

Υποδειγματική περίπτωση Εκστρατεία #DontLetThemDrown στη Μάλτα

Το περιεχόμενο

Τον Απρίλιο του 2020, μόλις πριν από το Πάσχα, η κυβέρνηση της Μάλτας συμμετείχε μαζί με την Ιταλία στο κλείσιμο των λιμανιών και στην άρνηση εισόδου σε όλα τα πλοία μεταναστών, αναφέροντας την πανδημία ως αιτία. Αυτή η πράξη, ιδιαίτερα σε μια τόσο σημαντική περίοδο για μια χώρα που φαίνεται να αναφέρεται συχνά σε ισχυρή Χριστιανικοκαθολική αξία, αντιμετωπίστηκε με έντονη κριτική από πολλούς.

Ως αποτέλεσμα αυτής της απόφασης, μια ομάδα ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα ξεκίνησε μια εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ζητώντας από την κυβέρνηση να ανακαλέσει την απόφασή της να κλείσει τα λιμάνια της στους μετανάστες, καλώντας τους υπουργούς: "Don't let them drown". Οι ΜΚΟ και οι ομάδες που συμμετείχαν στην εκστρατεία ήταν: Ίδρυμα Aditus, Αφρικανική Ένωση MME της Μάλτας, Ένωση για τη Δικαιοσύνη την Ισότητα και την Ειρήνη, Blue Door English, Ινστιτούτο Critical, Ίδρυμα Cross Culture International, Ίδρυμα Daphne Caruana Galizia, Ίδρυμα για Στέγαση και Υποστήριξη Μεταναστών, Ίδρυμα Integra, Νήσοι της Αριστεράς, Jesuit Refugee Service (Μάλτα), KOPIN, Επιτροπή Μεταναστών Μάλτας, Σύλλογος Γυναικών Μεταναστών Μάλτα, Κίνημα Graffiti, Γραφείο Κοσμήτορα - Σχολή Κοινωνικής Ευημερίας, Πανεπιστήμιο της Μάλτας, Ίδρυμα People for Change, SOS Malta, Spark15, Ένωση Μεταναστών Σουδάν, Syrian Solidarity (Μάλτα), Γραμματεία Assistenza Soċjali, Ινστιτούτο Paolo Freire, Ίδρυμα St Jeanne Antide, Fondazjoni Sebħ, Εκκλησιαστικά σπίτια για ηλικιωμένους και Ένωση Κοινωνικών Λειτουργιών της Μάλτας.

Η εκστρατεία

Όποιος ενδιαφερόταν να υποστηρίξει το μήνυμα μπορούσε να δημοσιεύσει στα κοινωνικά δίκτυα μια selfie κρατώντας τα συνθήματα #DontLetThemDrown και #AllLivesMatter, επισημαίνοντας μέσω tag τον πρωθυπουργό Robert Abela και τον υπουργό Εσωτερικών Byron Camilleri.

Η εκστρατεία ξεκίνησε από τους Aditus, Integra και JRS για λογαριασμό περισσότερων από 30 άλλων καθώς και από τη Σχολή Κοινωνικής Ευημερίας στο Πανεπιστήμιο της Μάλτας. "Θέλουμε να δείξουμε στον Πρωθυπουργό ότι οι άνθρωποι ενδιαφέρονται για τις ζωές των μεταναστών. Θέλουμε να δείξουμε ότι οι φωνές που τον παροτρύνουν να κλείσει τα λιμάνια για τους διασωθέντες δεν είναι οι μόνες φωνές της Μάλτας. Ότι υπάρχει ακόμα μια καρδιά στη Μάλτα, ανοιχτή σε όλες τις ζωές", είπε ο Neil Falzon, διευθυντής της Aditus μιλώντας στην εθνική εφημερίδα Times της Μάλτας. Σύμφωνα με τον Πρωθυπουργό Robert Abela, προτεραιότητα της κυβέρνησης ήταν η διασφάλιση της υγείας των Μαλτέζων και των Γκοζιτάνων. Οι ΜΚΟ για τα ανθρώπινα δικαιώματα υποστήριξαν ότι η διάσωση των ζωών των μεταναστών και η διασφάλιση της ασφαλούς αποβίβασής τους σε ασφαλές μέρος ήταν θεμελιώδης νομική υποχρέωση και ηθική επιταγή που δεν μπορούσε να διαπραγματευτεί ή να αποποιηθεί.

Link: <https://aditus.org.mt/our-work/advocacy-initiatives/dontletthemdrown/#.Yx9J4-xBxap>

2η μέρα: 2η συνεδρία: Ο κύκλος της συνηγορίας

Μαθησιακοί στόχοι συνεδρίας

Προσδιορισμός των διαφορετικών βημάτων του κύκλου συνηγορίας και κάποιες προϋποθέσεις εκκίνησης.

Μεθοδολογία εργασίας

Ομάδες εργασίας, παιχνίδι με κάρτες, προσομοίωση

Απαραίτητοι πόροι

- 1 διευκολυντής
- 1 εμπειρογνώμονας στην συνηγορία
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες
- 4 πίνακες για να παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ομάδων εργασίας
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή
- 4 σετ με κάρτες συνηγορίας
- 4 περιγραφές υποδειγματικών περιπτώσεων για τις δραστηριότητες 2.1. και 2.3.
- Μεγάλη επιφάνεια για συγκέντρωση των παρουσιάσεων των ομάδων

Δραστηριότητα 2.0

Εισαγωγή στη 2η συνεδρία

Περιγραφή της δραστηριότητας

Η συνεδρία στοχεύει στην ανάλυση της συνηγορίας με συστηματικό τρόπο και στον προσδιορισμό των κύριων βημάτων της διαδικασίας συνηγορίας. Οι εμπειρίες των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και των ομάδων βάσης δείχνουν ότι η συνηγορία σπανίως αποτελεί μια γραμμική διαδικασία. Μερικές από τις πιο επιτυχημένες προσπάθειες συνηγορίας προέκυψαν από την ταχεία ανταπόκριση στις ανάγκες ή/και τις ευκαιρίες που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της καθημερινής εργασίας και του ακτιβισμού τους. Η ικανότητα αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ή αξιοποίησης ευκαιριών, ωστόσο, δεν αντικαθιστά τη σημασία του προσεκτικού σχεδιασμού. Η εξέταση της συνηγορίας με συστηματικό τρόπο βοηθά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή αποτελεσματικών εκστρατειών υπεράσπισης.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Δραστηριότητα 2.1

Οι κάρτες συνηγορίας

Περιγραφή της δραστηριότητας

Βήμα Α. Χωρισμός συμμετεχόντων σε 4 υπο ομάδες

Κάθε ομάδα λαμβάνει μια γραπτή σύντομη περιγραφή μιας εμπειρίας συνηγορίας που έχει προκύψει μέσα από την έρευνα που πραγματοποίησε το Έργο BABI και ένα σύνολο καρτών υπεράσπισης (με τα διαφορετικά βήματα της συνηγορίας). Ξεκινώντας από την εμπειρία που περιγράφεται στην παραδειγματική περίπτωση που έχει η κάθε ομάδα, οι συμμετέχοντες καλούνται να επιλέξουν και να οργανώσουν τις διαφορετικές κάρτες δημιουργώντας μια “αφίσα” που απεικονίζει την ακολουθία του κύκλου συνηγορίας.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Βήμα Β. Παρουσίαση των εργασιών των υπο ομάδων στην ολομέλεια

Στην ολομέλεια, κάθε ομάδα καλείται να παρουσιάσει την εργασία που έχει κάνει με τις κάρτες συνηγορίας και να εξηγήσει τους λόγους για τον τρόπο που επέλεξαν να τις βάλουν σε μια σειρά. Ένας εμπειρογνώμονας διευκολύνει τη συζήτηση σχετικά με τις διαφορετικές επιλογές και παραγγελίες που προτείνονται από τις υπο ομάδες.

Χρόνος: 30 λεπτά

Υποδειγματική περίπτωση του Tanquem el Cies Ισπανία

Κέντρα κράτησης και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Ιστορικό

Υπάρχουν δύο τύποι εγκαταστάσεων κράτησης μεταναστών στην Ισπανία: Centros de Internamiento de Extranjeros (CIE) και Centros de Estancia Temporal de Inmigrantes (CETI). Τα CETIs είναι τα κύρια σημεία πρόσβασης εισόδου στην Ισπανία, όπου οι άνθρωποι μπορούν να κρατούνται επ'αόριστον έως ότου εξετασθεί η υπόθεση του ή απελαθούν εάν απορριφθεί. Τα CIEs είναι τα μέρη όπου όσοι έχουν ήδη εισέλθει στην Ισπανία κρατούνται όχι περισσότερο από 60 ημέρες. Υπάρχουν οκτώ ενεργά CIEs, ενώ μόνο δύο CETIs: ένα στη Μελίγια και ένα στη Θέουτα. Μόλις κάποιος κρατηθεί σε CIE, ξεκινά έρευνα για την ταυτοποίηση του. Μόλις ένας κρατούμενος ταυτοποιηθεί, απελευθερώνεται στη χώρα καταγωγής του. Εάν δεν υπάρξει επαρκής ταυτοποίηση εντός 60 ημερών, ο κρατούμενος απελευθερώνεται, αλλά αφήνεται σε νομικό κενό και δεν απολαμβάνει τα δικαιώματα που ισχύουν για τους πολίτες ή τους κατοίκους – ούτε μπορεί να επαναπατριστεί. Οι περισσότεροι από αυτούς που υπόκεινται σε αυτήν την κατάσταση του κενού είναι ασυνόδευτοι ανήλικοι, για τους οποίους είναι συχνά δύσκολη η ταυτοποίηση. Οι κανονισμοί για την κράτηση μεταναστών στην Ισπανία αφήνουν άφθονο χώρο για αδικίες. Τα CIEs είναι ουσιαστικά *μαύρα κουτιά* για το κοινό. Υπάρχουν λίγες πληροφορίες ή τεκμηρίωση σχετικά με το τι πραγματικά συμβαίνει στους ανθρώπους όταν κρατούνται σε ένα CIE, δίνοντας άφθονο χώρο για παραβιάσεις. Οι κρατούμενοι έχουν αναφέρει τακτική χρήση απομόνωσης, περιορισμένη ή δύσκολη επικοινωνία με τον έξω κόσμο, και λεκτική και σωματική κακοποίηση από φρουρούς.

Περιγραφή της υπόθεσης της συνηγορίας

Το κίνημα Tanquem els CIEs και η εκστρατεία όχι No to CIEs για το κλείσιμο των κέντρων κράτησης μεταναστών, είναι ένας χώρος δράσης όπου ακτιβιστές, οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ομάδες που αγωνίζονται κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, κοινωνικές ομάδες και ενώσεις γειτονιάς έχουν συγκλίνει από το 2012. Η διαμόρφωση του χώρου και οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε αυτόν έχουν αλλάξει με την πάροδο των ετών, αν και διατηρήθηκε μια οργανωτική δομή. Η εκστρατεία αναγνωρίζει το CIEs ως το πιο σημαντικό στοιχείο μιας βίαιης και ρατσιστικής μεταναστευτικής πολιτικής, η οποία κάνει διακρίσεις εις βάρος των ανθρώπων λόγω της καταγωγής τους και εκφράζεται μέσω πρακτικών που παραβιάζουν τα δικαιώματα τους. Η χρήση θεσμικής βίας επηρεάζει τη ζωή των μεταναστών στα σύνορα (όπως αναγκαστικές απελάσεις) και είναι αόρατη για τους πολίτες.

Οι κύριοι στόχοι του κινήματος είναι, μεταξύ άλλων:

Παρακολούθηση και αναφορά των συνεχών παραβιάσεων που συμβαίνουν (κακομεταχείριση, διοικητικές παρατυπίες κ.ο.κ.) στα CIEs.

Επιδίωξη βελτιώσεων των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων, υποβολή καταγγελιών και αιτημάτων ενώπιον των δικαστηρίων.

Διερεύνηση και αναφορά μηχανισμών απέλασης.

Να γίνει ορατή στο κοινό η CIEs και ολόκληρο το πλαίσιο του συστήματος ελέγχου των συνόρων.

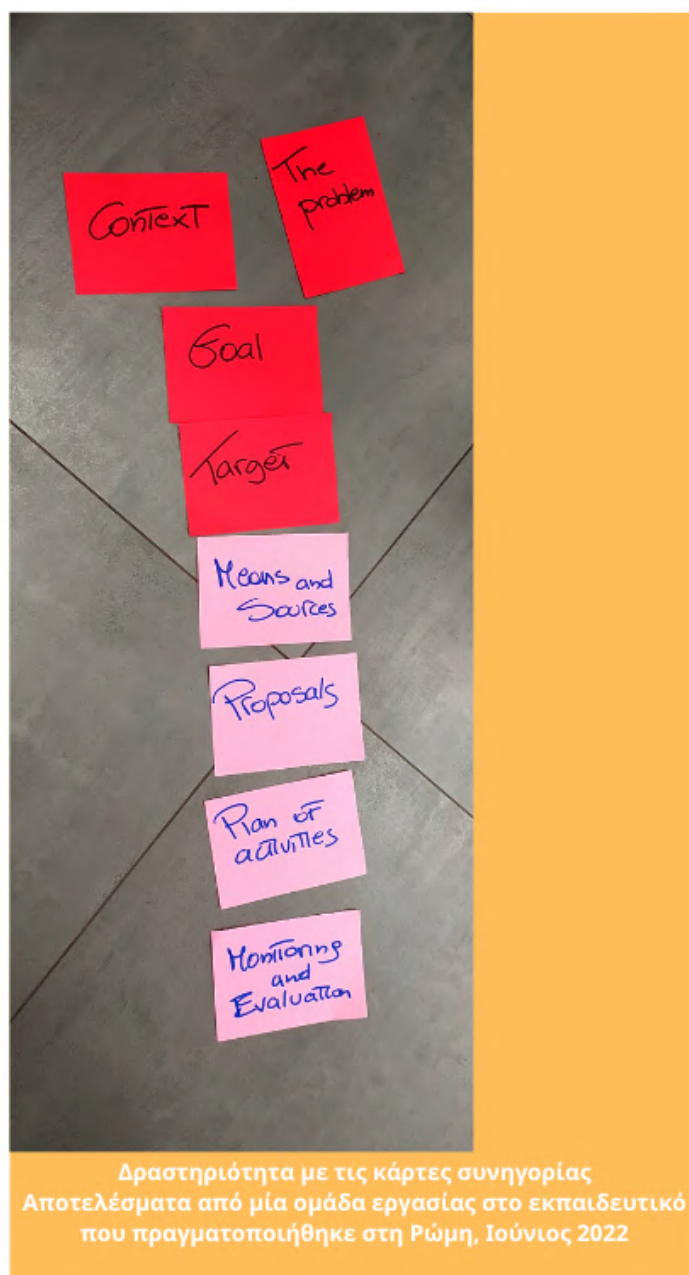
Αναφορά του δικτύου οικονομικών συμφερόντων που απειλούνται κατά τη διαπραγμάτευση απελάσεων (Ευρωπαϊκός Οργανισμός FRONTEX, εταιρείες μεταφορών και άλλοι τομείς κ.λπ.).

Μεταξύ 2014 και 2016, πραγματοποιήθηκαν μεγάλης κλίμακας κινητοποιήσεις μπροστά από το CIE στη Βαρκελώνη, συμπεριλαμβανομένης μιας ανθρώπινης αλυσίδας γύρω από το κτίριο από εκατοντάδες ανθρώπους και μια δίκη του CIE (<https://www.youtube.com/watch?v=ErSfN0vDpoI>).

Αυτές οι δράσεις συνηγορίας, οι οποίες απαιτούσαν σημαντικές προσπάθειες συντονισμού, κατέστησαν δυνατή την κινητοποίηση και την ενσωμάτωση ενός σημαντικού μέρους της καταλανικής κοινωνίας των πολιτών στον αγώνα για το κλείσιμο αυτών των κέντρων. Ως αποτέλεσμα των εργασιών συνηγορίας που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκστρατείας, το Κοινοβούλιο της Καταλονίας ενέκρινε ψήφισμα κατά των κέντρων κράτησης. Επίσης, το Δημοτικό Συμβούλιο της Βαρκελώνης εξέφρασε την αντίθεσή του στην επαναλειτουργία του CIE, εγκρίνοντας θεσμική πρόταση για το κλείσιμό του, που παρουσίασε η Tancarem the CIE. Η συμφωνία αυτή κατήγγειλε επίσης ρατσιστικές επιθέσεις και απελάσεις. Η δίκη του λαού ήταν η τελευταία πράξη σε μια σειρά μαζικών διαδηλώσεων μπροστά από τις εγκαταστάσεις του CIE, με στόχο την ανάδειξη της υπάρχουσας κοινωνικής πίεσης εναντίον του και τη διαβίβαση στα θεσμικά όργανα της απαίτησης να καταλάβουν τα κέντρα παραβίασης δικαιωμάτων. Παράλληλα, ξεκίνησε η διαδικτυακή καμπάνια #JoAcuso (#IAccuse): οι πολίτες μπορούσαν να στείλουν την καταγγελία τους μέσω κοινωνικών δικτύων με το hashtag #JoAcuso. Το 2017, το Δημοτικό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, ως αποτέλεσμα της κοινωνικής πίεσης που ασκήθηκε, έστειλε μια ομάδα εργασίας για να κλείσει το CIE για λόγους ασφάλειας των κρατουμένων. Ωστόσο, σήμερα, το CIE της Βαρκελώνης εξακολουθεί να είναι ανοιχτό και λειτουργικό. Σε κάθε περίπτωση, η εκστρατεία εξακολουθεί να είναι ενεργή και συνεχίζει να οργανώνει δράσεις υπεράσπισης και αναφοράς σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.1. Το σύνολο των καρτών

Το σύνολο των καρτών μπορεί να προετοιμαστεί από τον διευκολυντή της εκπαίδευσης. Κάθε κάρτα αντιπροσωπεύει μια φάση του κύκλου συνηγορίας. Μπορείτε να προσθέσετε την κάρτα "παρακολούθηση και αξιολόγηση" που δεν αποτελεί βήμα του κύκλου υπεράσπισης, αλλά μια δραστηριότητα για την τόνωση της συζήτησης των ομάδων εργασίας σχετικά με την ανάπτυξη του κύκλου συνηγορίας. Το παρακάτω πρότυπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή των καρτών με χρωματιστό χαρτόνι.

#1 Ποιο είναι το πρόβλημα που πρέπει να λύσετε;	Το πρόβλημα
#2 Τι συμβαίνει στο εξωτερικό πλαίσιο;	Το περιεχόμενο
#3 Τι χρειάζεται να αλλάξει;	Σκοπός
#4 Ποιος μπορεί να αλλάξει τα πράγματα;	Στόχος
#5 Ποια είναι τα αιτήματα και τα βασικά μας μηνύματα;	Προτάσεις
#6 Ποια μέσα και πόρους έχουμε στη διάθεση μας;	Μέσα και πόροι
#7 Ποιες δραστηριότητες / πρωτοβουλίες θέλουμε να οργανώσουμε;	Σχέδιο δραστηριοτήτων
#8 Πως αξιολογούμε και παρακολουθούμε την πρόοδο της καμπάνιας μας;	Έλεγχος και αξιολόγηση

Δραστηριότητα με τις κάρτες συνηγορίας

Δραστηριότητα 2.2

Παρουσίαση από εμπειρογνώμονα. Ο κύκλος της συνηγορίας

Περιγραφή της δραστηριότητας

Ένας εμπειρογνώμονας συνηγορίας καλείται να παρουσιάσει διαφορετικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις στον κύκλο συνηγορίας. Η παρουσίαση πρέπει να υπογραμμίσει ότι δεν υπάρχει καθολικό μοντέλο του κύκλου συνηγορίας και ότι η βέλτιστη σειρά των διαφόρων σταδίων του κύκλου συνηγορίας μπορεί να αλλάξει ανάλογα με την επιλεγμένη στρατηγική.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.2. Κύκλος συνηγορίας. Τα βασικά σημεία

Ο ακριβής ορισμός του Κύκλου Συνηγορίας διευκολύνει τον στρατηγικό σχεδιασμό πρωτοβουλιών και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν κενών ή εμποδίων. Η ανάλυση του εξωτερικού πλαισίου αφενός και της εσωτερικής κατάστασης της ομάδας / οργανισμού αφετέρου, μπορεί να αναδείξει πλεονεκτήματα και αδυναμίες.

Μερικοί επαναλαμβανόμενοι κίνδυνοι:

- * Το ανταγωνιστικό περιβάλλον εμποδίζει τη δικτύωση και τις πρωτοβουλίες συνηγορίας.
- * Η υπερβολική εξάρτηση από τους θεσμούς μπορεί να περιορίσει την ανεξαρτησία.
- * Τα θεσμικά φόρουμ διαβούλευσης/συνεργασίας μπορούν να εκφυλιστούν σε μορφές συνεργασίας ηγετών και να επεκτείνουν την απόσταση με τις κοινωνικές βάσεις αναφοράς.
- * Η επιλεγμένη στρατηγική συνηγορίας δεν λαμβάνει υπόψη τους διαθέσιμους ανθρώπινους, επαγγελματικούς και οικονομικούς πόρους.

Η σύλληψη και η ανάπτυξη μιας πρωτοβουλίας συνηγορίας περιλαμβάνει διάφορες φάσεις εργασίας που δομούν τον λεγόμενο κύκλο συνηγορίας. Ακολουθεί μια λίστα που προτείνει η Care International (2014):

1. Ορισμός προβλήματος
2. Ανάλυση περιβάλλοντος
3. Ορισμός του στόχου
4. Προσδιορισμός των φορέων που μπορούν να επιφέρουν αλλαγές
5. Διατύπωση ερωτήσεων πολιτικής και βασικών μηνυμάτων
6. Ανάλυση των διαθέσιμων εσωτερικών και εξωτερικών πόρων
7. Σχέδιο δράσης και εφαρμογή
8. Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Το Σχέδιο Συνηγορίας και ο Κύκλος Υλοποίησης

Πηγή: CARE, 2014. The International Advocacy Handbook., p.7.

Δραστηριότητα 2.3

Προσομοίωση: Τι χρειαζόμαστε για να σχεδιάσουμε μια δράση συνηγορίας

Βήμα Α. Παρουσίαση από εμπειρογνώμονα μιας υποδειγματικής περίπτωσης

Ο εμπειρογνώμονας συνηγορίας εισάγει τη δραστηριότητα με την παρουσίαση μιας μελέτης περίπτωσης για να τονίσει τη σημασία του ελέγχου των απαραίτητων και διαθέσιμων οργανωτικών, κοινωνικών, πολιτικών και τεχνικών πόρων αφιερωμένων στην συνηγορία, που υπάρχουν στην ομάδα/οργάνωση κάθε συμμετέχοντος. Είναι σημαντικό η παρουσίαση να ξεκινά από ένα συγκεκριμένο παράδειγμα που επιτρέπει τον προσδιορισμό ορισμένων βασικών στοιχείων που μπορεί να είναι σημαντικά για τη βελτίωση των δράσεων συνηγορίας.

Διάρκεια: 15 λεπτά

Βήμα Β. Παιχνίδι ρόλων σε ομάδες εργασίας

Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε 4 υποομάδες. Κάθε ομάδα θα προσδιορίσει μια ένωση / άτυπη ομάδα ή κίνηση που περιγράφεται σε ένα χαρτί που διανέμεται σε κάθε ομάδα. Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να προσδιορίσουν ορισμένα οργανωτικά στοιχεία, κοινωνικούς/πολιτικούς στόχους και τεχνικές δεξιότητες που απαιτούνται για την προώθηση της δράσης συνηγορίας και να τα καταγράψουν.

Διάρκεια: 40 λεπτά

Βήμα Γ. Παρουσίαση αποτελεσμάτων ομάδων εργασίας στην ολομέλεια

Όλες οι ομάδες παρουσιάζουν την περίπτωσή τους στην ολομέλεια καθορίζοντας τον κατάλογο ορισμένων θεμελιωδών στοιχείων που εντοπίστηκαν για να αναπτύξουν την εμπειρία που περιγράφεται με αποτελεσματικό τρόπο και να παρακινήσουν την επιλογή της ομάδας τους. Ο εμπειρογνώμονας θα βοηθήσει στον εντοπισμό των διαφορών και των ομοιοτήτων μεταξύ των αποτελεσμάτων των ομάδων. Στο τέλος μπορεί να μοιραστεί μια λίστα με τα πιθανά στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.3. Η παραδειγματική περίπτωση της εκστρατείας IoAccolgo στην Ιταλία

Το **IoAccolgo (Welcome)** είναι μια εκστρατεία που προωθήθηκε στην Ιταλία από περίπου 42 εθνικούς οργανισμούς το 2019. Η εκστρατεία ξεκίνησε με πρωτοβουλία ορισμένων οργανώσεων που ασχολούνται με τις πολιτικές υποδοχής, αλλά συμμετείχαν πολλές άλλες εθνικές και τοπικές ενώσεις (συμπεριλαμβανομένης της Lunaria).

Στόχοι

- Έχουν οργανωθεί πολλές συναντήσεις για τον καθορισμό του κύριου στόχου και των επιμέρους στόχων της εκστρατείας.
- Κοινός στόχος: η προώθηση της υποδοχής, της Αλληλεγγύης και της κοινωνικής ένταξης των προσφύγων στην ιταλική κοινωνία.

Ειδικοί στόχοι

- Να ασκηθούν πιέσεις για την κατάργηση δύο νομοθετικών διατάξεων (νομοθετικό διάταγμα ν. 113/2018 και Νομοθετικό Διάταγμα ν. 53/2019). Αυτοί οι νόμοι είχαν πολλές αρνητικές συνέπειες στην καθημερινή ζωή των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων και στα δικαιώματά τους, αλλά συνέβαλαν επίσης στο να καταστήσουν την κοινή γνώμη πιο εχθρική προς τους μετανάστες και τους αλλοδαπούς.
- Να προωθηθούν πρωτοβουλίες υποδοχής από τα κάτω.
- Να διευρυνθεί η συναίνεση της κοινής γνώμης για την υποδοχή των προσφύγων και την αλληλεγγύη.

Δραστηριότητες

- Flash mob στην Piazza di Spagna (Ρώμη) που έλαβε μεγάλη προβολή στα ΜΜΕ.
- Εκδηλώσεις στο δρόμο σε διάφορες πόλεις που είχαν ως στόχο να δείξουν το σύμβολο της εκστρατείας (αλουμινοκουβέρτα).
- Συλλογή υπογραφών σε προσφυγή που απευθύνεται στην ιταλική κυβέρνηση με στόχο την ανάκληση των λεγόμενων “νόμων Salvini”.
- Storm-twitter με στόχο την ακύρωση συμφωνίας που υπέγραψαν η Ιταλία και η Λιβύη για την αντιμετώπιση της “παράνομης μετανάστευσης”.
- Δημόσιες συναντήσεις με βουλευτές με στόχο να ζητηθεί η αναμόρφωση των νόμων.
- Εκπόνηση ενός μανιφέστου 10 σημείων με στόχο την αλλαγή των πολιτικών της ΕΕ (όπως το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Μετανάστευση).
- Ίδρυση τοπικών επιτροπών της εκστρατείας.
- Δημιουργία ιστότοπου και σελίδας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως FB.

Αποτελέσματα

Τεράστια προβολή στα εθνικά μέσα ενημέρωσης.

Συμβολή στη μεταρρύθμιση των νόμων Salvini.

Πόροι

- Κοινό όραμα (αρνητική κρίση της κυβερνητικής πολιτικής για το άσυλο).
- Βαθιά γνώση των συγκεκριμένων συνεπειών αυτής της πολιτικής στην καθημερινή ζωή των προσφύγων.
- Κοινή συμφωνία για τις αλλαγές που πρέπει να ζητηθούν.
- 42 οργανισμοί που συμμετέχουν στο δίκτυο (σύμβουλοι πολιτικής, υπεύθυνος επικοινωνίας, ακτιβιστές).
 - Συνεισφορά από ιδιωτικό ίδρυμα.
 - Συνεισφορά από όλα τα μέλη.
 - Εμπλοκή ενός πρακτορείου ΜΜΕ.
 - Ένας διαχειριστής κοινωνικών μέσων.
- Πολλοί ειδικοί στους νόμους περί ασύλου.
- Ένας εκπρόσωπος αναγνωρισμένος από τη συμμαχία.
- Ένα σύστημα σχέσεων με μέλη της Βουλής.

Αδυναμία

Δυσκολία στη διατήρηση συνοχής μετά την κυβερνητική αλλαγή τον Αύγουστο του 2019.

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.3.Β Κατάλογος πιθανών στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη

Κοινωνικό / Πολιτικό όραμα

- Μακροπρόθεσμο όραμα για κοινωνικό μετασχηματισμό
- Μια σαφής δήλωση αποστολής
- Προθυμία να ακούσουμε νέες κοινωνικές απαιτήσεις
- Προθυμία αναζήτησης, οικοδόμησης και εδραίωσης συμμαχιών
- Προθυμία αλληλεπίδρασης με τον συνομιλητή

Οργανωτικοί πόροι

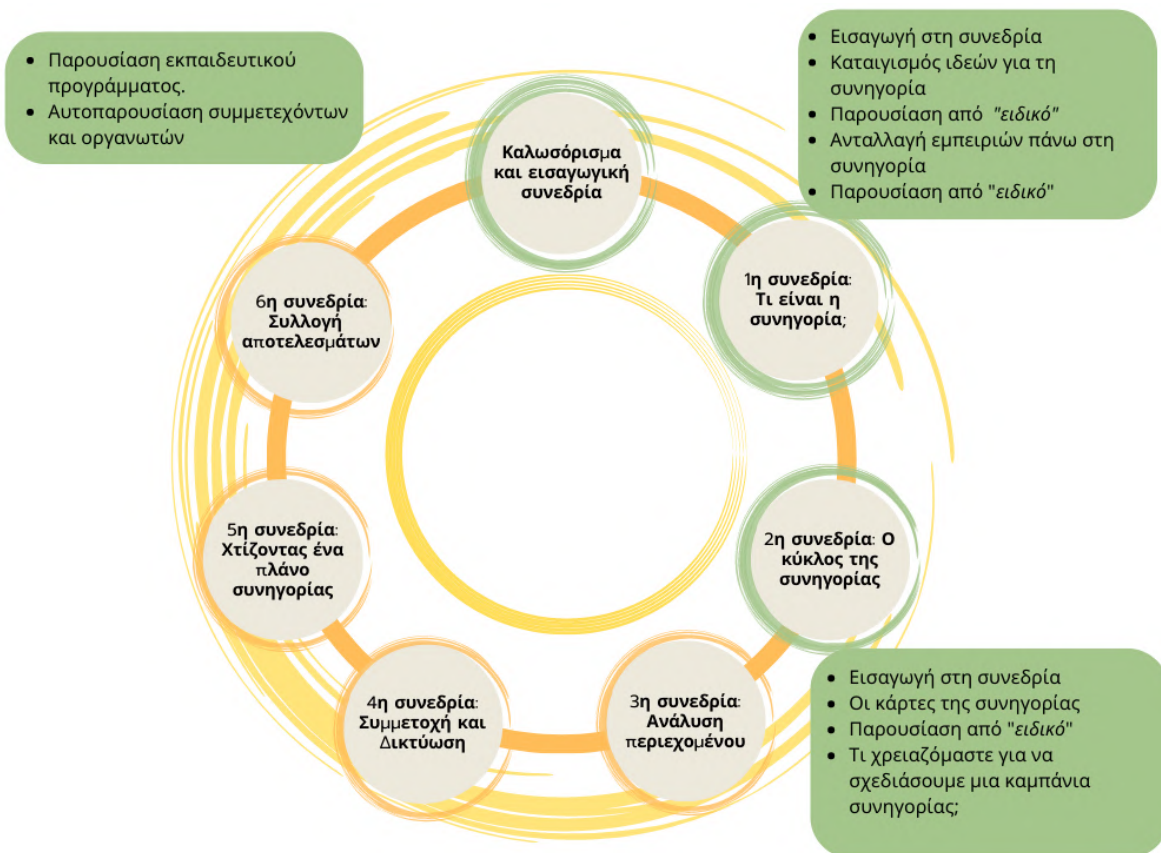
- Οργάνωση
- Ενότητα και συνοχή
- Συνείδηση
- Αξιοπιστία
- Συμμαχίες και δικτύωση
- Δημοκρατικές εσωτερικές διαδικασίες
- Ανθρώπινοι και οικονομικοί πόροι
- Προθυμία να αγωνιστεί
- Κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης
- Ικανότητα κινητοποίησης μεγάλου αριθμού ατόμων
- Καλοί ηγέτες
- Ικανότητα να φέρει τους ανθρώπους μαζί

Τεχνικές δεξιότητες και ικανότητες

- Ικανότητα παρακολούθησης της δημόσιας πολιτικής
- Ερευνητική ικανότητα
- Ικανότητα διαμόρφωσης εναλλακτικών προτάσεων
- Ικανότητα διαπραγμάτευσης και διαχείρισης συγκρούσεων
- Ικανότητα διαχείρισης πληροφοριών
- Μεθοδολογικές γνώσεις σχετικά με την συνηγορία
- Δεξιότητες επικοινωνίας, εργαλεία και πόροι

Δραστηριότητα 2.4

Οπτικός χάρτης της εργασίας που έγινε την πρώτη μέρα

Προαιρετική δραστηριότητα

Επίσκεψη σε αντιρατσιστική οργάνωση/κίνημα

Περιγραφή

Η προαιρετική δραστηριότητα στοχεύει στην ενίσχυση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με μια συγκεκριμένη εμπειρία υπεράσπισης που προωθείται από μια ένωση, κίνημα, ή άτυπη αντιρατσιστική ομάδα. Όταν η εμπειρία δεν διαθέτει αυτόνομο χώρο, η επίσκεψη μπορεί να αντικατασταθεί από μια συνάντηση με ακτιβιστές στο χώρο εκπαίδευσης ή μια ηλεκτρονική συνάντηση.

Διάρκεια: 1,5 ώρες

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.4

Μερικές προτάσεις για την οργάνωση μιας αποτελεσματικής επίσκεψης

Είναι πολύ σημαντικό να προετοιμάσετε καλά αυτή τη δραστηριότητα. Ένας διαμεσολαβητής ή διοργανωτής της κατάρτισης θα πρέπει να συμφωνήσει εγκαίρως με τους ακτιβιστές της ομάδας που πρόκειται να επισκεφθείτε σχετικά με το περιεχόμενο της συνάντησης και τον τρόπο διεξαγωγής της, εξηγώντας το πλαίσιο κατάρτισης στο οποίο έχει τεθεί και επισημαίνοντας το ενδιαφέρον για την ανάδειξη των κύριων στοιχείων που σχετίζονται με τον κύκλο συνηγορίας. Η επίσκεψη μπορεί να χωριστεί σε 3 κύρια μέρη.

Το πρώτο μέρος μπορεί να αφιερωθεί στην αυτο-παρουσίαση της ομάδας και μιας τουλάχιστον εμπειρίας πρωτοβουλίας / εκστρατείας συνηγορίας που προωθείται από την ομάδα. Θα πρέπει να προκύψουν τα ακόλουθα στοιχεία: η κοινωνική αποστολή της ομάδας, η κοινωνική της βάση, οι εσωτερικές συμμετοχικές διαδικασίες και η σχέση της με την τοπική κοινότητα, περιγραφή μιας ή περισσότερων δράσεων συνηγορίας με αναφορά στα ακόλουθα στοιχεία: προέλευση/ορισμός του προβλήματος, κύριοι στόχοι και στόχοι, εμπλεκόμενοι φορείς και εταίροι, επιλεγμένες στρατηγικές, δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν, διαθέσιμοι πόροι και αποτελέσματα. Το δεύτερο μέρος μπορεί να αφιερωθεί σε μια συζήτηση βασισμένη σε ερωτήσεις και παρεμβάσεις από τους συμμετέχοντες στην εκπαίδευση.

Στο τρίτο μέρος μπορεί να προσφερθεί χρόνος για κοινωνικοποίηση και ανταλλαγή εμπειριών.

2η μέρα: 3η συνεδρία: Ανάλυση περιεχομένου

Μαθησιακοί στόχοι

Υποστήριξη μιας ακριβούς ανάλυσης περιβάλλοντος για την περιγραφή του προβλήματος.

Μεθοδολογία εργασίας

Παρουσίαση από εμπειρογνώμονα, world café.

Απαραίτητοι πόροι

- 1 διευκολυντής
- 1 διοργανωτής της κατάρτισης
- 1 εμπειρογνώμονας για τη δραστηριότητα 3.1
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες
- 1 πίνακας για να συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συζήτησης στην ολομέλεια
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή
- 4 περιγραφές υποδειγματικών περιπτώσεων που θα προταθούν στο world café.

Δραστηριότητα 3.0

Εισαγωγή στην 3η συνεδρία

Περιγραφή

Αυτή η συνεδρία είναι αφιερωμένη στην ανάδειξη της σημασίας της πραγματοποίησης μιας στέρεης ανάλυσης του πλαισίου προκειμένου να καθοριστεί λεπτομερώς το πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί με μια αποτελεσματική εκστρατεία συνηγορίας και να προσελκύσει την προσοχή των συνομιλητών. Η παρουσίαση ενός εμπειρογνώμονα δείχνει τις δυνατότητες και τους περιορισμούς των δεδομένων και των δεικτών σε σχέση με τη συνηγορία. Το world café προσφέρει την ευκαιρία να αναλογιστούμε τα διάφορα εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να περιγράψουν το πλαίσιο/πρόβλημα με αποτελεσματικό τρόπο, εστιάζοντας παράλληλα στη διάκριση μεταξύ ποσοτικών και ποιοτικών δεικτών, δεδομένων και πληροφοριών. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην έλλειψη δεδομένων και δεικτών χρήσιμων για την παρακολούθηση των διακρίσεων, του ρατσισμού και των συνθηκών διαβίωσης των μεταναστών και των προσφύγων σε τοπικό επίπεδο. Αυτή η δραστηριότητα θα πρέπει να δείξει τη σημασία της άμεσης συλλογής πληροφοριών επί τόπου και από τους ενδιαφερόμενους ανθρώπους.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Δραστηριότητα 3.1

Παρουσίαση: Οι δυνατότητες και οι περιορισμοί των δεικτών ως χρήσιμο εργαλείο για δράσεις συνηγορίας

Περιγραφή

Ξεκινά με μια σύντομη παρουσίαση από έναν εμπειρογνώμονα σχετικά με ορισμένα διεθνή δεδομένα/δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση των συνθηκών διαβίωσης των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων και των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις. Την παρουσίαση ακολουθεί συζήτηση, ερωτήσεις και σχόλια των συμμετεχόντων.

Διάρκεια: 30 λεπτά

Advocacy

It's a way to create awareness and fight against social injustice and the violation of human rights through communication strategies, direct actions, negotiations among others in order to change the power relations in society.

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 3.1.Α Δείκτες και συνηγορία

Το περιεχόμενο

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις στις προσπάθειές τους να διασφαλίσουν ότι οι μετανάστες και οι πρόσφυγες συμπεριλαμβάνονται και συμμετέχουν στις κοινωνίες υποδοχής. Η μισαλλοδοξία, η ξενοφοβία και ο ρατσισμός, τα εγκλήματα μίσους και οι διακρίσεις εις βάρος των μεταναστών και των προσφύγων εγείρουν ανησυχίες σε πολλά Κράτη Μέλη. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θέτουν όρια, αυστηρές πολιτικές στα σύνορα, περιορισμούς στους ανθρώπους που ζουν σε χώρες της Ε.Ε. Ευλόγως προκύπτουν τα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποιος ανήκει στην ομάδα-στόχο των πολιτικών ένταξης;
- Τι ακριβώς σημαίνει ο όρος "ένταξη";
- Γιατί χρειαζόμαστε τους δείκτες μέτρησης της ένταξης;
- Ποιος είναι ο ρόλος των δεικτών μέτρησης της ένταξης;

Δείκτες: Ένας ορισμός

Οι δείκτες αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την αξιολόγηση της κοινωνικής ανάπτυξης και για την εκτίμηση του αντίκτυπου συγκεκριμένων πολιτικών. Πρόκειται για ποικίλες μετρήσεις που ρυθμίζουν τη διαδικασία ένταξης σε εθνικό επίπεδο. Προέρχονται από ευρωπαϊκά και διεθνή κανονιστικά πρότυπα που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του βαθμού "ένταξης και ενσωμάτωσης". Οι δείκτες από μόνοι τους δεν σημαίνουν πολλά, δεδομένου ότι η ένταξη είναι μια πολυδιάστατη διαδικασία και ορισμένες πτυχές είναι πιο δύσκολο να μετρηθούν από άλλες.

Οι κύριες διαστάσεις που παρακολουθούνται χάρη στη χρήση δεικτών είναι:

- Δεξιότητες μεταναστών και ένταξη στην αγορά εργασίας.
- Συνθήκες διαβίωσης.
- Συμμετοχή των πολιτών και κοινωνική ένταξη.
- Διαφορές φύλου στην ένταξη των μεταναστών.
- Ένταξη νέων με μεταναστευτικό υπόβαθρο.
- Νομικό πλαίσιο, σχεδιασμός και εφαρμογή πολιτικής.

Ορισμένα θεσμικά έγγραφα καθορίζουν τις κύριες προτεραιότητες των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο:

- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ένταξη μεταναστών, προσφύγων & αιτούντων άσυλο,
- Εθνικές Στρατηγικές για την ένταξη των μεταναστών,
- Εθνική Στρατηγική για την ένταξη των δικαιούχων & αιτούντων διεθνούς προστασίας.

Δείκτες και συνηγορία

Ένα εργαλείο για να γνωρίσουμε για το πλαίσιο μιας στρατηγικής συνηγορίας.

Η συνηγορία είναι πάντα ένα πολύπλοκο ζήτημα. Οι γραμμικές λύσεις συνήθως δεν λειτουργούν. Παρ' όλα αυτά, μπορούμε ακόμα να παρατηρήσουμε κάποιους κοινά

σημεία. Μπορούμε να χαράξουμε μια γραμμή, μεταξύ ευρωπαϊκών, εθνικών και τοπικών δεικτών, εάν είναι δυνατόν. Είναι σημαντικό να συνδυαστούν οι δείκτες με τις πραγματικές ανθρώπινες εμπειρίες.

Συνηγορία για πολιτική ενδυνάμωση: πώς να επιλέξετε τους δείκτες

Δεν υπάρχουν δείκτες που να "μετρούν" την πολιτική ενδυνάμωση, καθώς αυτή η έννοια εξαρτάται από πολλές σχετικές μεταβλητές και η σημασία τους εξαρτάται από το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο των πληθυσμών προσφύγων και μεταναστών.

Γενικό πλαίσιο: δημογραφικά δεδομένα, εισόδημα, πολιτισμός προέλευσης, μάθηση για το συγκρουσιακό παρελθόν των προσφύγων και των μεταναστών.

Πλαίσιο υποδοχής: πρόσβαση στη στέγαση, πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες (υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση κ. λπ.), απασχόληση

Νομικό πλαίσιο: το νομικό καθεστώς και η πρόσβαση στην ιθαγένεια θα καθορίσει την πρόσβαση στις υπηρεσίες του κράτους πρόνοιας και τα πολιτικά δικαιώματα

Κοινωνικό πλαίσιο: η ικανότητα συμμετοχής σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, πρόσβασης σε δίκτυα αλληλεγγύης και συμμετοχή σε υπάρχοντες πολιτικούς αγώνες.

Η συνηγορία προωθεί την ισότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη, την κοινωνική ένταξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο πρώτος τρόπος συμβολής στο σχεδιασμό κατάλληλων δεικτών είναι η συμμετοχή στις επικρατούσες διαδικασίες.

Ορισμένες βασικές διαστάσεις που πρέπει να παρακολουθούνται για τη μέτρηση της πρόσβασης στην ευημερία:

- Προνοιακά επιδόματα.
- Κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.
- Το εθνικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας και τον τρόπο με τον οποίο περιλαμβάνει πολίτες εκτός ΕΕ.
- Κοινωνικές παροχές και επιδόματα για πολίτες εκτός ΕΕ.
- Οι συνθήκες κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19.
- Διοικητικά εμπόδια για τους πολίτες τρίτων χωρών όσον αφορά τη λήψη Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 3.1.Β
Ορισμένοι διεθνείς δείκτες και στατιστικές πηγές της ΕΕ
σχετίζονται με πληθυσμούς μεταναστών και προσφύγων

AIDA

(Asylum Information Database)

Πρόκειται για μια βάση δεδομένων στην οποία συγκεντρώνονται συστηματικά δεδομένα για τον προσφυγικό πληθυσμό.

Better Advocacy, Better Inclusion

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 3.1.Β
Ορισμένοι διεθνείς δείκτες και στατιστικές πηγές της ΕΕ
σχετίζονται με πληθυσμούς μεταναστών και προσφύγων

EUROSTAT

(Δείκτες μέτρησης για τα έτη,
2011 - 2017 -2020)

Η Eurostat συλλέγει δεδομένα και στατιστικές για την ένταξη των μεταναστών με τακτικότητα. Η πιο πρόσφατη διαθέσιμη δημοσίευση είναι από το 2020. Η ανάλυση βασίζεται σε στατιστικά στοιχεία έρευνας της Eurostat για το εργατικό δυναμικό, το εισοδήματό και τις συνθήκες διαβίωσης, και τη μετανάστευση που δημοσιεύονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων. Τα δεδομένα συλλέγονται σε ετήσια βάση και παρέχονται στη Eurostat από τις εθνικές στατιστικές αρχές των κρατών μελών της Ε.Ε. Ο στόχος των στατιστικών ένταξης είναι η παροχή αξιόπιστων και συγκρίσιμων στοιχείων στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τη διευκόλυνση επιλογής των κατάλληλων πολιτικών.

Στατιστικά
μεταναστευτικής
ένταξης, 2020

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/12278353/KS-06-20-184-EN-N.pdf/337ecde0-665e-7162-ee96-be56b6e1186e?t=1611320765858>

Διατομεακή βάση
δεδομένων
ένταξης
μεταναστών της
Eurostat

Απασχόληση,
εκπαίδευση,
κοινωνική ένταξη
και ενεργώς
πολιτεότητα στη
χώρα υποδοχής.

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/migrant-integration/data/database>

Better Advocacy, Better Inclusion

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 3.1.Β
Ορισμένοι διεθνείς δείκτες και στατιστικές πηγές της ΕΕ
σχετίζονται με πληθυσμούς μεταναστών και προσφύγων

MIPEX

(Migrant Integration Policy Index)

Το Migrant Integration Policy Index (MIPEX) είναι μια συνθετική κατάταξη που μετρά την πρόοδο και τα αποτελέσματα των πολιτικών που υιοθετήθηκαν για την "ένταξη" των μεταναστών σε διάφορες χώρες σε όλο τον κόσμο (τώρα 56), συμπεριλαμβανομένων όλων των Κρατών Μελών της ΕΕ, με στόχο την αξιολόγηση και τη σύγκριση των πολιτικών που προωθούν οι κυβερνήσεις για την "ένταξη" μεταναστών. Λόγω της συνάφειας και της αυστηρότητας των δεικτών του, το MIPEX αναγνωρίζεται ως κοινός οδηγός αναφοράς σε όλη την Ευρώπη και βρίσκεται στην πέμπτη έκδοση του. Το MIPEX είναι ένα Έργο με επικεφαλή την Migration Policy Group (MPG) και το Barcelona Centre for International Affairs (CIDOB).

Δημοσιεύσεις:
2004, 2007, 2011,
2015, 2020

<https://www.mipex.eu/>

Οι τομείς των πολιτικών ένταξης που παρακολουθούνται συνοπτικά ήταν:

- Ένταξη στην αγορά εργασίας (κινητικότητα)
- Επί μακρών διαμένοντες
- Πολιτογράφηση (πρόσβαση στην ιθαγένεια)
- Καταπολέμηση των διακρίσεων
- Εκπαίδευση
- Υγεία και
- Πολιτική συμμετοχή

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 3.1.Β
Ορισμένοι διεθνείς δείκτες και στατιστικές πηγές της ΕΕ
σχετίζονται με πληθυσμούς μεταναστών και προσφύγων

NIEM

(National Integration
European Mechanism)

Το NIEM θεσπίζει έναν μηχανισμό για μια συνολική αξιολόγηση της ένταξης των δικαιούχων και αιτούντων διεθνούς προστασίας προκειμένου να παρέχει στοιχεία για κενά στα πρότυπα ένταξης, να εντοπίσει πολλά υποσχόμενες πρακτικές και να αξιολογήσει τις επιπτώσεις των νομοθετικών και πολιτικών αλλαγών.

<http://www.forintegration.eu/>

Better Advocacy, Better Inclusion

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 3.1.Β
Ορισμένοι διεθνείς δείκτες και στατιστικές πηγές της ΕΕ
σχετίζονται με πληθυσμούς μεταναστών και προσφύγων

OECD/EU Δείκτες ΟΟΣΑ/ΕΕ

(Χρονιές δημοσιεύσεων:
2012, 2015, 2018)

Από το 2012, με τη δημοσίευση της έκθεσης *Setting in*, ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Ένωση προσφέρουν μια διεθνή σύγκριση των αποτελεσμάτων των διαδικασιών "ένταξης" των μεταναστών σε όλες τις χώρες της ΕΕ, του ΟΟΣΑ και άλλων χωρών της G20.

Σύγκριση χωρών

<https://www.compareyourcountry.org/>

Έκδοση 2018

<https://doi.org/10.1787/9789264307216-en>

Η βιβλιοθήκη του ΟΟΣΑ

<https://www.oecd-ilibrary.org/>

Απασχόληση,
Εκπαίδευση, Κοινωνική
Ένταξη, Ενεργός
Πολιτειότητα,
Κοινωνική Συνοχή

Better Advocacy, Better Inclusion

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής:
Πληθυσμός πολιτών εκτός ΕΕ

UNHCR: Αριθμός ατόμων που πνίγηκαν στη θάλασσα

<https://missingmigrants.iom.int/region/mediterranean>

<https://publications.iom.int/system/files/pdf/mortality-rates.pdf>

https://data.unhcr.org/en/situations/mediterranean#_ga=2.229821787.636785433.1642170244-286957755.1642170244

ΕΥΑΑ: Στοιχεία για τους αιτούντες και τους πρόσφυγες

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2020/statistical-tables>

ΕΥΑΑ: Στοιχεία για τους ανήλικους ασυνόδευτους

<https://euaa.europa.eu/asylum-report-2020/62-data-unaccompanied-minors>

Eurostat: Κατανομή πληθυσμού της ΕΕ ανά μεταναστευτικό υπόβαθρο (2014)

[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:EU_population_distribution_by_migration_status_and_background_2008_and_2014\(2\).png&oldid=357002](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:EU_population_distribution_by_migration_status_and_background_2008_and_2014(2).png&oldid=357002)

Eurostat: Διανομή αδειών διαμονής

<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00170/default/table?lang=en>

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής:
Πληθυσμός πολιτών εκτός ΕΕ

Eurostat: Μεταναστευτικός πληθυσμός

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resfirst&lang=en

Eurostat: Αιτούντες άσυλο

https://ec.europa.eu/eurostat/data-browser/view/migr_asyappctzm/default/table?lang=en;
<https://www.unhcr.org/refugee-statistics/>;

Eurostat: άδεια διαμονής δικαιούχων διεθνούς και επικουρικής προστασίας

<https://ec.europa.eu/eurostat/data-browser/view/tps00192/default/table?lang=en>

<https://ec.europa.eu/eurostat/data-browser/view/tps00192/default/table?lang=en>

Eurostat: Γενικός πληθυσμός

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_pop3ctb&lang=en

Eurostat: άτομα που καταγράφηκαν ως "παράτυπα" (ηλικία)

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_eipre&lang=en

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής: Εκπαίδευση και
κατάρτιση

**Eurostat: Πληθυσμός
(ηλικίας 25-54) ανά
μορφωτικό επίπεδο και
χώρα γέννησης, EU-28,
2015**

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_lfs_9911&lang=en

**Eurostat: Μορφωτικό επίπεδο
πληθυσμού που δεν γεννήθηκε
στην ΕΕ (ηλικία 25-54), 2015**

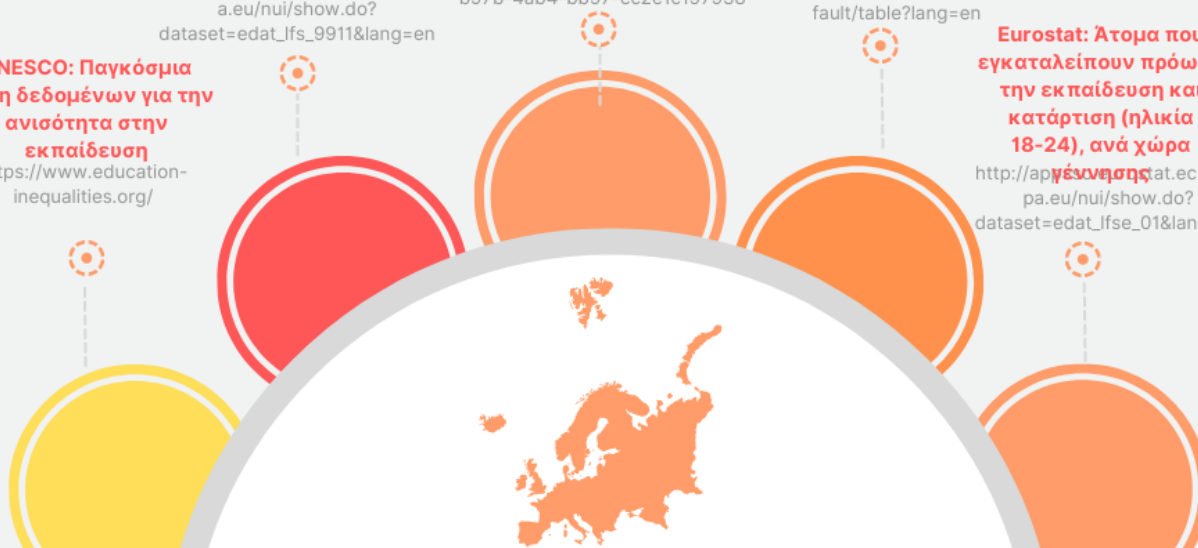
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDAT_LFS_9912__custom_1123319/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=dfc5bca5-b97b-4ab4-bb97-cc2e1c197938

**Συμμετοχή στη δια βίου
μάθηση (πληθυσμός
ηλικίας 25-54), ανά
χώρα γέννησης**

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/trng_lfs_13/default/table?lang=en

**UNESCO: Παγκόσμια
βάση δεδομένων για την
ανισότητα στην
εκπαίδευση**
<https://www.inequalities.org/>

**Eurostat: Άτομα που
εγκαταλείπουν πρόωρα
την εκπαίδευση και
κατάρτιση (ηλικία
18-24), ανά χώρα
γέννησης**
http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_lfse_01&lang=en

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής: Απασχόληση

**Eurostat: Ποσοστό
ανεργίας πολιτών εκτός
ΕΕ**

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_urgan&lang=en

**Eurostat: Δραστηριότητα
και ποσοστό
απασχόλησης πολιτών
εκτός ΕΕ**

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsa_argan&lang=en

**Eurostat: Κατανομή
εργαζομένων πολιτών
εκτός ΕΕ στην αγορά
εργασίας**

https://ec.europa.eu/eurostat/web/migration-asylum/migrant-integration/database?p_p_id=NavTreeportletprod_WAR_NavTreeportletprod_INSTANCE_4nxuqGMKyA1D&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view

**Eurostat: Ποσοστό
ανεργίας των νέων
πολιτών εκτός ΕΕ**

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/yth_empl_050/default/table?lang=en

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής: Υγεία και Φτώχεια

**Eurostat: Κίνδυνος
φτώχειας και κοινωνικός
αποκλεισμός**

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_peps05&lang=en

**Eurostat: Πρόσβαση στην
υγειονομική περίθαλψη
υπηκόων τρίτων χωρών**

https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/eu-migrant-integration-statistics-2020_en

**Eurostat: Παιδιά που
κινδυνεύουν από φτώχεια
ή κοινωνικό αποκλεισμό**

<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?oldid=419817>

**Eurostat: Βάση
δεδομένων για τη
φτώχεια**
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/data/database>

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής: Διακρίσεις & Ένταξη

**OSCE: Αριθμός
ρατσιστικών
εγκλημάτων που
εκδιώχθηκαν δικαστικά**
<https://hatecrime.osce.org/informations/2020-hate-crime-data-now-available>

**OSCE: Καταγγελίες στην
αστυνομία ρατσιστικής
βίας (σωματική και
λεκτική)**
<https://hatecrime.osce.org/informations/2020-hate-crime-data-now-available>;
https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2018-hate-crime-recording_en.pdf

**Eurostat: Μετανάστευση
και Άσυλο -Βάση
δεδομένων ένταξης**

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/migration-asylum/migrant-integration/database>

**Eurostat: Στατιστικά
στοιχεία για την ένταξη
μεταναστών**

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migrant_integration_statistics

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής: Στέγαση

**Eurostat: Ποσοστό
υπερπληθυσμού ανά
ηλικία, φύλο και
υπηκοότητα (ηλικίες 18
ετών και άνω**

http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_lvho15&lang=en

**OSCE: Δημόσιες
δαπάνες για επιδόματα
κοινωνικής στέγασης**

<https://www.oecd.org/housing/data/affordable-housing-database/housing-policies.htm>

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή:
Εθνοτικός διαχωρισμός
(π.χ. καταυλισμοί ROMA)**

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/data_collection_in_the_field_of_ethnicity.pdf

Οι στατιστικές πηγές της ΕΕ

Τομέας πολιτικής: Συμμετοχή και πρόσβαση στην πολιτειότητα

Δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθε πολιτών εκτός ΕΕ

Νομικό καθεστώς της κάθε χώρας της ΕΕ

Voting Rights for Nationals of Non-EU States | bpb.de

Eurostat: Πρόσβαση σε πολιτικά δικαιώματα πολιτών εκτός ΕΕ

Acquisition of citizenship statistics - Statistics Explained (europa.eu)

Quality of life indicators - governance and basic rights - Statistics Explained (europa.eu)

Δραστηριότητα 3.2

Worlds cafe, ο ορισμός του προβλήματος

Βήμα Α. Ένας διευκολυντής παρουσιάζει τη δραστηριότητα (10 λεπτά)

Βήμα Β. Οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε στρογγυλές τράπεζες. Κάθε στρογγυλή τράπεζα προσδιορίζει μια προβληματική κατάσταση που σχετίζεται με ένα από τα ακόλουθα θέματα:

1. Θεσμικός ρατσισμός και διακρίσεις,
2. Πρόνοια,
3. Απασχόληση,
4. Εκπαίδευση,
5. Μεταναστευτικές πολιτικές.

Οι συμμετέχοντες μετακινούνται μεμονωμένα από το ένα τραπέζι στο άλλο κάθε 25 λεπτά. Σε κάθε τραπέζι καλούνται να ανταλλάξουν τις απόψεις τους σχετικά με το βασικό πρόβλημα και τα μέσα (δεδομένα και άλλες πηγές) που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την περιγραφή του. Το κύριο θέμα και οι πηγές βρίσκονται σε κάθε τραπέζι (100 λεπτά).

Βήμα Γ. Στην ολομέλεια, οι αφίσες που συμπληρώνονται παρουσιάζονται από τους συμμετέχοντες (60 λεπτά).

Η συζήτηση στην ολομέλεια υποστηρίζεται από εμπειρογνώμονα ακολουθώντας τα αποτελέσματα των ομάδων εργασίας

Συνολική Διάρκεια: 170 λεπτά

Υποδειγματική περίπτωση της Medu Ιταλία

Εκπαιδευτικός τομέας: Ανάλυση πλαισίου

Θεματικός τομέας: Πρόνοια / Πρόσβαση στην Υγεία

Ιστορικό

Από το 2014, η ομάδα της κινητής κλινικής της ανθρωπιστικής οργάνωσης MEDU (Γιατροί για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα) έχει πραγματοποιήσει 4.629 ιατρικές εξετάσεις και έχει παράσχει κοινωνικο-νομική και υγειονομική περίθαλψη σε περίπου 3.625 άτομα. Η πολυεπιστημονική ομάδα λειτουργεί μέσω μιας κινητής εξωτερικής κλινικής (δηλαδή, ένα RV προσαρμοσμένο ως εξωτερικό ιατρείο με βασικά φάρμακα και ιατρικό εξοπλισμό), η οποία τους επιτρέπει να φτάσουν σε άτυπους οικισμούς, όπου ζουν αλλοδαποί εργάτες γης κατά τα διάφορα στάδια των αγροτικών εργασιών, όπου παρέχουν υγειονομική περίθαλψη και κοινωνικο-νομική καθοδήγηση. Η δράση Terragiusta στοχεύει στην προώθηση της πρόσβασης στην περίθαλψη και στα κοινωνικο-νομικά δικαιώματα αλλοδαπών που εργάζονται σε αγροτικές εργασίες υπό συνθήκες εκμετάλλευσης σε ορισμένες από τις πιο κρίσιμες περιοχές της νότιας Ιταλίας.

Περιγραφή της υπόθεσης της συνηγορίας

Κάθε χρόνο, η κινητή κλινική προσεγγίζει περιοχές της νότιας Ιταλίας, όπου αλλοδαποί εργάτες γης που εργάζονται σε συνθήκες εκμετάλλευσης και ζουν σε άτυπους οικισμούς σε εξαιρετικά κακές συνθήκες υγιεινής. Η κινητή ομάδα παρέχει πρωτοβάθμια περίθαλψη και κοινωνικο-νομικές πληροφορίες για τα εργασιακά δικαιώματα. Κατά τη διάρκεια των παρεμβάσεων συλλέγονται στοιχεία μέσα από την παρατήρηση για τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας των εργαζομένων αλλά και μέσα από άμεσες μαρτυρίες. Τα δεδομένα και η ανάλυση συγκλίνουν σε μια ετήσια έκθεση που δημοσιεύεται στο τέλος κάθε περιόδου συγκομιδής. Επιπλέον, επιμέρους κρίσιμα ζητήματα αποτελούν αντικείμενο συναντήσεων με αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Αυτή η ετήσια εκστρατεία έχει εντοπίσει περίπλοκες και αλληλένδετες αιτίες συνθηκών εκμετάλλευσης:

- τους άδικους μηχανισμούς της αλυσίδας των αγροτικών επιχειρήσεων (σε επίπεδο θεσμικής υπεράσπισης, η MEDU ζήτησε και απέκτησε συμμετοχή στον εθνικό πίνακα για τις παράνομες προσλήψεις),
- η νομική επισφάλεια των μεταναστών (η MEDU συμπεριλαμβάνει νομικό στην κινητή κλινική και στις εκθέσεις της αναλύει τις νομικές συνθήκες των εργαζομένων και κάνει συγκεκριμένες προτάσεις),
- εκτεταμένη παρανομία (σε επίπεδο πολιτικής, η MEDU προέβη σε δημόσια καταγγελία μέσω εκθέσεων και εγγράφων ανάλυσης).

Οι εκθέσεις περιέχουν πάντα συγκεκριμένες προτάσεις που απευθύνονται σε επιμέρους φορείς για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που επισημάνθηκαν (στην περίπτωση αυτή εμπλέκουν την κυβέρνηση, την περιφερειακή διοίκηση, τις τοπικές υγειονομικές αρχές, τη νομαρχία, την αστυνομία, τους δήμους). Τέλος, η MEDU συμμετέχει συνεχώς σε θεσμικές ομάδες συντονισμού και υπεράσπισης οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. Ομάδα εργασίας Ασύλου, Ομάδα εργασίας Μετανάστευσης και Υγείας). Αυτό που δίνει δύναμη στη δράση τους είναι η κοινή τους δουλειά με άλλους φορείς και τοπικές αρχές.

Σύνδεσμος: <https://mediciperidiritiumani.org/terragiusta-nel-sud-ditalia/>

Καθήκον της ομάδας εργασίας

Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία που περιγράφεται παραπάνω, συζητήστε ποιοι θα είναι οι κύριοι μηχανισμοί διεξαγωγής α) Ανάλυση κοινωνικού πλαισίου, β) Ανάλυση πολιτικού και νομικού πλαισίου, 3) Ανάλυση στόχων και 4) Ανάλυση ενδιαφερομένων μερών. Στην ολομέλεια, κάθε ομάδα καλείται να παρουσιάσει την εργασία που έγινε στις ομάδες.

Υποδειγματική περίπτωση Καταλήψεων στέγης (Ελλάδα)
Εκπαιδευτικός τομέας: Ανάλυση πλαισίου
Θεματικός τομέας: Στέγαση
Περίπτωση: Καταλήψεις στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη

Ιστορικό

Τον Οκτώβριο του 2014 άρχισε να γίνεται ορατή στην Ελλάδα η αύξηση των προσφύγων που εισέρχονταν. Την ίδια περίοδο αυξήθηκε ο αριθμός των ατόμων που διέσχιζαν τα σύνορα μέσω της "Βαλκανικής οδού" από την παραμεθόρια περιοχή Ειδομένης-Κιλκίς. Οι άνθρωποι παρέμεναν για ένα διάστημα κρυμμένοι στα δάση γύρω από τον Αξιό ποταμό, στα σύνορα μεταξύ Ελλάδας και Βόρειας Μακεδονίας.

Παράλληλα, ομάδες αλληλεγγύης από την τοπική κοινωνία άρχισαν να αναζητούν βοήθεια για να μπορέσουν να στηρίξουν άτομα που έπεφταν θύματα βίας. Ζητήθηκε στήριξη από ομάδες αλληλεγγύης της ευρύτερης περιοχής για την κάλυψη βασικών αναγκών όπως τρόφιμα, ιατρική βοήθεια κ.ο.κ.

Η κατάσταση δημοσιοποιήθηκε ιδιαίτερα τον Αύγουστο του 2015 όταν ο αριθμός των ανθρώπων που έφταναν στην περιοχή ανέρχονταν σε χιλιάδες. Έπειτα, από επεισόδια που συνέβησαν στην περιοχή, δημιουργήθηκε ο καταυλισμός βραχείας παραμονής στην παραμεθόρια περιοχή του οικισμού Ειδομένη στο Κιλκίς. Λίγους μήνες αργότερα, άρχισαν να επιβάλλονται περιορισμοί με βάση την εθνικότητα των ατόμων που μπορούσαν να περάσουν τα σύνορα προς την Κεντρική Ευρώπη μέσω της Βαλκανικής οδού. Αυτή η συνθήκη αύξησε την ανάγκη για στέγαση στις πόλεις.

Περιγραφή της υπόθεσης της συνηγορίας

Οι θέσεις φιλοξενίας που παρείχε το κράτος ήταν λιγοστές και οι περισσότερες αφορούσαν άτομα ορισμένων εθνικοτήτων. Ομάδες αλληλεγγύης άρχισαν να κινητοποιούν τα δίκτυά τους για βραχυπρόθεσμη στέγαση ειδικά ατόμων με προβλήματα υγείας κυρίως. Όμως αυτό δεν ήταν αρκετό, οι ανάγκες για στέγαση ήταν τεράστιες και η ανταπόκριση που έδωσαν οι αλληλέγγυοι ήταν να καταλάβουν, μαζί με τους πρόσφυγες, παλιά κτίρια για να καλύψουν τις αναδυόμενες ανάγκες.

Οι καταλήψεις σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη επί χρόνια κάλυπταν τις στεγαστικές ανάγκες των προσφύγων μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες όπου συν-καθόριζαν τη διαχείριση και την καθημερινότητά τους. Οι καταλήψεις προσπάθησαν να είναι ανοιχτές στην κοινότητα. Συνέχισαν να απαιτούν, καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής τους, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα στην κοινωνική στέγαση, τη μείωση των πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις και την ελεύθερη κυκλοφορία για όλους.

Σύνδεσμοι:

<https://en.squat.net/2016/01/16/greece-the-self-organized-refugee-squat-orfanotrofio-in-thessaloniki/>

<https://en.squat.net/2016/06/25/greece-refugee-squats-in-athens/>

Καθήκον της ομάδας εργασίας

Δεδομένης της εμπειρίας που περιγράφεται παραπάνω, συζητήστε ποιοι θα είναι οι κύριοι μηχανισμοί διεξαγωγής α) Ανάλυση κοινωνικού πλαισίου, β) Ανάλυση πολιτικού και νομικού πλαισίου, γ) Ανάλυση στόχων και 4) Ανάλυση ενδιαφερομένων μερών. Στην ολομέλεια, κάθε ομάδα καλείται να παρουσιάσει την εργασία που έγινε στις ομάδες.

Υποδειγματική περίπτωση "Fruita amb Justicia Social" (Spain)

Εκπαιδευτικός τομέας: Κύκλος συνηγορίας

Θεματικός τομέας: Εργασιακά δικαιώματα

Ιστορικό

Η πεδιάδα της Lleida (στα καταλανικά, Plana de Lleida), η οποία περιλαμβάνει τις κύριες κομητείες (comarcas) εντός της επαρχίας Lleida, είναι η κορυφαία περιοχή της Καταλονίας στη συγκομιδή φρούτων. Κάθε χρόνο, κατά την περίοδο συγκομιδής φρούτων στη Lleida (Ιούνιος-Αύγουστος) χιλιάδες μετανάστες εργάτες κοιμούνται σε καταυλισμούς, στρατώνες, στους δρόμους κ.λπ., και πρέπει να αποδεχτούν άδικες και μεροληπτικές συνθήκες εργασίας. Αυτό συμβαίνει επειδή πολλές εταιρείες αγροτοβιομηχανιών δεν συμμορφώνονται με διατάξεις (π.χ. Order ISM/1485/2021, που ρυθμίζει τη συλλογική διαχείριση συμβάσεων) και το δίκαιο των γεωργικών συμφωνιών, επωφελούμενοι από τη νομοθεσία για τη μετανάστευση, η οποία αφήνει πολλούς ανθρώπους σε κατάσταση της *αορατότητας* και επιτρέπει την εκμετάλλευσή τους σε συνθήκες ημι-δουλείας.

Περιγραφή της υπόθεσης της συνηγορίας

Η "Fruita amb Justicia Social" ήταν μια εκστρατεία που προωθήθηκε το 2018 από διάφορους κοινωνικούς φορείς στην επικράτεια της Lleida, λόγω των συνθηκών εκμετάλλευσης που υφίστανται οι εργάτες γης ξένης καταγωγής, η γεωργία είναι ο κύριος παραγωγικός τομέας της επαρχίας. Μεταξύ των υποστηρικτών της εκστρατείας είναι αντιρατσιστικά κινήματα και οργανώσεις, ΜΚΟ, ομάδες από τον αγροτικό και περιβαλλοντικό χώρο και ορισμένα συνδικάτα. Η εκστρατεία έχει, μεταξύ άλλων, στόχο να επηρεάσει και να ασκήσει πίεση:

- στις διοικήσεις ώστε να δημιουργήσουν αξιοπρεπείς συνθήκες στέγασης για τους εποχικούς εργαζομένους που ταξιδεύουν στην πόλη Lleida κατά τη διάρκεια της περιόδου συγκομιδής φρούτων,
- στην κυβέρνηση όπου διεκδικείται να κινηθούν οι διαδικασίες αδειοδότησης εργασίας και διαμονής για όλους τους εργαζόμενους που βρίσκονται σε παράτυπη διοικητική κατάσταση,
- ώστε να εξασφαλιστεί η καθολική πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη για όλους τους εργαζόμενους που συμμετέχουν στην εκστρατεία συλλογής φρούτων,
- στους αρμόδιους κυβερνητικούς κλάδους προκειμένου να αυξηθούν οι επιθεωρήσεις των γεωργικών εγκαταστάσεων της περιοχής και να επιβληθούν κυρώσεις για παραβίαση των εργασιακών συμφωνιών και κανονισμών, ιδίως για την αδυναμία παροχής στέγης για τους προσωρινούς εργαζομένους όπως ορίζει ο νόμος,
- για την προώθηση της τοπικής γεωργίας και της εξάλειψης των αγροτικών επιχειρήσεων που δεν σέβονται τα δικαιώματα των εποχικών εργαζομένων και το φυσικό περιβάλλον.

Από την ενεργοποίησή του, ακτιβιστές από διαφορετικούς χώρους πολιτικών και κοινωνικών αγώνων στην επικράτεια της Lleida (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις και των εργαζομένων που επηρεάζονται) ασκούν πιέσεις στο Δημοτικό Συμβούλιο της Lleida και στις άλλες αρμόδιες διοικήσεις για να εγγυηθούν οι αξιοπρεπείς συνθήκες στέγασης για τους εργαζόμενους. Διοργανώθηκαν διαδηλώσεις, συνέδρια και φόρουμ, γράφτηκαν και διαδόθηκαν δελτία τύπου και πραγματοποιήθηκαν δράσεις συνηγορίας (κατάλογος με τις κύριες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση: <https://fruitaambjusticia.wordpress.com/campanya-2/>). Το 2019, το Δημοτικό Συμβούλιο της Lleida ενέκρινε την πρόταση "Για μια δίκαιη Lleida". Η πλατφόρμα χαιρέτισε το γεγονός ότι η κυβέρνηση ήθελε να συζητήσει το θέμα και αναγνώρισε ότι ήταν κεντρικό ζήτημα στην τοπική πολιτική ατζέντα. Εκτίμησε επίσης ότι για πρώτη φορά η τοπική αυτοδιοίκηση αντιμετώπισε το ζήτημα ως "εργατικό" και όχι ως πρόβλημα "αστέγων". Ωστόσο, η πλατφόρμα άσκησε έντονη κριτική στο Δήμο, θεωρώντας την κίνησή του για το θέμα ως απλή δήλωση προθέσεων χωρίς συγκεκριμένες και μετασχηματιστικές προτάσεις. Έκτοτε, οι ακτιβιστές της εκστρατείας συνεχίζουν να παρακολουθούν και να καταγγέλλουν τις ενέργειες των διοικήσεων.

Σύνδεσμος: <https://fruitaambjusticia.wordpress.com/>

Καθήκον της ομάδας εργασίας

Δεδομένης της εμπειρίας που περιγράφεται παραπάνω, συζητήστε ποιοι θα είναι οι κύριοι μηχανισμοί διεξαγωγής α) Ανάλυση κοινωνικού πλαισίου, β) Ανάλυση πολιτικού και νομικού πλαισίου, γ) Ανάλυση στόχων και δ) Ανάλυση ενδιαφερομένων μερών. Στην ολομέλεια, κάθε ομάδα καλείται να παρουσιάσει την εργασία που έγινε στις ομάδες.

PROBLEMS: (A)

- EXPLOITATION OF FOREIGN WORKERS
- LACK OF INFORMATION AND ORIENTATION TO SPECIFIC LOCAL SITUATIONS

SOURCES:

- CENSUS
- Constant monitoring of living conditions of migrants
- Provisional information desk (As a source of living info too)
- Assessment of the hosting community

The Problem:

- Migration Policies
- Exploitation of foreign workers

Sources:

- Demonstrations
- Videos
- Interviews
- Pictures etc.
- Media coverage

Case "Fruita amb Justícia Social"

- Social Context analysis: evidence-based analysis, interviews and field research
- Political and legal context analysis: desk research, experience from the field, interaction with other political movements
- Target analysis: participation, community-based approach, monitoring and evaluating outcomes
- Stakeholder analysis: interaction with all the actors involved

FRUITA AMB JUSTÍCIA SOCIAL B

PROBLEM: working and living conditions of seasonal immigrant workers

CONTEXT: Network of organizations that aim at tackling the problem in the plain of Lleida

TARGETS: Local Authorities in Lleida
Local Residents
Agricultural businesses

POLITICAL: Order 1501/2021
LEGAL: Collective bargaining agreement
Lleida city council

STAKEHOLDERS: Municipalities
Migrant community
Local residents
Anti-racist movements
Trade unions
Other organizations

2η μέρα: 4η συνεδρία: Συμμετοχή και Δικτύωση

Μαθησιακοί στόχοι

Βελτίωση δικτύωσης και συμμετοχής

Μεθοδολογία εργασίας

Προσομοίωση, ολομέλεια και βίντεο παρουσιάσεις

Απαραίτητοι πόροι

- 1 διευκολυντής
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες
- 1 διοργανωτής της κατάρτισης
- 1 πίνακας για να συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συζήτησης στην ολομέλεια
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή
- 4 περιγραφές προβληματικών περιπτώσεων που θα προταθούν στο world cafe
- 1 θεματικός εμπειρογνώμονας για τη Δραστηριότητα 4.1.
- 1 πρόσκληση που απευθύνεται σε ομάδες εργασίας στη Δραστηριότητα 4.2.

Δραστηριότητα 4.0

Εισαγωγή στην 4η συνεδρία

Περιγραφή

Αυτή η συνεδρία έχει στόχο να τονίσει τη σημασία της δικτύωσης στις εκστρατείες υπεράσπισης. Η παρουσίαση ενός εμπειρογνώμονα εστιάζει στα κύρια στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη για την επιτυχή κατασκευή και διαχείριση ενός δικτύου και στους κύριους κινδύνους/εμπόδια που πρέπει να αποφευχθούν. Η προσομοίωση μιας συγκεκριμένης εμπειρίας προτείνεται για να τονίσει τη σημασία της διαμεσολάβησης διαφορετικών απόψεων και πιθανών συγκρούσεων προκειμένου να καθοριστούν κοινοί στόχοι και να λειτουργήσει συλλογικά.

Διάρκεια: **10 λεπτά**

Δραστηριότητα 4.1

Παρουσίαση από εμπειρογνώμονα. Πολιτική συνηγορία και δικτύωση

Περιγραφή

Στην ολομέλεια γίνεται μια παρουσίαση από έναν ειδικό μέσα από την οποία παρέχονται βασικές πληροφορίες σχετικά με τα κύρια στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την δόμηση και τη διαχείριση ενός δικτύου (**30 λεπτά**). Ακολουθούν ερωτήσεις και σχόλια από τους συμμετέχοντες.

Διάρκεια: **60 λεπτά**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 4.1. Δικτύωση πολιτικής συνηγορίας

Τα δίκτυα υπεράσπισης είναι ομάδες οργανισμών και ατόμων που εργάζονται από κοινού για να επιτύχουν αλλαγή πολιτικών, αλλαγή πρακτικών, αλλαγή στάσεων και κοινής γνώμης. Διαφορετικά δίκτυα δημιουργούνται σύμφωνα με τους διαφορετικούς στόχους και τις στρατηγικές υπεράσπισης που προβλέπονται για την επίτευξη τέτοιων στόχων.

Ο σχεδιασμός ενός δικτύου απαιτεί απαντήσεις σε βασικά ζητήματα ως βάση για την έναρξη αυτού του δικτύου:

- Συνολικοί και συγκεκριμένοι στόχοι
- Μέλη
- Δραστηριότητες
- Αποτελέσματα
- Ανάλυση περιβάλλοντος και δείκτες

Βήματα για τη ρύθμιση ενός δικτύου

1. Αναλύστε τα προβλήματα και καθορίστε τους στόχους που συμφωνήθηκαν από τα μέλη του δικτύου.
2. Αποφασίστε για τον συντονιστή και τους διαφοροποιημένους ρόλους των εταίρων.
3. Καθορίστε τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν και τα μέτρα ή τις ενέργειες που πρέπει να ληφθούν.
4. Σχεδιάστε το μοντέλο εργασίας και ορίστε κανόνες.

Προϋποθέσεις κατασκευής δικτύου

- Κατανοήστε ότι ένα δίκτυο είναι ένα μέσο και όχι αυτοσκοπός.
- Κατανοήστε ότι τα δίκτυα είναι προσωρινές δημιουργίες.
- Κατανοήστε ότι τα δίκτυα δεν δημιουργούνται από τη μια μέρα στην άλλη.
- Τα δίκτυα πρέπει να βασίζονται στους δικούς τους πόρους.
- Τα δίκτυα χρειάζονται ποικιλομορφία μελών.
- Τα δίκτυα χρειάζονται ευέλικτη διαχείριση και ικανότητα προσαρμογής με την πάροδο του χρόνου στις μεταβαλλόμενες συνθήκες

Βασικοί κανόνες για καλό προγραμματισμό

Η οικοδόμηση ενός δικτύου απαιτεί δημοκρατική συμπεριφορά, τόσο σε επίπεδο γνώσης των διακυβευόμενων θεμάτων όσο και κατάλληλης εμπειρογνωμοσύνης. Τα δίκτυα πρέπει να σχεδιάζονται με συμμετοχικό τρόπο και να μην υπαγορεύονται οι διαδικασίες από τα πάνω. Ο σχεδιασμός δεν πρέπει να επικεντρώνεται μόνο στην υλοποίηση των δραστηριοτήτων, αλλά και στην ανάπτυξη του ίδιου του δικτύου.

Ο ρόλος και η συνεισφορά των εταίρων και φορέων που συμμετέχουν στο δίκτυο

Η προστιθέμενη αξία του δικτύου στους συμμετέχοντες οργανισμούς καθώς και η συμπληρωματικότητα των αρμοδιοτήτων κάθε εταίρου είναι εξίσου σημαντικές και πρέπει να προσδιοριστούν προκειμένου να αποφευχθεί η σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ του σκοπού του δικτύου και των μελών του.

Καλή διακυβέρνηση ενός δικτύου

Ο καθορισμός κανόνων και ο καθορισμός του τρόπου λειτουργίας ενός δικτύου είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του. Ο καθορισμός των κανόνων θα πρέπει να υπόκειται σε ευρεία διαβούλευση μεταξύ των εμπλεκόμενων.

Γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηστή διακυβέρνηση στη δικτύωση:

- Συνεχής ενημέρωση για τις ανάγκες και τις προσδοκίες της ομάδας-στόχου σας.
- Σεβασμός στην κουλτούρα των εταίρων και τον τρόπο εργασίας του.
- Προσεκτικότητα και ενεργός ακρόαση.
- Δημιουργία καλής και αξιόπιστης ατμόσφαιρας.
- Η λήψη αποφάσεων να λαμβάνονται με δημοκρατικό τρόπο και με τη συμμετοχή όλων.
- Τακτική επικοινωνία με τους συμμετέχοντες στο δίκτυο και αλληλοενημέρωση για την πορεία επίτευξης των στόχων και αποτελεσμάτων του.
- Η δράση πρέπει να αντικατοπτρίζει την προστιθέμενη αξία της εταιρικής σχέσης.
- Συνεχής έλεγχος εάν οι κοινά καθορισμένοι στόχοι εξακολουθούν να ισχύουν και εάν όλοι οι εταίροι εξακολουθούν να τους υποστηρίζουν.

Κοινά εμπόδια και αδυναμίες στη δικτύωση

Τα πιο συνηθισμένα εμπόδια και οι λόγοι για την αποτυχία ενός δικτύου συνοψίζονται στα εξής:

- Κοινωνική αναντιστοιχία μεταξύ εταίρων και παραγόντων.
- Κοινωνική αναντιστοιχία μεταξύ ανάλυσης προβλημάτων και ορισμού δικτύου.
- Έλλειψη πόρων, κυρίως από άποψη χρόνου.
- Έλλειψη τεχνογνωσίας για τη διαδικασία και τη λειτουργία των δικτύων.
- Έλλειψη κοινών και σαφώς ορισμένων στόχων.
- Έλλειψη εμπιστοσύνης σχετικά με την επιρροή και τη δύναμη του δικτύου καθώς και την ίδια τη σκοπιμότητα του ίδιου του δικτύου.

Υποδειγματική περίπτωση "PasuCat Plataforma" **Για μια καθολική φροντίδα υγείας στην Καταλονία**

Σκοπός

Καθολική πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη στην περιοχή της Καταλονίας.

Στρατηγικές υπεράσπισης

Πολιτική υπεράσπιση, τεκμηρίωση παραβίασης δικαιωμάτων πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση.

Συμμετέχοντες

Περισσότερες από 15 οργανώσεις, ομάδες και πολλές μεμονωμένες προσωπικότητες με μεγάλη ποικιλία συμμετεχόντων (γιατροί, ΜΚΟ, Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, Συνδικάτα κ.ο.κ.).

Αρμοδιότητα SOS

Λήψη και τεκμηρίωση υποθέσεων που βασίζονται σε διακρίσεις σχετικά με την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, παροχή και διάδοση πληροφοριών στα "θύματα".

Επιτεύγματα

Αλλαγή στην περιφερειακή καταλανική νομοθεσία και εφαρμογή των τοπικών αρμοδιοτήτων έναντι των εθνικών για τη διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη στην Καταλονία.

Δυσκολίες

Επανακαθορισμός νέων στόχων μετά την εφαρμογή του αυτόνομου νόμου για την καθολική υγειονομική περίθαλψη, εσωτερικές διαφωνίες για τον καθορισμό νέων στόχων του δικτύου κ.ο.κ.

Δραστηριότητα 4.2

Δουλεύοντας για έναν κοινό στόχο. Προσομοίωση υποδειγματικής περίπτωσης.

Βήμα Α. Ο διευκολυντής παρουσιάζει τη δραστηριότητα (10 λεπτά).

Βήμα Β. Οι συμμετέχοντες/ουσες χωρίζονται σε 4 υποομάδες. Κάθε ομάδα αντιπροσωπεύει μια ΜΚΟ ή μια άτυπη ομάδα. Όλες οι ομάδες εργασίας λαμβάνουν πρόσκληση (θα διανεμηθεί γραπτή πρόσκληση) από ένα ίδρυμα για να συμμετάσχουν σε μια διαβούλευση που αποσκοπεί στη βελτίωση μιας προσέγγισης “ποικιλομορφίας” στις δημόσιες πολιτικές. Κάθε ομάδα καλείται να εντοπίσει και να γράψει τα κύρια προβλήματα και ορισμένες πιθανές προτάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων πολιτικών. Οι συμμετέχοντες θα πρέπει επίσης να συζητήσουν πιθανά οργανωτικά και συμμετοχικά μοντέλα της δικτύωσης κατά τη διάρκεια των διαδικασιών λήψης αποφάσεων (30 λεπτά).

Βήμα Γ. Παρουσίαση στην ολομέλεια και συζήτηση. Στην ολομέλεια αναφέρεται η επιλογή που έγινε από τις ομάδες και οι προτάσεις και τα προβλήματα κατηγοριοποιούνται. Εάν οι δύο κατηγορίες (προβλήματα και προτάσεις) περιέχουν περισσότερα από 10 σημεία, ολόκληρη η ομάδα καλείται να συμφωνήσει για την τελική επιλογή (30 λεπτά).

Συνολική διάρκεια: 70 λεπτά

**Ενημερωτικό Φυλλάδιο 4.2. Το παράδειγμα μιας πρόσκλησης: Προσομοίωση
Δικτύωση για έναν κοινό στόχο
Εκπαιδευτικός τομέας: Δικτύωση
Θεματικό πεδίο: Διαδικτυακή ρητορική μίσους**

Το πρόβλημα

Η ρητορική μίσους αποτελεί υποβάθμιση της φήμης μιας κοινωνικής ομάδας, στερεοτυπική βάση ορισμένων εθνικών φυλετικών ή θρησκευτικών χαρακτηριστικών, που συνοδεύεται από υποκίνηση εχθρότητας, βίας και διακρίσεων εναντίον αυτής της ομάδας. Η ρητορική μίσους συμβάλλει σε ένα γενικό κλίμα μισαλλοδοξίας που με τη σειρά του καθιστά πιο πιθανές τις επιθέσεις εναντίον αυτών των ομάδων. Ρητορική μίσους στο διαδίκτυο ορίζεται ως “οποιαδήποτε χρήση τεχνολογίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διάδοση αντισημιτικών, ρατσιστικών, μεγαλομανών, εξτρεμιστικών ή τρομοκρατικών μηνυμάτων ή πληροφοριών”.

Τα διεθνή και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ δίνουν ολοένα και μεγαλύτερη προσοχή στο φαινόμενο της διαδικτυακής ρητορικής μίσους και το αναγνωρίζουν ως ένα αυξανόμενο πρόβλημα σε όλη την Ευρώπη και πέρα από αυτήν. Ωστόσο, υπάρχει ένα σαφές χάσμα μεταξύ αυτής της αυξανόμενης ευαισθητοποίησης μεταξύ των αρχών και των θεσμών και των προσπαθειών που καταβάλλονται σε επίπεδο ΕΕ και σε εθνικό επίπεδο για τη συλλογή εμπειρικών δεδομένων σχετικά με τη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο και για τη θέσπιση νομοθεσίας και πολιτικών από τους εθνικούς νομοθέτες και τις κυβερνήσεις.

Μια στρατηγική προσέγγιση του προβλήματος θα απαιτούσε μια εγκάρσια, συντονισμένη και πολυδιάστατη δέσμευση ικανή να εμπλέξει όλους τους σχετικούς παράγοντες σε έναν κοινό στόχο: μετανάστες, μειονότητες, άτομα που υφίστανται διακρίσεις και τις αντιπροσωπευτικές τους οργανώσεις, αντιρατσιστικές οργανώσεις, μέσα ενημέρωσης και εταιρείες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εθνικοί και τοπικοί θεσμοί, η επιβολή του νόμου και το δικαστικό σώμα, η αστυνομία και οι δυνάμεις ασφαλείας, η εκπαίδευση, ο πολιτισμός, η έρευνα, η ψυχαγωγία, ο κινηματογράφος και ο αθλητισμός. Η διασταύρωση και ο συντονισμός των στρατηγικών επιβολής του νόμου κατά των ρατσιστικών λόγων είναι στην πραγματικότητα απαραίτητες προϋποθέσεις για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και του αντικτύπου τους, καθώς και ο ηγετικός ρόλος των μεταναστών, των προσφύγων, των Ρομά και των θρησκευτικών μειονοτήτων στον ορισμό και την εφαρμογή τους.

Τα καθήκοντα της ομάδας εργασίας

Φανταστείτε ότι εσείς και τα άλλα μέλη της ομάδας είστε ένα δίκτυο οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και άτυπων ομάδων. Κάθε μέλος αντιπροσωπεύει μια διαφορετική οργάνωση. Λαμβάνετε πρόσκληση από τον Εθνικό Φορέα Ισότητας για μια συνάντηση διαβούλευσης με στόχο τον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων που σχετίζονται με την ενίσχυση της παρακολούθησης της διαδικτυακής ρητορικής μίσους και την ορθή εφαρμογή του νόμου. Καλείστε να συζητήσετε στην ομάδα για να ορίσετε ορισμένα κύρια προβλήματα (μέγιστο 10) που πρέπει να αντιμετωπίσετε και ορισμένες πιθανές ενέργειες (μέγιστο 10) που πρέπει να βελτιωθούν. Σημειώστε τα αποτελέσματα της ομάδας για να τα παρουσιάσετε στην ολομέλεια. Συζητήστε επίσης πιθανά οργανωτικά και συμμετοχικά μοντέλα του δικτύου για διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Δραστηριότητα 4.3

Διαρθρωτικός ρατσισμός και συμμετοχή. Παρουσίαση από δύο ακτιβιστές του αντιρατσιστικού κινήματος

Η δραστηριότητα στοχεύει στην ανάπτυξη μιας συζήτησης στην ολομέλεια σχετικά με το αμφιλεγόμενο θέμα της συμμετοχής και της ηγεσίας στον αντιρατσιστικό κόσμο, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο του δομικού ρατσισμού και τη συγκρουσιακή σχέση μεταξύ των ιστορικών αντιρατσιστικών ενώσεων και των οντοτήτων/κινήματων που δημιουργούνται από άτομα που υφίστανται διακρίσεις. Οι έννοιες του δομικού, θεσμικού και συστημικού ρατσισμού εμβαθύνονται από τις συνεισφορές δύο ακτιβιστών (30 λεπτά). Τις παρουσιάσεις ακολουθούν ερωτήσεις και σχόλια από τους συμμετέχοντες.

Βήμα Α. Παρουσίαση

Βήμα Β. Συζήτηση στην ολομέλεια

Συνολική διάρκεια: **60 λεπτά**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 4.3.Α
Η πρόκληση: ΜΚΟ, Κοινωνικά Κινήματα και Συμμετοχή

Ανεξάρτητα από τις στρατηγικές που θα επιλεγούν, η **δημοκρατία** και η **συμμετοχή** είναι δύο αρχές αναφοράς που πρέπει να καθοδηγούν τις πρωτοβουλίες συνηγορίας και πολιτικής υπεράσπισης που προωθούνται από οργανώσεις και κοινωνικά κινήματα που κινούνται σε έναν ορίζοντα μεγαλύτερης κοινωνικής δικαιοσύνης. Σε αυτό-οργανωμένες πραγματικότητες βάσης ή σε μικρότερους οργανισμούς είναι ευκολότερο να εξασκηθεί κανείς στη συμμετοχή. Αντίθετα, σε μεγαλύτερους και πιο σύνθετους οργανισμούς η κατασκευή συμμετοχικών μονοπατιών απαιτεί μεγαλύτερη προσοχή, ιδιαίτερα όταν ο στόχος είναι η ανάληψη πρωτοβουλιών και εκστρατειών για την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων, των διακρίσεων και του ρατσισμού. Η ουσία του θέματος αφορά το επίπεδο και τις μορφές εμπλοκής ομάδων ανθρώπων που επηρεάζονται άμεσα από την ανισότητα και τις διακρίσεις, ανεξάρτητα από το αν στοχεύουν σε κοινωνική αλλαγή, πολιτιστική αλλαγή ή αλλαγή δημόσιας πολιτικής.

Μεταξύ των παραγόντων που εμποδίζουν τη συμμετοχή υπάρχουν: **υποκειμενικά εμπόδια** (υλικά προβλήματα που σχετίζονται με την καθημερινή επιβίωση, έλλειψη χρόνου, επίπεδο εκπαίδευσης ή εμπειρία του πολίτη) **οργανωτικά εμπόδια** (έλλειψη προσωπικού ή ακτιβιστών αφιερωμένων στην ενίσχυση της εσωτερικής συνοχής, συγκέντρωση χρόνου και πόρων στην παροχή υπηρεσιών και όχι στην πολιτική και κοινωνική συμμετοχή, δράση σε ανταγωνιστικό περιβάλλον, διατήρηση μιας σχέσης προσανατολισμένης προς τον “χρήστη” και όχι άμεσης συμμετοχής στη ζωή του ή ομάδα/οργάνωση)· **εμπόδια θεσμικής προέλευσης** (έλλειψη αναγνώρισης ενδιάμεσων παραγόντων, προτίμηση για πιο δομημένους οργανισμούς, επιλεκτικά συστήματα διαπίστευσης και διαβούλευσης, πολιτική τοποθέτηση που νομιμοποιεί τις ανισότητες).

Οι μορφές και τα επίπεδα συμμετοχής με τα οποία έγιναν πειραματισμοί είναι πολλαπλά και μπορεί να αφορούν μόνο τις ρίζες και τη διαδικασία συνηγορίας. Οι κοινωνικές ανάγκες ή οι αξιώσεις για δικαιώματα που εκφράζονται απευθείας από τα άτομα που είναι “χρήστες” κοινωνικών υπηρεσιών και προγραμμάτων μιας οργάνωσης εμπνέουν πολλές δράσεις συνηγορίας, αλλά δεν συνεπάγεται απαραίτητα και η άμεση συμμετοχή τους στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη των κοινωνικών και πολιτικών πρωτοβουλιών που προωθούνται από τα υποκείμενα στα οποία απευθύνονται οι υπηρεσίες. Μερικές μορφές συμμετοχής αντιπροσωπεύονται από τη συμμετοχή αποκλεισμένων/υπό διακρίσεις ατόμων σε εκστρατείες ενημέρωσης στα μέσα ενημέρωσης (π.χ. μέσω της δημοσίευσης συνεντεύξεων ή αφηγήσεων), σε δημόσιες εκδηλώσεις και κινητοποιήσεις ή σε συναντήσεις που διοργανώνονται.

Η δημιουργία εσωτερικών ομάδων συζήτησης, η διοργάνωση σεμιναρίων, το άνοιγμα χώρων κοινωνικοποίησης και η χρήση συμμετοχικών κοινωνικών ερευνών, χρήσιμων για μια εις βάθος ανάλυση του εξωτερικού κοινωνικού πλαισίου και των αναδυόμενων κοινωνικών αναγκών, είναι μερικά από τα εργαλεία που δοκιμάστηκαν για τη διευκόλυνση συμμετοχικών διαδικασιών χωρίς αποκλεισμούς.

Όπως θα δούμε πιο ξεκάθαρα στο επόμενο κεφάλαιο, οι απαιτήσεις που φαίνεται να προκύπτουν με την αυξανόμενη πίεση από άτομα που υφίστανται διακρίσεις είναι: η ύπαρξη αυτόνομων χώρων πολιτικής έκφρασης, μεγαλύτερη προβολή στα μέσα ενημέρωσης και άμεση σχέση με τους θεσμούς.

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 4.3.B Θεσμικός και Δομικός ρατσισμός

Πηγή: Lunaria, SosRacisme, Antigone, Sos Malta (επιμέλεια), «Better advocacy for Better Inclusion.

Ενεργώντας κατά των διακρίσεων, για την ισότητα και τα δικαιώματα του πολίτη, σελ. 23-25 διαθέσιμο
εδώ: https://www.cronachediordinariorazzismo.org/wp-content/uploads/Better-Advocacy-for-Better-InclusionENG_def.pdf

Η διάκριση μεταξύ υπηκόων και μη υπηκόων, που βασίζεται σε μια έννοια της ιθαγένειας με επίκεντρο την εθνικότητα και τον τόπο γέννησης, διατρέχει την ιστορία των φιλελεύθερων δημοκρατιών. Χάρη σε αυτή τη διάκριση, τα φιλελεύθερα-δημοκρατικά έθνη-κράτη έχουν στερήσει “νόμιμα” θεμελιώδη δικαιώματα από ολόκληρες κοινωνικές ομάδες μέσα σε μια φαινομενικά σταθερή δημοκρατική τάξη³⁷.

Η διάκριση μεταξύ υπηκόων και μη υπηκόων, μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών, μπορεί να θεωρηθεί ως η “μητέρα των διακρίσεων” που διαποτίζει όχι μόνο την εθνική νομοθεσία για τη μετανάστευση και το άσυλο, αλλά και τους κανόνες που ρυθμίζουν την ιδιοκτησία και τη συγκεκριμένη πρόσβαση σε ορισμένα θεμελιώδη ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα. Η παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση που ξεκίνησε το 2008, μαζί με τις επακόλουθες πολιτικές λιτότητας, συνέβαλαν στην εμβάθυνση του χάσματος που χωρίζει τους πολίτες της ΕΕ από τους πολίτες από χώρες εκτός ΕΕ.

Τα ευρωπαϊκά και τα εθνικά θεσμικά όργανα τείνουν μέχρι στιγμής να καταργήσουν την υπάρχουσα σχέση μεταξύ των μοντέλων διακυβέρνησης των πολιτικών μετανάστευσης και ασύλου και της εξάπλωσης μορφών διακρίσεων και ρατσισμού που επηρεάζουν ιδιαίτερα τους μετανάστες, τους αιτούντες άσυλο, τους πρόσφυγες, τους Ρομά, τους Αφρο-απογόνους και τις θρησκευτικές μειονότητες. Ωστόσο, αυτή η σχέση γίνεται ολοένα και πιο εμφανής τα τελευταία χρόνια, όταν για να αντιμετωπίσουμε τις ανθρωπιστικές, μεταναστευτικές και προσφυγικές “κρίσεις” υιοθετήθηκαν πολιτικές επιλογές αποκλειστικά εμπνευσμένες από την έννοια της “έκτακτης ανάγκης”. Οι αποφάσεις αυτές ορίστηκαν για να διασφαλίσουν την καλή “διακυβέρνηση” της μετανάστευσης, αντιθέτως, συνέβαλαν στον πολλαπλασιασμό των διακρίσεων, της ξενοφοβίας και του ρατσισμού σε κοινωνικό, πολιτικό και θεσμικό επίπεδο.

Η ανθρωπιστική κρίση του 2015, οι πολυάριθμες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έπληξαν εκατοντάδες πρόσφυγες κατά μήκος της Βαλκανικής Οδού, η τρέχουσα κρίση στα σύνορα μεταξύ Πολωνίας και Λευκορωσίας, οι μετανάστες που έχασαν τη ζωή τους στη Μάγχη και οι πολυάριθμοι θάνατοι που συνεχίζουν να σπιλώνουν τη Μεσόγειο υπογραμμίζουν το χάσμα μεταξύ της επίσημης προστασίας των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος του ασύλου, που κατοχυρώνεται στη νομοθεσία της ΕΕ, και της αποτελεσματικής εγγύησης αυτών των δικαιωμάτων. Επιπλέον, καθιστούν όλο και πιο σαφή την τρέχουσα άρρηκτη σχέση μεταξύ της μετανάστευσης, των μεταναστευτικών πολιτικών

³⁷ Arendt H., «The Decline of the Nation State and the End of Human Rights», The Origins of Totalitarianism, 1953.

και της εδραίωσης των δομικών και θεσμικών μορφών ξενοφοβίας και ρατσισμού³⁸. Η ίδια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά του ρατσισμού 2020-2025, έχει υιοθετήσει την έννοια του δομικού ρατσισμού εντοπίζοντας τις ρατσιστικές διακρίσεις, ιδέες και συμπεριφορές όχι μόνο με πράξεις που αποδίδονται σε άτομα, αλλά και με πράξεις και εκδηλώσεις στο δημόσιο, θεσμικό, κοινωνικό και πολιτιστικό σύστημα που συμβάλλει με διάφορες μορφές στην εδραίωση και την συνέχιση των προκαταλήψεων, των στερεοτύπων, των ανισοτήτων και των διακρίσεων³⁹.

Η αξιολόγηση του κοινοτικού νομικού πλαισίου για τις διακρίσεις και τον ρατσισμό είναι ένας από τους στόχους που προσδιορίζονται στο Σχέδιο, το οποίο περιλαμβάνει διάφορα μέτρα για την παρακολούθηση της εφαρμογής από τα κράτη μέλη της Οδηγίας 43/2000, η οποία εφαρμόζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ προσώπων ανεξαρτήτως φυλετικής και εθνικής καταγωγής», για την απαγόρευση των διακρίσεων στους τομείς της απασχόλησης, των συνθηκών εργασίας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής προστασίας, και της απόφασης πλαισίου για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας του Συμβουλίου της 28ης Νοεμβρίου 2008, με στόχο την επιβολή κυρώσεων στις εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας.

Η αναγνώριση του δομικού και συστημικού χαρακτήρα της ξενοφοβίας και του ρατσισμού είναι ένα απαραίτητο βήμα κατά την προσπάθεια εντοπισμού των βαθιών ριζών των διακρίσεων και των πολλαπλών παραβιάσεων δικαιωμάτων που επηρεάζουν μετανάστες, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες, νέους όπως τους αποκαλούμε “παιδιά μεταναστών” ή δεύτερης γενιάς μετανάστες, θρησκευτικές μειονότητες κ.ο.κ.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην καταπολέμηση των μορφών θεσμικού ρατσισμού που ορίζονται ως το σύνολο πράξεων, συμπεριφορών, καταχρήσεων, παρενοχλήσεων, διακρίσεων και βίας που πραγματοποιούνται από πρόσωπα ή οντότητες που διαδραματίζουν θεσμικό ρόλο σε πολιτικό ή διοικητικό επίπεδο με βάση την εθνικότητα ή εθνική καταγωγή, θρησκευτικές πεποιθήσεις και πρακτικές, σωματικά χαρακτηριστικά, πολιτιστικές πρακτικές και νομικό καθεστώς⁴⁰. Οι εκδηλώσεις του θεσμικού ρατσισμού μπορεί να περιλαμβάνουν τους κανόνες που μπορεί να περιέχονται στους νόμους για τη μετανάστευση, τις απελάσεις, τη διοικητική κράτηση κ.λπ. και τις διοικητικές πρακτικές (π.χ. παράνομες επαναπροωθήσεις που εμποδίζουν την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος ασύλου ή διαδικασίες που εμποδίζουν την πρόσβαση σε δικαιώματα) που έχουν σκοπό ή αποτέλεσμα να

³⁸ Το σχέδιο είναι διαθέσιμο εδώ:

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/a_union_of_equality_eu_action_plan_against_racism_2020_2025_en.pdf

³⁹ Δείτε: A. Rivera, “Razzismo”, στο: UTET, Diritti umani. Cultura dei diritti e dignità della persona nell'epoca della globalizzazione, 6 τόμ., 2007; Naletto G. (επιμέλεια), Rapporto sul razzismo in Italia (Εκθεση για τον ρατσισμό στην Ιταλία), Manifestolibri, 2009; Lunaria, Antigone, Sos Racisme, Adice, Kisa (επιμέλεια), Τα λόγια είναι πέτρες. Ανάλυση ρητορικής μίσους στον δημόσιο λόγο σε 6 ευρωπαϊκές χώρες, 2019; Lunaria (επιμέλεια από), Chronicle of Ordinary Racism. Πέμπτο λευκό βιβλίο για τον ρατσισμό στην Ιταλία, 2020. Anthony Chima, Gli italiani bianchi sono capaci di discutere di razzismo; (Μπορούν οι λευκοί Ιταλοί να συζητήσουν για τον ρατσισμό;), 29 Ιανουαρίου 2021, <https://www.vice.com/it/article/y3gebx/italiani-bianchi-capaci-di-discutere-di-razzismo>.

⁴⁰ Τα παιδιά αλλοδαπών πολιτών που γεννήθηκαν στην Ιταλία έχουν το δικαίωμα να αποκτήσουν την ιταλική υπηκοότητα υποβάλλοντας μια απλή δήλωση προθέσεων στο Γραφείο Πολιτικής Κατάστασης του δήμου κατοικίας τους εντός ενός έτους από τη συμπλήρωση των 18 ετών, εάν μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν γεννηθεί στην Ιταλία και έχουν διαμείνει νόμιμα και συνεχώς στην Ιταλία από τη γέννηση έως την ηλικία των 18 ετών. Παιδιά αλλοδαπών γονέων που δεν γεννήθηκαν αλλά μεγάλωσαν στην Ιταλία δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για ιταλική υπηκοότητα υπό τους ίδιους όρους με τους αλλοδαπούς ενήλικες, π.χ. αποδεικνύοντας τη νόμιμη διαμονή στην Ιταλία για τουλάχιστον 10 χρόνια και απαιτήσεις ελάχιστου εισοδήματος.

καταστρέψουν ή να υπονομεύσουν την αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση, επί ίσοις όροις, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα και σε οποιονδήποτε άλλο τομέα της δημόσιας ζωής ή/και προσβολής της αξιοπρέπειας του ατόμου, δημιουργίας κλίματος εκφοβισμού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού και προσβλητικού. Αυτοί οι κανόνες, οι ιδέες και οι πρακτικές βρίσκονται σήμερα στο επίκεντρο του δημόσιου λόγου για τη μετανάστευση. Συμβάλλουν στην παραγωγή και αναπαραγωγή του ρατσισμού. Οι μορφές δομικού ρατσισμού επηρεάζουν ευρύτερα την κοινωνικοοικονομική σφαίρα, τον κόσμο της πληροφορίας και του πολιτισμού και την κοινωνία στο σύνολό της. Στην πραγματικότητα, ο συστημικός ρατσισμός δεν έχει μόνο θεσμική προέλευση. Είναι δομικά ριζωμένος στο οικονομικό και κοινωνικό σύστημα, χάρη στη διατήρηση εκείνων των σχέσεων ανισότητας στις οποίες βασίζεται το νεοφιλελεύθερο καπιταλιστικό μοντέλο ανάπτυξης. Ο θεσμικός ρατσισμός και ο δομικός ρατσισμός αλληλεπικαλύπτονται, συμπλέκονται και αλληλοτροφοδοτούνται και δεν είναι πάντα δυνατό να καθιερωθεί με βεβαιότητα μια σειρά ιεραρχίας μεταξύ του ρόλου που διαδραματίζουν οι θεσμοί, οι οικονομικές εξουσίες, τα μέσα ενημέρωσης και η κοινωνική συμπεριφορά στην παραγωγή και αναπαραγωγή διαφορετικών μορφές διακρίσεων και ρατσισμού.

Οι σύγχρονες μορφές ρατσισμού υπερβαίνουν κατά πολύ τον βιολογικό ρατσισμό και αλλάζουν συνεχώς στόχους, όπως, για παράδειγμα, δείχνει πολύ καθαρά η πρόσφατη ιστορία του ρατσισμού στην Ιταλία. Στη δεκαετία του 1980 οι διακρίσεις και ο ρατσισμός στόχευαν κυρίως μετανάστες από τη Βόρεια Αφρική, στη δεκαετία του 1990 Αλβανούς, στα πρώτα χρόνια του 2000 Ρουμάνους πριν από την ένταξη της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2007. Την τελευταία δεκαετία, η προκατάληψη, το στίγμα και η ποινικοποίηση γενικά εμπλέκουν μετανάστες και αιτούντες διεθνούς προστασίας που φτάνουν στην Ιταλία δια θαλάσσης, ειδικά (αλλά όχι μόνο) από την αφρικανική ήπειρο. Ο δομικός και συστημικός χαρακτήρας του ρατσισμού καθιστά επομένως απαραίτητη την ανάπτυξη ενός πολύ περίπλοκου, πολλαπλού, πολυδιάστατου και συστημικού έργου για την πρόληψη και την αντιμετώπισή του, ικανό να διασχίσει όλες τις διαστάσεις της δημόσιας ζωής (πολιτική, θεσμική, μέσα ενημέρωσης, κοινωνική, πολιτιστική, αθλητική, κ.λπ.) και να εμπλέξουν, με τον πιο συντονισμένο δυνατό τρόπο, όλους τους εμπλεκόμενους φορείς: πρώτα και κύρια τις φυλετικές μειονότητες, που πλήττονται άμεσα από τις διακρίσεις, αλλά και τα μέλη της πλειοψηφικής κοινότητας ή εκείνων που αντιλαμβάνονται τους εαυτούς τους ως τέτοιους. Οι τελευταίοι έχουν στην πραγματικότητα μια θέση μεγαλύτερης ισχύος και έχουν άμεση πολιτική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ευθύνη στην παραγωγή και αναπαραγωγή της ξενοφοβίας και του ρατσισμού.

Υποδειγματική περίπτωση Italiani Senza Cittadinanza - Κίνημα Ιταλών Χωρίς Ιθαγένεια (Ιταλία)

Παρουσίαση του κινήματος

Το Italiani Senza Cittadinanza (Ιταλοί Χωρίς Ιθαγένεια) είναι ένα άτυπο κίνημα βάσης που γεννήθηκε αυθόρμητα το 2016 με πρωτοβουλία μιας ομάδας νεαρών αλλοδαπών και νεαρών ατόμων αλλοδαπής καταγωγής που διαμένουν σε διάφορες ιταλικές πόλεις με έναν πολύ συγκεκριμένο στόχο: να παροτρύνει τη Γερουσία να εγκρίνει οριστικά τη μεταρρύθμιση του νόμου 91/92 για την ιθαγένεια που είχε ήδη εγκριθεί στην ιταλική Βουλή στις 13 Οκτωβρίου 2015. Χάρη στις έντονες διαδικτυακές αλλά και δια ζώσης δραστηριότητες κινητοποίησης, το κίνημα αναπτύχθηκε με τα χρόνια, δομώντας μια συμμετοχική συλλογική πολιτική πορεία, βασισμένη στην άμεση ενεργοποίηση νέων αλλοδαπής καταγωγής που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ιταλία, στη σύλληψη και ανάπτυξη των πρωτοβουλιών που προωθούνται για την έγκριση της μεταρρύθμισης, αλλά και να υποστηρίξει τους νέους Ιταλούς χωρίς υπηκοότητα στις διοικητικές πρακτικές που απαιτούνται για να υποβάλουν αίτηση για ιταλική υπηκοότητα.

Κοινωνικές ανάγκες προτεραιότητας

Η κοινωνική ανάγκη που εμψυχώνει το κίνημα είναι να εγγυηθούν τα δικαιώματα της ιθαγένειας για χιλιάδες νέους αλλοδαπούς που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ιταλία, οι οποίοι αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ιταλικής κοινωνίας, αλλά έχουν αποκλειστεί για πολλά χρόνια από τη δυνατότητα αίτησης για ιταλική υπηκοότητα. Πιο συγκεκριμένα, η μεταρρύθμιση της νομοθεσίας που ζητά το κίνημα αποσκοπεί: στη διευκόλυνση της απόκτησης της ιθαγένειας από αλλοδαπούς ανήλικους που δεν γεννήθηκαν, αλλά μεγάλωσαν στην Ιταλία. να προβλέψει την απόκτηση της ιθαγένειας για αλλοδαπούς ανήλικους που γεννήθηκαν στην Ιταλία· να μειωθεί η ελάχιστη περίοδος διαμονής (10 έτη) που απαιτείται για την υποβολή της αίτησης από ενήλικες· να μειωθεί ο απαιτούμενος χρόνος για την ολοκλήρωση της διαδικασίας και να καταργηθεί ο κανόνας που παρέχει τη δυνατότητα ανάκλησης της ιθαγένειας που αποκτήθηκε από τη διαμονή. Τα τελευταία δύο χρόνια, η ανάγκη να συνδεθεί στενότερα η μάχη για την ιθαγένεια με άλλες εκστρατείες έχει γίνει πιο επιτακτική: αυτή για το κλείσιμο των Εγκαταστάσεων για τον Επαναπατρισμό (Centri di Permanenza per Rimpatrio) και εκείνη κατά του θεσμικού ρατσισμού και διαφόρων μορφών διατομεακής διάκρισης.

Σημείωση: Τα παιδιά αλλοδαπών πολιτών που γεννήθηκαν στην Ιταλία έχουν το δικαίωμα να αποκτήσουν την ιταλική υπηκοότητα υποβάλλοντας μια απλή δήλωση προθέσεων στο Γραφείο Αστικής Κατάστασης του δήμου κατοικίας τους εντός ενός έτους από τη συμπλήρωση των 18 ετών, εάν μπορούν να αποδείξουν ότι έχουν γεννηθεί στην Ιταλία και έχουν διαμείνει νόμιμα και συνεχώς στην Ιταλία από τη γέννηση έως την ηλικία των 18 ετών. Παιδιά αλλοδαπών γονέων που δεν γεννήθηκαν αλλά μεγάλωσαν στην Ιταλία δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για ιταλική υπηκοότητα υπό τους ίδιους όρους με τους αλλοδαπούς ενήλικες, π.χ. αποδεικνύοντας τη νόμιμη διαμονή στην Ιταλία για τουλάχιστον 10 χρόνια και απαιτήσεις ελάχιστου εισοδήματος.

Η πολιτική ατζέντα

Το Italiani Senza Cittadinanza έχει επαναπροσδιορίσει σταδιακά την πολιτική του ατζέντα λαμβάνοντας υπόψη τις πολλές αλλαγές που επηρέασαν την ιταλική θεσμική και πολιτική δομή τα τελευταία τρία χρόνια, τη νομοθετική εξέλιξη και τις νέες κοινωνικές απαιτήσεις που προέκυψαν ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Η αποτυχία έγκρισης της μεταρρύθμισης που συζητήθηκε στην τελευταία κοινοβουλευτική περίοδο (όταν η πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο ήταν κεντροαριστερά) είχε πολύ ισχυρό και οδυνηρό αντίκτυπο στο κίνημα, οδηγώντας ορισμένους ακτιβιστές να παραιτηθούν και ακόμη και να εγκαταλείψουν τη χώρα. Μετά από μια έντονη εσωτερική συζήτηση, ωστόσο, το Italiani Senza Cittadinanza αποφάσισαν να συνεχίσουν την εκστρατεία τους αναδιαμορφώνοντας παράλληλα τη στρατηγική τους. Τέλος, η οικονομική και κοινωνική κρίση που προκλήθηκε από την πανδημία έχει επιστήσει την προσοχή του κινήματος στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν πολλοί νέοι αλλοδαποί στο να φτάσουν στο ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος που απαιτείται για να υποβάλουν αίτηση για υπηκοότητα.

Συμμετοχική διαδρομή

Η περίπλοκη πρόκληση στην οποία επικεντρώνεται το κίνημα είναι αυτή του μετασχηματισμού των επιμέρους ιστοριών αδικίας και θεσμικών διακρίσεων που βιώνουν νεαροί αλλοδαποί που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν την ιθαγένεια μέσα από μία συλλογική κληρονομιά και πολιτική διαδρομή. Το κίνημα γνώρισε μια πολύ ιδιόμορφη οργανωτική ανάπτυξη και εσωτερική δυναμική. Το κύριο "φόρουμ" εσωτερικής συζήτησης που αρχικά παρεχόταν ήταν μια συνομιλία στο Facebook Messenger, πλαισιωμένη από ορισμένες εθνικές συναντήσεις, που γενικά πραγματοποιήθηκαν σε συνδυασμό με την οργάνωση κινητοποιήσεων στους δρόμους. Με την ανάπτυξη του κινήματος, στο κύριο chat προστέθηκαν συγκεκριμένες συνομιλίες αφιερωμένες σε ομάδες εργασίας, στις οποίες προστέθηκαν συναντήσεις σε διαδικτυακές πλατφόρμες τον τελευταίο χρόνο. Οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι οριζόντιες τόσο ως προς τις πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν (εκστρατείες μέσων ενημέρωσης, ανοιχτές επιστολές, συνηγορία πολιτικής, δημόσιες πρωτοβουλίες κ.λπ.), όσο και ως προς τη συμμετοχή των συνομιλητών (ενώσεις και άλλα κινήματα). Η πολύ δυναμική σελίδα στο Facebook χρησιμοποιείται ως εργαλείο παρακολούθησης (με ηλεκτρονικό γραφείο και καθημερινή διαχείριση προσωπικών μηνυμάτων και αναφορών που λαμβάνονται), ως κανάλι εσωτερικής ενημέρωσης και ως μέσο εξωτερικής επικοινωνίας που απευθύνεται στους δημοσιογράφους και την πολιτική σφαίρα, χάρη στην πολύ αποτελεσματική χρήση της αφήγησης. Με περισσότερους από 29 χιλιάδες followers, η σελίδα είναι στην πραγματικότητα η "βιτρίνα" του κινήματος. Οι σελίδες Tik Tok και Instagram απευθύνονται σε έναν νεότερο πληθυσμό, γύρω στα είκοσι, με στόχο τη δημιουργία μιας περιεκτικής εικονικής κοινότητας ικανής να επικοινωνεί με νέους που δεν είναι ήδη πολιτικά ενεργοί. Συνολικά, τα κοινωνικά μέσα δικτύωσης και τα κανάλια επικοινωνίας με τον κόσμο του Italiani Senza Cittadinanza είναι εργαλεία που ενισχύουν τις σχέσεις, τον διάλογο, την ενεργό ακρόαση και ακόμη και την αυτοεκπαίδευση των νέων που βιώνουν άμεσα διακρίσεις, επιθέσεις και πραγματικά εμπόδια που δημιουργούνται από έναν νόμο περί ιθαγένειας που είναι εντελώς ανεπαρκής.

Σύνδεσμος: <https://www.facebook.com/italianisenzacittadinanza/>

Υποδειγματική περίπτωση African Media Association (Μάλτα)

Ιστορικό

Η African Media Association είναι μια ΜΚΟ ΜΜΕ που προωθεί μια αφρικανική προοπτική με ειδήσεις, ενδυνάμωση και συνηγορία. Στόχος τους είναι η ανάπτυξη ενός δικτύου πολυμέσων χωρίς αποκλεισμούς όπου όλα τα μέλη μπορούν να βρουν ένα μέρος για συζήτηση. Μεταδίδουν ειδήσεις, ιστορίες και πληροφορίες σχετικά με τη ζωή στη Μάλτα και στην Ευρώπη μέσω του διαδικτυακού τους περιοδικού και του διαδικτυακού κοινοτικού ραδιοφώνου τους. Ενδυναμώνουν τους μετανάστες παρέχοντας ενημέρωση και δεξιότητες ψηφιακού γραμματισμού, καθώς και παρέχοντας πληροφορίες και υποστήριξη που συνδέονται με την ένταξη στην κοινωνία της Μάλτας. Η ένωση εντοπίζει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι Αφρικανοί μετανάστες στη Μάλτα και ασκεί πιέσεις για θετικές αλλαγές, θέτοντας τα ζητήματα υπόψη της κυβέρνησης και άλλων αρμόδιων αρχών. Ανήκουν και συνεργάζονται με πολυάριθμες ομάδες συνηγορίας που δραστηριοποιούνται στη Μάλτα και στο εξωτερικό.

Περιγραφή της υπόθεσης της συνηγορίας

Το Turning the Tables (TTT) είναι μια πρωτοβουλία που ηγείται από μετανάστες, η οποία στοχεύει στην αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με την ένταξη, προκειμένου να επιφέρει αλλαγές πολιτικής. Το TTT χρηματοδοτείται μέσω του Έργου Μάθησης-Ανταλλαγής-Ενσωμάτωσης ως μέρος της υλοποίησης της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για την Ένταξη Μεταναστών (Πλάνο 2020) που δημοσιεύτηκε το Δεκέμβριο του 2017. Αυτό το έργο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης. Το έργο στοχεύει στην ενθάρρυνση τόσο της χώρας υποδοχής όσο και των νεοεισερχόμενων να ενταχθούν, να ζήσουν και να εργαστούν μαζί για να μεγιστοποιήσουν την αίσθηση του ανήκουν ώστε να επιτρέψουν την ένταξη στην κοινωνία της Μάλτας.

Συμμετοχική πορεία

Το Turning the Tables οργανώνει συνέδρια για να συζητηθούν διάφορα θέματα που επιλέγονται από κοινότητες μεταναστών που αντιπροσωπεύουν προκλήσεις στην καθημερινή ζωή των μεταναστών. Τα επιλεγμένα θέματα περιλαμβάνουν:

- Εκπαίδευση
- Εργασία
- Γραφειοκρατικά / Διοικητικά ζητήματα
- Πολιτικά Δικαιώματα
- Κράτηση

Κάθε θέμα συζητείται και αναπτύσσεται μέσω μιας ομάδας εργασίας κατά τη διάρκεια μιας προσυνεδριακής συνάντησης. Στόχος των ομάδων εργασίας είναι να εγείρουν και να συζητήσουν προτάσεις πολιτικής που στη συνέχεια παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια του κύριου συνεδρίου. Ένας ερευνητής καταγράφει τις συζητήσεις, παρακολουθεί την ανάπτυξη του διαλόγου και παράγει σύντομες δημοσιεύσεις με τα ευρήματα, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο υπεράσπισης.

Σύνδεσμος: <https://www.facebook.com/Turning-the-Tables-228329151806765>

Υποδειγματική περίπτωση του Ελληνικού Φόρουμ Προσφύγων (Ελλάδα)

Ιστορικό

Το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων είναι σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που αποτελείται από κοινότητες προσφύγων και μεταναστών, άτομα και επαγγελματίες που εργάζονται για την υποστήριξη και ενδυνάμωση των αιτούντων άσυλο, προσφύγων, μεταναστών και ανιθαγενών. Το Φόρουμ ιδρύθηκε στην Αθήνα το 2013, για να λειτουργήσει ως σημείο αναφοράς τόσο για τις προσφυγικές κοινότητες όσο και για τους πρόσφυγες που επιθυμούν να απευθύνουν συλλογικά και οργανωμένα τα αιτήματά τους στο κράτος, αλλά και στην κοινωνία υποδοχής. Το Φόρουμ λειτουργεί ως γέφυρα μεταξύ των προσφύγων και της κοινωνίας υποδοχής, είναι ένας ενδιάμεσος φορέας μεταξύ κοινοτήτων, οργανωμένων και μη, της Πολιτείας και της κοινωνίας των πολιτών. Συμμετέχει σε ευρύτερα δίκτυα συνηγορίας σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το 2019, λίγο πριν από τις τοπικές, εθνικές και ευρωπαϊκές εκλογές, σχημάτισε μια Ομάδα Αυτο-Συνηγορίας αποτελούμενη από πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο, μετανάστες και Έλληνες δεύτερης γενιάς που εκπαιδεύτηκαν και ενδυναμώθηκαν να μπορούν να υπερασπιστούν τα δικά τους δικαιώματα. Οι δραστηριότητές του στοχεύουν στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, στην ενδυνάμωση των κοινοτήτων και των ατόμων μέσω της αυτο-συνηγορίας, στην ενημέρωση τους για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και στην ευαισθητοποίηση σε σημαντικά ζητήματα.

Βασικός στόχος του Ελληνικού Φόρουμ Προσφύγων είναι η ενσωμάτωση, η ένταξη και κυρίως η συμπερίληψη των αιτούντων άσυλο, των προσφύγων, των μεταναστών πρώτης και δεύτερης γενιάς και των ανιθαγενών στην ελληνική και ευρωπαϊκή κοινωνία. Οι κύριες δραστηριότητές είναι εκστρατείες συνηγορίας, ανταλλαγής πληροφοριών και ευαισθητοποίησης. Το Φόρουμ προωθεί την ένταξη των κοινοτήτων προσφύγων και αιτούντων άσυλο στην ελληνική κοινωνία και τους δίνει τη δυνατότητα να υπερασπίζονται ουσιαστικά τα δικαιώματά τους.

Η ομάδα Self-Advocacy Team (SAT)

Μέσα από το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων δημιουργήθηκε η ομάδα Self-Advocacy Team, η οποία εκφράζει τις θέσεις, τις αρχές και τις αξίες στις οποίες βασίστηκε το Φόρουμ από τη δημιουργία του, εκπροσωπώντας δημόσια τις κοινότητες προσφύγων και μεταναστών και ενισχύοντας τη φωνή τους στη δημόσια σφαίρα.

Μέσω της ομάδας SAT το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων περιλαμβάνει ενεργά μέλη κοινοτήτων μεταναστών και προσφύγων για να προωθήσουν τη συμμετοχή τους στα κοινά και να τους ενδυναμώσουν να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους. Εκπαιδεύονται μέσω εργαστηρίων ανάπτυξης ικανοτήτων και στη συνέχεια συμμετέχουν σε εκδηλώσεις, εκστρατείες, συνέδρια και στρογγυλά τραπέζια. Η φιλοσοφία πίσω από αυτήν την πρωτοβουλία είναι ότι "δεν υπάρχουν καλύτεροι υποστηρικτές για τους πρόσφυγες και τους μετανάστες από τους ίδιους τους πρόσφυγες και τους μετανάστες" (Self-Advocacy Team, 2020).

Συμμετοχική πορεία

Ο σχεδιασμός κάθε δράσης συνηγορίας ξεκινά από τα θέματα που παρουσιάζουν τα μέλη των κοινοτήτων που συμμετέχουν στο Φόρουμ. Στη συνέχεια, ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων και των εκστρατειών προκύπτουν από τις εισηγήσεις των μελών. Μια υποδειγματική πρωτοβουλία συνηγορίας πολιτικής ήρθε το Νοέμβριο του 2020, όταν η ομάδα πραγματοποίησε μια πρωτοβουλία για το θέμα της αδήλωτης εργασίας, που είναι ένα πολύ ευαίσθητο ζήτημα στην Ελλάδα. Η πρωτοβουλία υποστηρίχθηκε από το PICUM-Platform for International Cooperation on Undocumented Migrants και περιελάμβανε δύο σεμινάρια, το πρώτο με εκπροσώπους των κοινοτήτων για συλλογή πληροφοριών για την κατάσταση της παράνομης εργασίας στην Ελλάδα, ενώ στο δεύτερο διαδικτυακό σεμινάριο συμμετείχαν κρατικοί αξιωματούχοι, δικηγόροι και μέλη ΜΚΟ προκειμένου να ξεκινήσει μια συζήτηση με τους εκπροσώπους για τα ζητήματα που προέκυψαν από το προηγούμενο διαδικτυακό σεμινάριο.

Άλλα εργαλεία υπεράσπισης που χρησιμοποιούν το SAT και το Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων είναι:

- Podcast
- Βίντεο
- Διαδηλώσεις
- Έρευνα
- Εκπροσώπηση – Διαμεσολάβηση – Ενδυνάμωση
- Ενημέρωση προσφύγων, αιτούντων άσυλο, μεταναστών και απάτριδων για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους
- Δικτύωση με άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών
- Συμμετοχή σε δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ κ.λπ

Σύνδεσμος: <https://selfadvocacy.gr/>

Υποδειγματική περίπτωση Comunidad Negra Afrodescendiente y Africana - CNNAE (Ισπανία)

Το CNNAE αυτοπροσδιορίζεται ως ένωση της κοινότητας των μαύρων Αφρικανών και Αφρο-απογόνων της Ισπανίας, ως χώρος πολιτικής συνηγορίας για την εξάλειψη του δομικού ρατσισμού και την προώθηση της αναγνώρισης, της δικαιοσύνης και της ανάπτυξης για τους Αφρικανούς και τους Αφρο-απογόνους που κατοικούν στη χώρα. Αυτός ο χώρος οργανώθηκε ως αποτέλεσμα των συγκεντρώσεων που πραγματοποιήθηκαν τον Ιούνιο του 2020 σε πολλούς δήμους της Ισπανίας (συμπεριλαμβανομένης της Μαδρίτης, του Μπιλμπάο, της Βαρκελώνης, της Μάλαγα, της Σαραγόσα, της Μαγιόρκα κ.λπ.) για να καταγγείλουν τη ρατσιστική δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ από μέλος της Αστυνομικής δύναμης της Μινεάπολης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής. Αποτελείται από ακτιβιστές που δραστηριοποιούνται σε οκτώ διαφορετικές αυτόνομες κοινότητες.

Οι βασικές κοινωνικές ανάγκες

Αναγνωρίστε τα συλλογικά δικαιώματα της μαύρης αφρικανικής κοινότητας και των αφρικανικών απογόνων σε ίση βάση με αυτά του υπόλοιπου πληθυσμού στην Ισπανία.

Αποστολή/ Πολιτική ατζέντα

Οι κύριοι στόχοι είναι μεταξύ άλλων:

- Προώθηση ενός ολοκληρωμένου νόμου κατά του ρατσισμού που να εγγυάται τα αστικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα των μαύρων Αφρικανών και των ανθρώπων αφρικανικής καταγωγής στην Ισπανία.
- Εγγύηση εργασιακών δικαιωμάτων για τα άτομα που ζουν σε καταστάσεις εργασιακής εκμετάλλευσης, υποβαθμισμένης στέγασης κ.λπ.
- Εξασφάλιση της μόνιμης και άνευ όρων νομιμοποίησης όλων των μεταναστών και προσφύγων, καθώς και η κατάργηση του Μεταναστευτικού Νόμου (la Ley de Extranjería) και το οριστικό κλείσιμο των διαφόρων Κέντρων Κράτησης Μεταναστών [Centros de Internamiento de Extranjeros].
- Προώθηση διαδικασιών ιστορικής μνήμης από μια αντιαποικιακή και αντιδουλική προοπτική που έχουν ως κύρια σημεία εστίασης την αλήθεια, τη δικαιοσύνη και την αποκατάσταση.
- Προώθηση εκπαιδευτικών πολιτικών και ενσωμάτωσης περιεχομένου στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών σχετικά με την ιστορία και τον πολιτισμό των αφρικανικών πληθυσμών.

Συμμετοχική πορεία

Παρά το γεγονός ότι η κοινότητα των αφρικανικών απογόνων υποστηρίζει εδώ και χρόνια να διασφαλίσει ότι τα δικαιώματά τους είναι εγγυημένα, η ανταπόκριση σε αυτές τις απαιτήσεις από τους παραδοσιακούς πολιτικούς παράγοντες δεν έχει προκαλέσει δομικές αλλαγές. Αντίθετα, αυτοί οι ισχυρισμοί παραποιήθηκαν ή αξιοποιήθηκαν από διοικήσεις, πολιτικά κόμματα και ακόμη και από την κοινωνία των πολιτών. Για το λόγο αυτό, το CNNEA οργανώθηκε ως ένας χώρος από και για τους μαύρους, από τον οποίο μπορούν να οδηγήσουν τους δικούς τους αγώνες και να δημιουργήσουν συνεργατικά δίκτυα και στρατηγικές συμμαχίες με άλλα αντιρατσιστικά κινήματα. Εσωτερικά, η δραστηριότητα οργανώνεται από χώρους εργασίας και ομάδες ακτιβιστών (<https://cnaae.org/#areas>).

Σύνδεσμος: <https://cnaae.org/>

Πόλωση

Έλλειψη επαγγελματικών δεξιοτήτων

Επισφάλεια συνθηκών εργασίας και διαβίωσης

Από τη συμμετοχή στην ηγεσία

Αορατότητα ατόμων που υφίστανται διακρίσεις

Έλλειψη κοινών και σαφών στόχων

Έλλειψη εμπιστοσύνης σχετικά με την επιρροή και τη δύναμη του δικτύου

Κοινωνική αναντιστοιχία μεταξύ ανάλυσης προβλημάτων και ορισμού δικτύου

Έλλειψη τεχνογνωσίας σχετικά με τη διαδικασία και τη λειτουργία των δικτύων

Έλλειψη εμπιστοσύνης στην ίδια τη δικτύωση

Διαρθρωτικός ρατσισμός

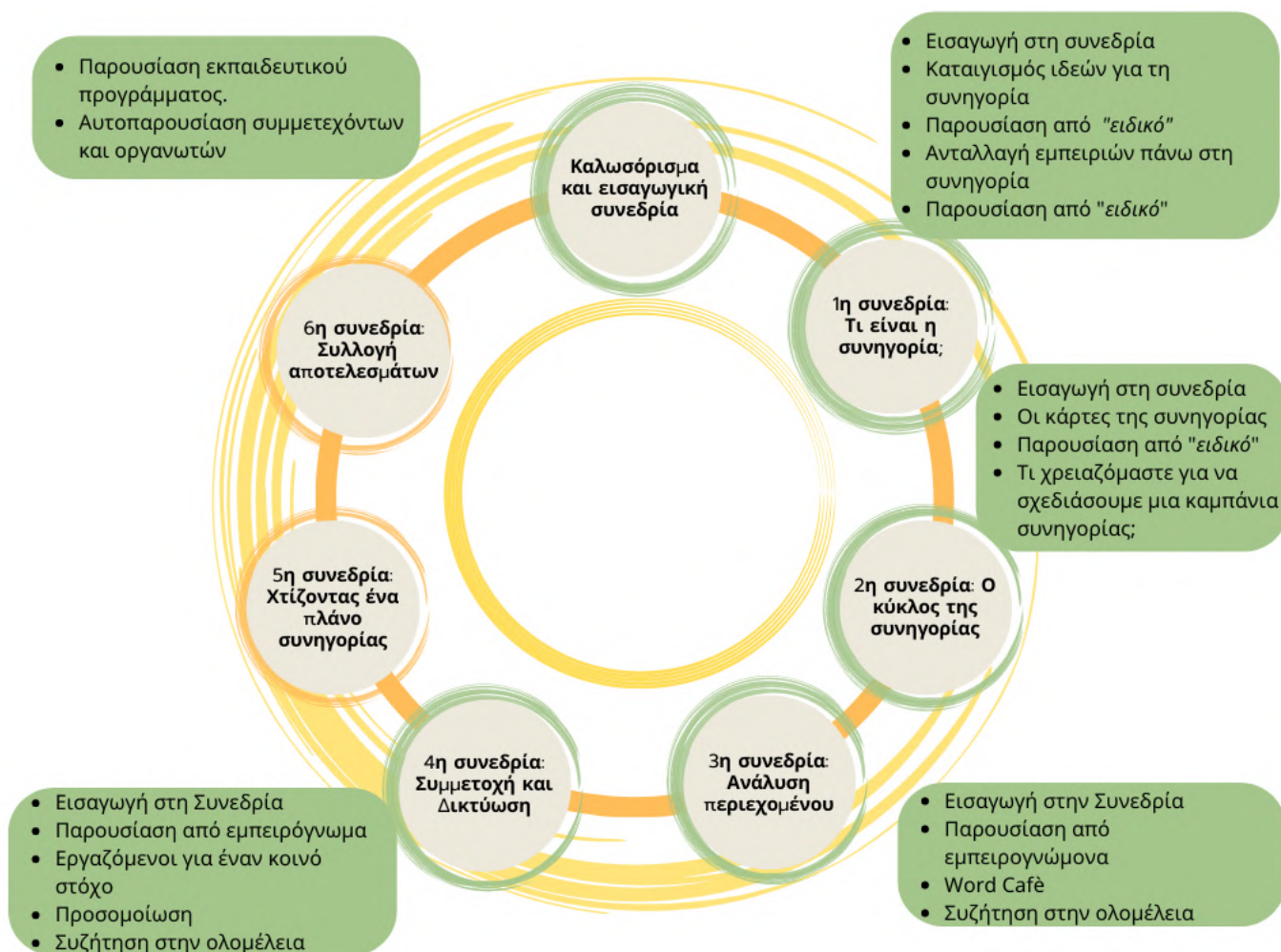
Θεσμικές διακρίσεις

Κοινωνική αναντιστοιχία μεταξύ εταίρων και παραγόντων

Στιγματισμός από τα ΜΜΕ

Δραστηριότητα 4.4

Ανακεφαλαίωση και παρουσίαση των εργασιών που έγιναν τη 2η ημέρα μέσω οπτικού χάρτη

Διάρκεια: 10 λεπτά

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ

Επίσκεψη σε μια αντιρατσιστική πρωτοβουλία / οργάνωση

Περιγραφή

Η προαιρετική δραστηριότητα στοχεύει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με μια συγκεκριμένη εμπειρία συνηγορίας που προωθείται από μια οργάνωση, κίνημα ή άτυπη αντιρατσιστική ομάδα. Όταν η εμπειρία δεν διαθέτει αυτόνομο χώρο, η επίσκεψη μπορεί να αντικατασταθεί από μια συνάντηση με ακτιβιστές στο χώρο εκπαίδευσης ή μια διαδικτυακή συνάντηση.

Ενημερωτικό Φυλλάδιο
Μπορείτε να δείτε το Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.4

Διάρκεια περίπου: 1,5 ώρα

3η μέρα: 5η συνεδρία: Χτίζοντας ένα πλάνο συνηγορίας

Μαθησιακοί στόχοι

Σύνταξη ενός σχεδίου συνηγορίας με επίκεντρο τα ακόλουθα βήματα: α) ορισμό του προβλήματος και των στόχων, β) δικτύωση, γ) καθορισμός στόχων δράσης και στρατηγικών, δ) καθορισμός δραστηριοτήτων, και ε) καθορισμός βασικών μηνυμάτων και στρατηγικής επικοινωνίας.

Μεθοδολογία εργασίας

Συνεδρίες ολομέλειας, εργασία σε ομάδες εργασίας

Απαραίτητοι πόροι

- 1 διευκολυντής
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες και 4 ομάδες εργασίας
- 1 πίνακας για να συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συζήτησης στην ολομέλεια
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή του
- Περιγραφή κάποιων γενικών θεματικών ενοτήτων που παρουσιάζονται μέσω των καρτών συνηγορίας
- 1 θεματικός εμπειρογνώμονας για τη Δραστηριότητα 5.0
- 4 “Υποδείγματα σχεδίων συνηγορίας”

Δραστηριότητα 5.0

Εισαγωγή στην 5η συνεδρία

Ένας εμπειρογνώμονας ανακεφαλαιώνει τα κύρια βήματα του κύκλου συνηγορίας ως έναν τρόπο εισαγωγής στη συνεδρία, οι συμμετέχοντες χωρίζονται σε 4 μικρές ομάδες που θα πειραματιστούν στη σύνταξη ενός σχεδίου συνηγορίας.

Η κάθε ομάδα καλείται να επιλέξει ένα από παρακάτω (ή να προτείνει κάποια νέα) θεματική για το πλάνο συνηγορίας:

1. Διακρίσεις στη στέγαση
2. Διακρίσεις στην εργασία
3. Διακρίσεις στον αθλητισμό
4. Προώθηση σωστής ενημέρωσης για μετανάστες, πρόσφυγες και άτομα που υφίστανται διακρίσεις
5. Δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος για την υποστήριξη των θυμάτων του ρατσισμού
6. Απελάσεις και παράνομες επαναπροωθήσεις στα σύνορα
7. Μεροληπτική υποδοχή μεταξύ Ουκρανών και άλλων αιτούντων άσυλο
8. Το δικαίωμα συμμετοχής σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες
9. Διακρίσεις στη χορήγηση αδειών διαμονής και εργασίας

Διάρκεια: 15 λεπτά

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 5.1
Δύο παραδείγματα σύντομων περιγραφών των θεμάτων που
μπορούν να προταθούν για να γίνει πειραματισμός στη σύνταξη ενός
σχεδίου συνηγορίας

1ο θέμα: Διακρίσεις και ρατσισμός στην αγορά εργασίας

Οι μεροληπτικές και ρατσιστικές συμπεριφορές είναι συχνά εμφανείς στα εμπόδια που συναντούν καθημερινά οι μετανάστες στην αγορά εργασίας. Το “καθεστώς” του μετανάστη σημαίνει συχνά ότι τα προσόντα που αποκτήθηκαν σε άλλες χώρες δεν αναγνωρίζονται και τα γλωσσικά εμπόδια οδηγούν σε διακρίσεις και διαφοροποίηση μεταξύ της απασχόλησης μεταναστών και γηγενών. Οι μετανάστες υφίστανται διακρίσεις από τη στιγμή που υποβάλλουν αίτηση εργασίας. Αλλά ακόμα και όταν βρουν δουλειά, συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν άνιση μεταχείριση. Χαμηλότεροι μισθοί, έλλειψη προοπτικών καριέρας, επισφαλείς και δύσκολες συνθήκες εργασίας, παρενόχληση, εκβιασμός και άδικες απολύσεις είναι μερικές μόνο από τις καταστάσεις που βιώνουν. Ακόμη και σήμερα, οι τομείς της γεωργίας, της οικιακής εργασίας και της φροντίδας, των logistics, των κατασκευών και της εστίασης αποδεικνύονται οι τομείς που εκφράζουν μια έντονη “εθνικοποίηση” της εργασίας.

Ο FRA (Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) δημοσίευσε μια έκθεση το 2019 με βάση τις μαρτυρίες 237 ενήλικων μεταναστών εργαζομένων που αποδεικνύουν ότι υπάρχουν εργοδότες στην ΕΕ που εκμεταλλεύονται την ευάλωτη θέση των μεταναστών εργαζομένων, αναγκάζοντάς τους να εργάζονται απεριορίστες ώρες και πληρώνοντάς τους πολύ άσχημα ή καθόλου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι μετανάστες συχνά εργάζονται σε επικίνδυνα περιβάλλοντα και δεν λαμβάνουν καν τον ελάχιστο εξοπλισμό ασφαλείας που απαιτείται από τη νομοθεσία. Οι εργαζόμενοι που ερωτήθηκαν ζούσαν σε ανεπίσημους οικισμούς ή σε εργοτάξια χωρίς τρεχούμενο νερό και αποχέτευση.

Μία από τις λίγες πανευρωπαϊκές έρευνες που αξιολογούν συγκεκριμένα την εμπειρία των διακρίσεων στο χώρο εργασίας των εργαζομένων για διάφορους λόγους είναι η Ευρωπαϊκή Έρευνα Συνθηκών Εργασίας (EWCS) του Eurofound. Μεταξύ 2005 και 2015, το ποσοστό των εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα που δήλωσαν ότι είχαν υποστεί διακρίσεις (με βάση την ηλικία, την “εθνοτική” καταγωγή και το χρώμα του δέρματος, την εθνικότητα, το φύλο, τη θρησκεία, την αναπηρία και τον σεξουαλικό προσανατολισμό) στο χώρο εργασίας αυξήθηκε από 5 τοις εκατό σε 7 τοις εκατό, με διαφορετικά επίπεδα και τάσεις εξέλιξης μεταξύ των κρατών μελών. Μεταξύ των μορφών διάκρισης, η διάκριση λόγω ηλικίας ήταν η πιο κοινή και αναφέρθηκε συχνότερα τόσο από νέους όσο και από μεγαλύτερους εργαζόμενους.

Η αναφορά *Ρατσισμός και διακρίσεις στην απασχόληση στην Ευρώπη της ENAR 2013-17* αναλύει τον ρατσισμό και τις διακρίσεις στον κόσμο της εργασίας σε 23 χώρες της ΕΕ κατά τη διάρκεια πέντε ετών, υπογραμμίζοντας την έλλειψη επιβολής των υφιστάμενων νόμων κατά των διακρίσεων και την επιμονή ορισμένων νόμων και πολιτικών που περιορίζουν την πρόσβαση των μεταναστών στην αγορά εργασίας. Στο Βέλγιο, η έρευνα έδειξε ότι οι υποψήφιοι για εργασία με ονόματα που ακούγονται “ξένα” έχουν 30 τοις εκατό λιγότερες πιθανότητες να προσκληθούν σε συνέντευξη για δουλειά από τους αιτούντες με παρόμοιο προφίλ αλλά με περισσότερα φλαμανδικά ονόματα. Στην Ουγγαρία, ένας στους δύο Ρομά ανέφερε ότι υπέστη διακρίσεις κατά την

αναζήτηση εργασίας. Οι μεροληπτικές πρακτικές προσλήψεων και οι διαρθρωτικές ανισότητες σημαίνουν ότι οι μετανάστες και οι μειονότητες τείνουν να έχουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας και να υπερεκπροσωπούνται σε ορισμένους τομείς όπως η γεωργία και οι υπηρεσίες φροντίδας. Στην Ιρλανδία, τα περισσότερα αναφερόμενα περιστατικά ρατσισμού συμβαίνουν στον χώρο εργασίας (31 τοις εκατό). Στη Γερμανία, το μηνιαίο εισόδημα των ανθρώπων αφρικανικής καταγωγής είναι σχεδόν 25 τοις εκατό χαμηλότερο από το μέσο εθνικό καθαρό μηνιαίο εισόδημα. Στην Ιταλία και την Ελλάδα, οι μετανάστες εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν απάνθρωπες και εκμεταλλευτικές συνθήκες εργασίας, ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα. Οι αφρικανές γυναίκες στην Ευρώπη αντιμετωπίζουν πολλαπλά εμπόδια στην αγορά εργασίας: είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε διακρίσεις, εκμετάλλευση, σεξουαλική παρενόχληση και κακομεταχείριση. Επιπλέον, πολλές φορές ενώ έχουν πολλά προσόντα απασχολούνται μόνο σε συγκεκριμένους τομείς, ιδιαίτερα στην οικιακή εργασία. Στη Γαλλία, οι γυναίκες αφρικανικής καταγωγής έχουν τα χαμηλότερα ποσοστά δραστηριότητας στην αγορά εργασίας. Στην Κύπρο, οι περισσότερες μετανάστριες που εργάζονται ως οικιακοί βοηθοί υπόκεινται σε πολλαπλές διακρίσεις, άδικες και καταχρηστικές μεταχειρίσεις, βία και/ή σεξουαλική κακοποίηση. Στο Βέλγιο, το 50 τοις εκατό των καταγγελιών για διακρίσεις στο χώρο εργασίας που καταγράφηκαν το 2014 από την υπηρεσία ισότητας προέρχονται από γυναίκες λόγω θρησκείας (μουσουλμανική).

Καθήκον της ομάδας εργασίας

Ζητείται από τους συμμετέχοντες να σχεδιάσουν μια εκστρατεία συνηγορίας για την προώθηση των ίσων ευκαιριών στην εργασία και για τη διασφάλιση του σεβασμού των μειονοτήτων, προωθώντας την υπέρβαση της πιο διαδεδομένης εκμετάλλευσης και της “μαύρης” και αδήλωτης εργασίας.

2ο θέμα: Κατά των διακρίσεων - Δικαίωμα στον ελεύθερο χρόνο

Ιστορικό

Η Βαρκελώνη είναι βασικός προορισμός για νυχτερινή διασκέδαση. Αλλά η βραδινή έξοδος μπορεί να μετατραπεί σε εφιάλτη για μερικούς ανθρώπους, επειδή ο ρατσισμός εξακολουθεί να είναι παρών στη νυχτερινή ζωή. Τα κλαμπ έχουν το δικαίωμα να απαγορεύσουν την είσοδο σε άτομα, πολλές φορές οι λόγοι απόρριψης είναι ρατσιστικοί. Το δικαίωμα άρνησης εισόδου, όπως κατοχυρώνεται στους Κανονισμούς για Δημόσια Θεάματα και Δραστηριότητες Αναψυχής (Άρθρο 50) αναγνωρίζει ότι “η επιβολή του δικαιώματος άρνησης εισόδου δεν πρέπει ποτέ να οδηγεί σε διάκριση οποιουδήποτε μέλους του κοινού λόγω του τόπου γέννησής του, της εθνικότητάς του, το φύλο, τη θρησκεία, τις απόψεις, θέματα υγείας όπως αναπηρία, το σεξουαλικό προσανατολισμό ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση, προσωπική ή κοινωνική κατάσταση”. Το SOS Racisme έχει λάβει πολλές υποθέσεις που αναφέρουν ορισμένους ωχρετινούς χώρους διασκέδασης που αρνούνται επανειλημμένα το δικαίωμα εισόδου σε άτομα που υφίστανται διακρίσεις. Με την επαναλειτουργία της νυχτερινής ζωής μετά την πανδημία του Covid και τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν από αυτήν, τα κρούσματα αυξήθηκαν ξανά, πράγμα που σημαίνει ότι οι διακρίσεις εξακολουθούν να συμβαίνουν τακτικά σε ορισμένα κλαμπ. Πολλές τοπικές αρχές, όπως η πόλη της Βαρκελώνης και άλλες τοπικές κυβερνήσεις, έχουν λάβει τις εξουσίες από τη Generalitat να καθορίζουν τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε τέτοιες περιπτώσεις. Ωστόσο, δεν έχουν προβεί σε καμία ενέργεια. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου μια παράβαση έχει διαπιστωθεί, αλλά δεν ορίζεται ποινή (συνήθως πρόστιμο).

Περιγραφή της υπόθεσης συνηγορίας

Το 2017 το SOS Racisme ξεκίνησε μια εκστρατεία “El racisme surt de festa” (ο ρατσισμός να φύγει από τα πάρτι) για να εκθέσει, να καταγγείλει και να ευαισθητοποιήσει για την εξάλειψη των ρατσιστικών διακρίσεων στην πρόσβαση σε χώρους αναψυχής στη Βαρκελώνη. Στόχος της εκστρατείας είναι να παρέχει εργαλεία σε άτομα που υφίστανται διακρίσεις, να ευαισθητοποιήσει το κοινό ώστε να συμμετάσχουν στην καταγγελία του ρατσισμού, να πιέσει τις εταιρείες αναψυχής να σεβαστούν το νόμο και να πείσουν τις διοικήσεις να τιμωρήσουν τυχόν παράνομες πρακτικές. Αρχικά, το SOS Racisme δημοσιοποίησε τα στοιχεία των καταγγελιών που έλαβε στο ανάλυσής της κατάστασης του ρατσισμού στην Καταλονία στην ετήσια έκθεσή του και προώθησε μια συζήτηση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για τη σημασία της ανάληψης δράσης και της καταγγελίας τέτοιων περιπτώσεων.

Στη συνέχεια, το SOS Racisme δημιούργησε μια ομάδα εργασίας ακτιβιστών που συζήτησαν την προβληματική, μοιράστηκαν κάποιες κοινές πρακτικές για την αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων και σχεδίασε διαφορετικές δράσεις για την κοινωνική συνηγορία και την ευαισθητοποίηση. Οι ενέργειες που προέκυψαν από αυτή την ομάδα ήταν:

- Ανάπτυξη σύντομου οδηγού ώστε το θύμα να γνωρίζει τα δικαιώματά του και το τι πρέπει να κάνει όταν του/της αρνούνται την είσοδο.

- Παραγωγή πέντε οπτικοακουστικών μαρτυριών με το ίδιο αφηγηματικό νήμα, τα οποία μεταδόθηκαν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μαζί με ένα βίντεο ευαισθητοποίησης για την

εκστρατεία: <https://www.youtube.com/watch?v=vZugFMn7Xd8&list=PL6sTQdZ8s9kda4MX>

[s0rK860OY30L9yJeN](https://www.youtube.com/watch?v=s0rK860OY30L9yJeN). Τον Δεκέμβριο του 2017, το SOS Racisme πραγματοποίησε μια “νύχτα δοκιμών”, δηλαδή μια δοκιμή με κρυφή κάμερα για την καταγραφή τέτοιων πρακτικών. Αυτή ήταν η τρίτη έκδοση ενός τεστ που διεξήχθη το 2011 και το 2014 και επέλεξαν να επισκεφθούν τους ίδιους χώρους (το Boulevard Culture Club, το Jamboree Dance Club και το Sala Apolo) που είχαν συγκεντρωθεί παράπονα από τη SOS Racisme. Τα αποτελέσματα και το βίντεο δημοσιοποιήθηκαν ως μέσο ευαισθητοποίησης και καταγγελίας τέτοιων πρακτικών διακρίσεων: <https://sosracisme.org/el-racisme-governa-la-festa>

Η κατάσταση της πανδημίας του COVID από το 2020 και οι περιορισμοί στη νυχτερινή αναψυχή οδήγησαν σε προσωρινή διακοπή των δραστηριοτήτων της εκστρατείας. Το 2022 με την επαναλειτουργία των νυχτερινών κέντρων άρχισε και η υποδοχή κάποιων περιπτώσεων διακρίσεων που κατευθύνονται κυρίως σε συγκεκριμένο κλαμπ “Waka”. Αυτό ορίζει και την ανάγκη να συνεχιστεί η εκστρατεία ώστε οι ενέργειες της να συμβάλλουν στην εξάλειψη αυτών των πρακτικών που εισάγουν διακρίσεις στην πρόσβαση σε χώρους αναψυχής στη Βαρκελώνη. Η ομάδα ακτιβιστών συνηγορίας εργάζεται στην παρούσα σε ένα νέο σχέδιο υπεράσπισης.

Καθήκον της ομάδας εργασίας

Λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο που δίνεται και το γεγονός ότι η ομάδα συνηγορίας επανεξετάζει τη στρατηγική της αφού η κατάσταση των ρατσιστικών διακρίσεων στο δικαίωμα εισόδου εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα που υπονομεύει τα δικαιώματα πολλών ατόμων που υφίστανται διακρίσεις στο πλαίσιο της νυχτερινής ζωής μετά την πανδημία στη Βαρκελώνη, συντάξτε ένα σχέδιο συνηγορίας που να αντιμετωπίζει αυτό το πρόβλημα και να βασίζεται στις ενέργειες που έχουν ήδη γίνει.

Δραστηριότητα 5.2

Σχεδιάζοντας ένα πλάνο συνηγορίας

- Βήμα 1** Οι συμμετέχοντες επιλέγουν το θέμα που τους ενδιαφέρει και δημιουργούν μικρές ομάδες
- Βήμα 2** Όλες οι ομάδες έχουν ένα πρότυπο που συνοψίζει το σχέδιο συνηγορίας
- Βήμα 3** Οι ομάδες καλούνται να ορίσουν το πρόβλημα και τους στόχους της δράσης συνηγορίας (30 λεπτά).
- Βήμα 4** Οι ομάδες καλούνται να ορίσουν το πρόβλημα και τους στόχους της δράσης συνηγορίας (30 λεπτά).
- Βήμα 5** Οι ομάδες καλούνται να προσδιορίσουν τους κύριους στόχους της δράσης συνηγορίας τους και την καλύτερη στρατηγική/-ες που πρέπει να υιοθετήσουν (30 λεπτά).
- Βήμα 6** Οι ομάδες καλούνται να ορίσουν τις δραστηριότητες που θα υλοποιήσουν (45 λεπτά).
- Βήμα 7** Οι ομάδες καλούνται να ορίσουν τα βασικά μηνύματα που θα διαδοθούν και τα κύρια στοιχεία της στρατηγικής τους επικοινωνίας. (45 λεπτά).

Συνολική διάρκεια: 2 ώρες και 10 λεπτά

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 5.2.Α
Μερικές προτάσεις για τη διευκόλυνση της συζήτησης στις ομάδες εργασίας

Είναι σημαντικό ένας συντονιστής και ένας εμπειρογνώμονας συνηγορίας να υποστηρίζουν τη συζήτηση των ομάδων εργασίας ενθαρρύνοντάς τες να επικεντρωθούν σε κάθε βήμα. Προτείνεται στην κάθε φάση να υπάρχουν κάποιες διευκολυντικές ερωτήσεις, παραδείγματα αυτών μπορείτε να δείτε παρακάτω.

Ορισμός του προβλήματος: Ποιο είναι το πρόβλημα? Ποια δεδομένα/πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δείξουν τη σημασία του ζητήματος; Ποια είναι η κύρια πηγή πληροφοριών; Υπάρχουν κάποιοι άνθρωποι που επηρεάζονται άμεσα από το πρόβλημα που μπορεί να εμπλέκονται στην ανάλυση πλαισίου; Είναι σημαντικό αυτές οι ερωτήσεις να απαντώνται όσο το δυνατόν λεπτομερέστερα.

Καθορισμός των στόχων. Ποιες είναι οι επιθυμητές αλλαγές; Είναι μετρήσιμες; Ποιες είναι οι πιθανές αλλαγές; Ποιος μπορεί να είναι ο κοινός στόχος της εκστρατείας συνηγορίας; Ποιοι είναι οι συγκεκριμένοι στόχοι;

Δικτύωση. Ποιοι είναι οι διαθέσιμοι εσωτερικοί οργανωτικοί πόροι (ανθρώπινοι, δομικοί και οικονομικοί); Ποιοι είναι οι πιθανοί σύμμαχοι και οι κοινωνικοί παράγοντες που μπορούν να εμπλακούν σε ένα δίκτυο αφιερωμένο στο θέμα/ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί; Ποιες είναι οι δραστηριότητες που πρέπει να προγραμματιστούν για την κατασκευή του δικτύου (χαρτογράφηση, κοινοί χώροι, ώρες και στόχοι συναντήσεων, ανταλλαγή πληροφοριών κ.λπ.).

Στόχοι και στρατηγικές. Ποιος μπορεί να κάνει την αλλαγή; Πώς μπορούν να προσεγγιστούν; Ποιοι είναι οι κύριοι στόχοι της καμπάνιας; Ποια είναι η καλύτερη στρατηγική που πρέπει να υιοθετηθεί για την επίτευξή τους; Μπορεί να είναι χρήσιμο η στρατηγική να λαμβάνει υπόψη τους διαθέσιμους πόρους του οργανισμού/δικτύου.

Δραστηριότητες. Ποιες είναι οι συγκεκριμένες δραστηριότητες που πρέπει να προγραμματιστούν και να υλοποιηθούν; Είναι σημαντικό να ενθαρρύνουμε τους συμμετέχοντες να είναι όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένοι και να προγραμματίζουν τις δραστηριότητες λαμβάνοντας υπόψη τον διαθέσιμο χρόνο και τους οργανωτικούς, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους.

Βασικά μηνύματα και στρατηγική επικοινωνίας. Ποια είναι τα βασικά μηνύματα που πρέπει να επικοινωνηθούν; Ποιος είναι ο στόχος αυτών των μηνυμάτων; Ποια είναι τα καλύτερα κανάλια επικοινωνίας για να τους προσεγγίσετε; Ποιοι είναι οι απαραίτητοι επαγγελματικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί πόροι που χρειάζεται να ενεργοποιηθούν; Τι είναι δυνατό να προγραμματιστεί σε μια δεδομένη χρονική περίοδο; Ένα παράδειγμα προτύπου μπορεί να προταθεί για να διευκολυνθεί η σύνταξη ενός σχεδίου εμβρυϊκής επικοινωνίας, με βάση το Φυλλάδιο 5.2.Β. Το πρότυπο μπορεί να συνοδεύεται από τις ακόλουθες σύντομες σημειώσεις.

Σημειώσεις

Συχνότητα	Μπορείτε να επιλέξετε διαφορετική συχνότητα για τις δράσεις σας, μπορεί να αφορά σε συναντήσεις σε σταθερή βάση ή εκδηλώσεις σε συγκεκριμένη ημερομηνία.
Δράση	Τι είδους δράση σχεδιάζετε;
Στόχος	Ποιος είναι ο στόχος της καμπάνιας σας; Γιατί το σχεδιάζετε και ποιο είναι το αναμενόμενο αποτέλεσμα;
Κοινό	Ποιο είναι το κοινό στόχος της καμπάνιας; (Μπορείτε να το προσδιορίσετε ανά ηλικία, ειδικότητα, γεωγραφική περιοχή κ.ο.κ.).
Μέσο / Κανάλι	Ποιο μέσο χρησιμοποιείτε; Το μέσο και τα κανάλια επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται μπορεί να αλλάξει ανάλογα με τη διαφορετικότητα του κοινού στόχου.
Μηνύματα κλειδιά	Ποια είναι τα βασικά μηνύματα που θέλετε να διαδώσετε; Τα μηνύματα μπορούν να αλλάξουν ανάλογα με το διαφορετικό κοινό και πρέπει να είναι σύντομα, απλά και με σαφήνεια.
Θέση	Η τοποθεσία της δράσης / εκδήλωσης.
Μορφή	Καθορίστε τη μορφή που θα χρησιμοποιηθεί για τη διάδοση των μηνυμάτων (δελτίο τύπου, μηνύματα κοινωνικού δικτύου, δημόσιες παρουσιάσεις).
Παρακολούθηση	Καθορίστε τους δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση της δράσης σας.
Έξοδα	Χρειάζεστε χρήματα; Προσπαθήστε να υπολογίσετε τον απαιτούμενο προϋπολογισμό.
Υπεύθυνα άτομα	Προσδιορίστε το/α υπεύθυνο/α άτομο/α για τη διαχείριση της επικοινωνίας και την παραγωγή περιεχομένου. Η συνεργασία μεταξύ ενός υπεύθυνου επικοινωνίας και ενός εμπειρογνώμονα στο θέμα της εκστρατείας θα πρέπει να ενθαρρύνεται.

Εργαλείο 5.2										
Παράδειγμα προτύπου σχεδίου επικοινωνίας										
Συχνότητα	Δράση	Στόχος	Κοινό	Μέσο / Κανάλι	Μηνύματα κλειδιά	Θέση	Μορφή	Παρακολούθηση	Έξοδα	Υπεύθυνα άτομα

Εργαλείο 5.2.B Πλάνο επικοινωνίας κοινωνικών δικτύων								
Ημερομηνία	Ωρα	Στόχος	Τυπολογία	Κείμενο	Οπτικό υλικό	Σύνδεσμος	Hashtag/ Tag	Σημειώσεις

Εργαλείο 5.2.Γ. Ένα παράδειγμα προτύπου που θα χρησιμοποιηθεί για τη σύννοψη ενός σχεδίου συνηγορίας

Η εργασία μπορεί να διευκολυνθεί με τη διανομή ενός προτύπου το οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν για κάθε επιλεγμένη στρατηγική: τον στόχο, τους απαραίτητους πόρους, τους στόχους, τους συμμάχους και τους αντιπάλους, τις προγραμματισμένες ενέργειες, το επιθυμητό αποτέλεσμα, τον υπεύθυνο, την ημερομηνία/ώρα, τους διαθέσιμους πόρους. Είναι σημαντικό να θυμάστε ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι σύνταξης ενός σχεδίου συνηγορίας και διαφορετικές μορφές για την επισημοποίηση τους σε γραπτό έγγραφο. Επομένως, δεν υπάρχει ιδανικό πρότυπο. Κάθε οργανισμός, ομάδα ή δίκτυο χρησιμοποιεί τη μορφή που διευκολύνει καλύτερα την ανάπτυξη της εκστρατείας υπεράσπισης.

Εργαλείο 5.2.Β Πλάνο επικοινωνίας κοινωνικών δικτύων						
Στόχος	Πόροι και οικονομικά στοιχεία	Υποστήριξη / Εναντίωση	Στόχοι / Θεσμοί	Στρατηγικές	Βήματα δράσης	Ρύθμιση χρόνου
Αναδιάρθρωση του νόμου περί ιθαγένειας	Προσωπικό	Συμμαχίες	Πιθανοί στόχοι για αλλαγή	Κερδίζοντας κοινωνική και πολιτική υποστήριξη για τη μεταρρύθμιση	Συναντήσεις με νομικούς	
	1 συντονιστής	Αντιρατσιστικό δίκτυο	Νέα άτομα με μεταναστευτική καταγωγή		Εντοπισμός και επικοινωνία με “θετικούς” εκπροσώπους των μέσων ενημέρωσης	
	Υπεύθυνος της δικτύωσης συνηγορίας	Εκπαιδευτικοί			Εντοπισμός και επικοινωνία με μέλη του Κοινοβουλίου που μπορούν να υποστηρίξουν τη μεταρρύθμιση	
	10 εθελοντές	Κάποιοι χειριστές μέσων ενημέρωσης	Πιθανοί θεσμοί για αλλαγή		Διοργάνωση επίσημων συναντήσεων με μέλη της Βουλής	
			Άτομα κλειδιά από το Κοινοβούλιο		Flash-mob	
		Αντίπαλοι	Νέα άτομα με μεταναστευτική καταγωγή		Συνέντευξη Τύπου	
	Προϋπολογισμός	Ακροδεξιά κόμματα και ομάδες	Κοινή γνώμη		Καμπάνια με βίντεο	
	1000 ευρώ				Viral διαδικτυακή καμπάνια	

Πρότυπο εμπνευσμένο από το μοντέλο που διατίθεται εδώ: <https://eth.ku.edu/en/table-of-contents/advocacy-principles/advocacy-plan/main>

Internal Org
Resources :
Human : Proje
Sociol
medi
Financial : Fur
org
OF
Other : De
m
C

3η μέρα: Τελική συνεδρία. Συλλογή και μοίρασμα των αποτελεσμάτων της εκπαίδευσης

Μαθησιακοί στόχοι

Να συνοψιστούν τα κύρια στοιχεία μιας πρότασης εκστρατείας συνηγορίας σε μια συνοπτική έκθεση πολιτικής συνηγορίας, να μοιραστούν τα κύρια αποτελέσματα της εκπαίδευσης.

Μεθοδολογία εργασίας

Ολομέλεια, ομάδες εργασίας

Απαραίτητοι πόροι

- 1 διευκολυντής
- 1 αίθουσα ικανή να φιλοξενήσει 24 συμμετέχοντες/ουσες και 4 ομάδες εργασίας
- 1 πίνακας για να συγκεντρώνονται και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της συζήτησης στην ολομέλεια
- 1 μεγάλη οθόνη για προβολή του
- 1 θεματικός εμπειρογνώμονας για τη Δραστηριότητα 6.2
- Μεγάλου μεγέθους κόλλες που θα χρησιμοποιηθούν σε ομάδες εργασίας

Δραστηριότητα 6.0

Εισαγωγή στην 6η συνεδρία

Η τελευταία συνεδρία του εκπαιδευτικού είναι αφιερωμένη στην παρουσίαση και συζήτηση στην ολομέλεια των πλάνων συνηγορίας που είχαν προετοιμαστεί από τις ομάδες εργασίας κατά τις προηγούμενες συνεδρίες.

Διάρκεια: 10 λεπτά

Δραστηριότητα 6.1

Παρουσίαση στην ολομέλεια του πλάνου συνηγορίας που σχεδιάστηκε

Κάθε ομάδα εργασίας καλείται να συνοψίσει όλα τα βήματα του Σχεδίου Συνηγορίας που ετοίμασε μέσα από μία παρουσίαση στην ολομέλεια. Η παρουσίαση στην ολομέλεια απαιτεί από τους συμμετέχοντες να εξηγήσουν εάν η ομάδα εργασίας αντιμετώπισε οποιαδήποτε πρόκληση κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας και την εσωτερική συζήτηση που πραγματοποιήθηκε, ωθώντας τους έτσι να λάβουν κριτική θέση σχετικά με τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς του σχεδίου συνηγορίας που παρουσιάστηκε.

Διάρκεια: 50 λεπτά

Δραστηριότητα 6.2

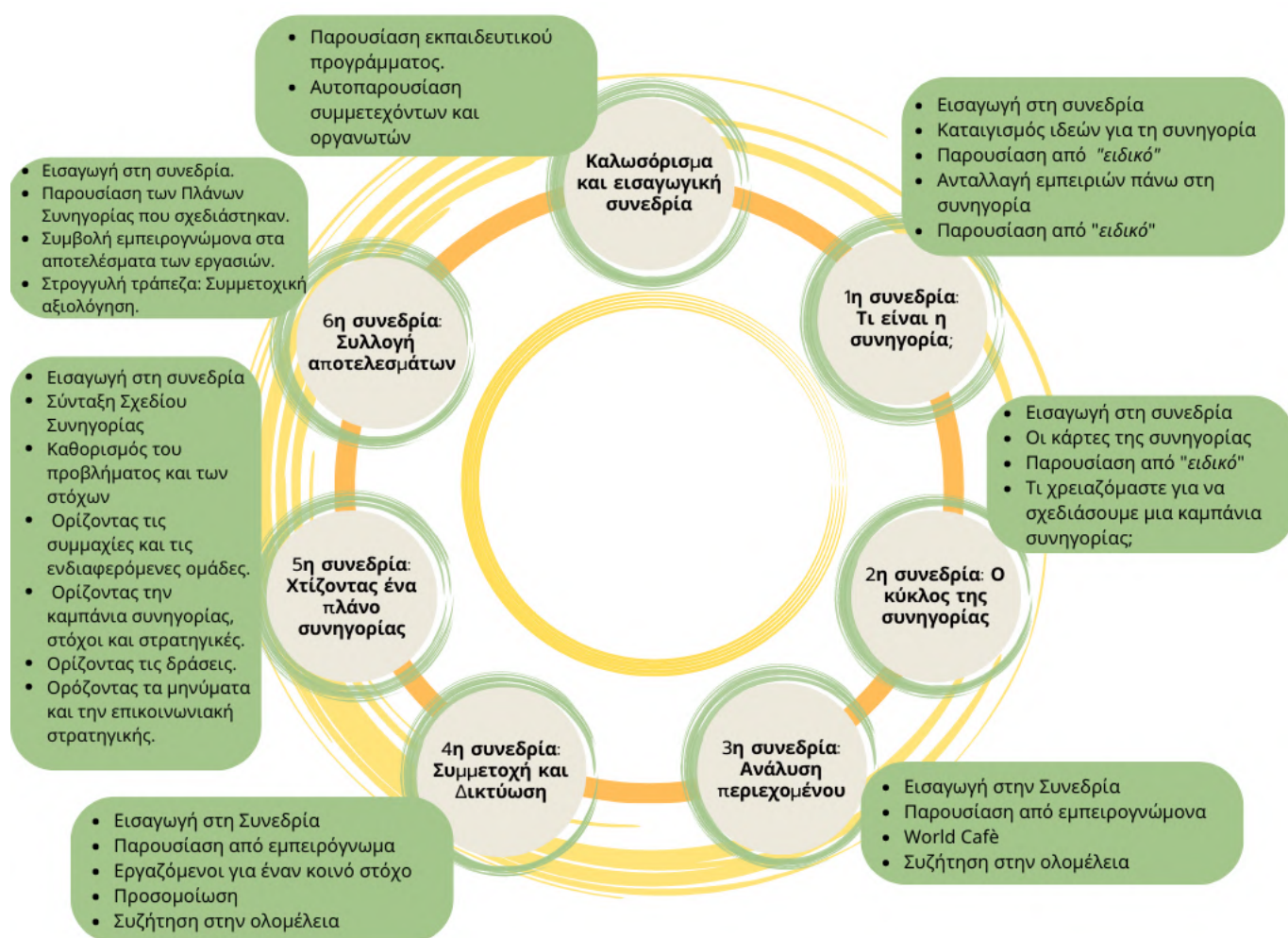
Συνεισφορά εμπειρογνώμονων για την εργασία που έγινε και συζήτηση στην ολομέλεια

Ένας εμπειρογνώμονας συνηγορίας αναλαμβάνει να διευκολύνει τη συζήτηση και να κάνει τεχνικά σχόλια στα προτεινόμενα σχέδια.

Διάρκεια: 50 λεπτά

Δραστηριότητα 6.3

Ανακεφαλαίωση και οπτικός χάρτης του αποτελέσματος της εργασίας που έγινε

Διάρκεια: 10 λεπτά

Δραστηριότητα 6.4

Στρογγυλό τραπέζι: Συλλογική αξιολόγηση του εκπαιδευτικού

Ο διευκολυντής καλεί τους συμμετέχοντες να δημιουργήσουν έναν κύκλο και να μοιραστούν τις απόψεις τους σχετικά με: τα logistics, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και το περιεχόμενο, την αλληλεπίδραση με τους άλλους συμμετέχοντες και εκπαιδευτές, τη μεθοδολογία εργασίας και τα πιο σημαντικά στοιχεία που κρατούν από το εκπαιδευτικό. Εναλλακτικά, ο διευκολυντής μπορεί να ζητήσει μεμονωμένα σχόλια γραμμένα σε σημειώσεις post-it και να τα τοποθετήσει σε έναν οπτικό χάρτη που τοποθετείται στον χώρο.

Διάρκεια: **75 λεπτά**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο 6.4
Ένα παράδειγμα εργαλείου αξιολόγησης

Προαιρετικό

Επίσκεψη σε αντιρατσιστική οργάνωση/κίνημα

Η προαιρετική δραστηριότητα στοχεύει στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης σχετικά με μια συγκεκριμένη εμπειρία συνηγορίας που προωθείται από μια οργάνωση, κίνημα ή άτυπη αντιρατσιστική ομάδα. Όταν η εμπειρία δεν διαθέτει αυτόνομο χώρο, η επίσκεψη μπορεί να αντικατασταθεί από μια συνάντηση με ακτιβιστές στο χώρο εκπαίδευσης ή μια διαδικτυακή συνάντηση.

Διάρκεια: 1,5 ώρες

Ενημερωτικό Φυλλάδιο
Βλ. Ενημερωτικό Φυλλάδιο 2.4

Ολοκλήρωση εκπαιδευτικού!

Βιβλιογραφία

- Anne C., 2020, 1983 o el nacimiento de una nueva generación de antirracistas. Available at: <http://bitly.ws/ujmU>
- Antigone, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 23 Greek antiracist realities. Available at: <http://bitly.ws/ujmV>
- Arendt H., 1973/2004, "The Decline of the Nation-State and the End of the Rights of Man". In The Origins of Totalitarianism, Schocken Books.
- Baela-Lobedde D., 2019, La trampa del antirracismo 'white friendly'. Available at <http://bitly.ws/ujmW>
- Birindelli A., 1991, "Gli stranieri in Italia: alcuni problemi di integrazione sociale". In Polis, 5(2), pp. 300-314.
- Boccuzzo G., 2011, Dispense del corso di Sistemi Informativi Statistici. Available at: <http://bitly.ws/ujmZ>
- Buraschi D., Aguilar Idáñez, M.J., 2019, Racismo y antirracismo: Comprender para transformar. Available at: <http://bitly.ws/ujn5>
- Delvecchio F., 1995, Scale di misura e indicatori sociali, Cacucci Editore. Available at: <http://bitly.ws/ujir>
- Canadian Community Economic Development Network (Ccednet), 2003, The Art of Advocacy.
- A Handbook For Non-Profit Organizations And Charities. Available at: <http://bitly.ws/ujis>
- Care International, 2014, The Care International Advocacy Handbook. Available at: <http://bitly.ws/ujiw>
- Central European University (Hungary), University of Vienna, University of East London, European Network Against Racism, 2018, Advocacy Handbook. Refugees' access to higher education and beyond. Available at: <http://bitly.ws/ujiw>
- Civics and others, 2015, Advocacy toolkit influencing the post-2015 development agenda. Available at: <http://bitly.ws/ujjB>
- Commissione Europea, Comunicazione della Commissione al Parlamento europeo, al consiglio, al Comitato economico e sociale europeo e al comitato delle regioni, Un'Unione dell'uguaglianza: il piano d'azione dell'UE contro il razzismo 2020-2025, 18 settembre 2020, <http://bitly.ws/ujjE>
- Commissione Europea, Comunicazione della Commissione al Parlamento Europeo, al consiglio, al Comitato economico e sociale europeo e al comitato delle regioni, Un Nuovo Patto sulla migrazione e l'asilo. Available at: <http://bitly.ws/ujjM>
- Commissione per le politiche d'integrazione degli immigrati in Italia, 2001, Secondo rapporto sull'integrazione degli immigrati in Italia, Bologna, il Mulino.
- De Santis G., 2010, "Voices from the Margins: Policy Advocacy and Marginalized Communities". In Canadian Journal of Non profit and Social Economy Research, Vol. 1, No. 1 Fall/Autumn, pp. 23-45.
- De Toma C., 2020, Advocacy Toolkit. Guidance on how to advocate for a more enabling environment for civil society in your context, Open Forum for CSO Development Effectiveness. Available at: <http://bitly.ws/ujjR>

Education International, 2018, Promoting integration of migrants and refugees in and through education. Available at: <http://bitly.ws/ujjV>

European Commission, 2021, European Action Plan on Integration. Available at: <http://bitly.ws/ujjI>

EUROSTAT, Indicators of Immigrant Integration- A Pilot Study. Available at: <http://bitly.ws/ujjW>

Favell A., 2000, Europeanisation and the emergence of a new political field: Immigration politics in Brussels, Translation of Culture et Conflict DEC2000, p.153-185.

Favilli C., "Il diritto dell' Unione europea e il fenomeno migratorio", in Zorzella N., Giovannetti M. (a cura di), Ius Migrandi, Franco Angeli, 2021.

Gen S., Wright A.C., 2018, "Strategies of policy advocacy organizations and their theoretical affinities: Evidence from Q-Methodology". In Policy Studies Journal, 46 (2), pp.298-326.

Gen S., Wright A.C., 2012, "A framework for policy advocacy". In Faculty of Social Sciences - Papers, 955, pp.4-5.

Global protection Cluster, GBV Prevention and Response, 2014, Gender-based Violence in Emergencies. Advocacy Handbook. Available at: <http://bitly.ws/ujj2>

Golini A. (ed.), 2004, L'immigrazione straniera: indicatori e misure di integrazione. La situazione in Italia e alcuni elementi su Piemonte e Torino, Fieri-Forum Internazionale ed Europeo di Ricerche sull'Immigrazione.

Golini A., 2006, L'immigrazione straniera: indicatori e misure di integrazione, Bologna, il Mulino.

Gómez-Reino C.M, 2006, Weak, disorganised and fragmented: Anti-Racist Mobilisation in Spain.

Universidad Autónoma de Madrid, Working Papers Online Series 69/2006. Available at: http://portal.uam.es/portal/page?_pageid=35.49194&_dad=portal&_schema=PORTAL

IMISCOE, Migration Research Hub, International Migration Policy and Law Analysis (IMPALA). Available at: <https://rb.gy/h1wq3a>

International Migration Institute, DEMIC Policy. Available at: <https://rb.gy/ueumm4>

Lunaria, Sos Racisme, Antigone, Sos Malta (edited by), Better advocacy for Better Inclusion. Acting against discrimination, for equality and citizenship rights, 2021.

Lo Schiavo L., 2009, *Immigrazione, cittadinanza, partecipazione: le nuove domande di inclusione nello spazio pubblico*. Processi di auto-organizzazione e partecipazione degli immigrati, Department of Cognitive, Psychological, Pedagogical Sciences and Cultural Studies (COSPECS), University of Messina, Quaderni di intercultura 1/2009.

Lunaria, 2021, Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 20 Italian antiracist realities. Available at: <http://bitly.ws/ujni>

Lunaria, Adice, Antigone-Information and documentation center on racism, ecology, peace and non-violence, Grenzenlos, Kisa e SOS Racisme (a cura di), 2019, Words are stones. Analysis of hate speech in public in six European countries. Available at: <http://bitly.ws/ujnf>

MacIndoe H., 2014, How Competition and Specialization Shape Nonprofit Engagement in Policy Advocacy, Non profit Policy Forum.

Mantovan C., 2007, Immigrazione e cittadinanza. Auto-organizzazione e partecipazione dei migranti in Italia, Milano, Franco Angeli.

Ministry of Immigration and Asylum, The National Strategy for Integration, Greek Policy for Social Integration. Available at: <http://bitly.ws/ujhi>

Mosley J., 2013, "Recognizing New Opportunities: Reconceptualizing Policy Advocacy in Everyday Organizational Practice?". In *Social Work*, Volume 58, Issue 3, July 2013, pp. 231-239.

Natale M., Strozza S., 1997, *Gli immigrati in Italia. Quanti sono, chi sono, come vivono*, Bari, Cacucci.

Observatorio permanente de la inmigración, 2015, *La integración del inmigrante en España: fases, patrones, y dinámicas regionales durante el periodo 2007-2015*. Available at: <http://bitly.ws/ujhR>

Ribera Almandoz, O. Delclós, C. Garcés Mascareñas. B., 2020, *Casa nostra, casa vostra? Condicions i trajectòries d'accés a l'habitatge de sol·licitants d'asil i refugiats a Catalunya*, Barcelona, CIDOB.

Refugees Support Aegean, 2018, *The 'hotspots' experiment: removing human rights from the equation*. Available at: <http://bitly.ws/ujin>

Reisch M., 2002, "Defining Social Justice in a Socially Unjust World". In *Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services*, Volume 83, Number 4.

Rivera A., 2007, "Razzismo", in *UTET, Diritti umani. Cultura dei diritti e dignità della persona nell'epoca della globalizzazione*, 6 vol.

Rozakou K., 2017, "Non recording the 'European refugee crisis' in Greece. Navigating through irregular bureaucracy". In *Focaal ? Journal of Global and Historical Anthropology*, 77:36-49.

Ruppert A., Wahlgren J., 2018, *Advocacy Handbook Refugees?access to higher education and beyond*.

Ruzza C., 2000, "Antiracism and EU institutions". In *European Integration*, vol.22, pp.145-171.

Saraceno C., 2011, *Indicatori Sociali per la competitività o per la qualità sociale?*. Available at: <https://rb.gy/p5wde9>

SOS Malta, 2021, *Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 15 Maltese antiracist realities*. Available at: <https://rb.gy/bg1zan>

SOS Racisme, 2021, *Social priorities, participation, and advocacy practices. The experience of 20 Spanish antiracist realities*. Available at: <https://rb.gy/l5pwkx>

Reisch M., 2002, "Defining Social Justice in a Socially Unjust World". In *Families in Society: The Journal of Contemporary Human Services*, Vol.83, n.4.

Sciortino G., 2015, *È possibile misurare l'integrazione degli immigrati?* Lo stato dell'arte, University of Trento, Department of Sociology and Social Research, Quaderni del Dipartimento di Sociologia e Ricerca Sociale, March, Quaderno n.63, <https://rb.gy/90gk8k>

Spanish Observatory on Racism and Xenophobia (OBERAXE), *Annual Reports* are available at: <http://bitly.ws/ujii>

Sprechmann S., Pelton E., 2001, *Advocacy Tools and Guidelines Promoting Policy Change, CARE*. Available at: <http://bitly.ws/ujjd>

Strozza S., Natale M., et al., 2000, *La rilevazione delle migrazioni internazionali e la predisposizione di un sistema informativo sugli stranieri*, Roma, COGIS.

UNICEF, 2010, *Advocacy Toolkit. A guide to influencing decisions that improve children's lives*. Available at: <http://bitly.ws/ujif>

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, *Sustainable Development. The 17 Goals*. Available at: <https://sdgs.un.org/goals>

Urbán M., 2019, *La Emergencia de Vox. Apuntes para combatir la extrema derecha española*, Barcelona, Sylone /Viento Sur.

Vecchi G., *Modulo monitoring and evaluation, 4. Indicators*. Available at: <http://bitly.ws/ujic>

UNHCR, 1951-1967, The Convention and Protocol Relating to the Status of Refugees. Available at: www.unhcr.org

United Nations, 1990, International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families. Available at: <http://bitly.ws/ujh5>

World Health Organization, Human rights and health, Key facts. Available at: <http://bitly.ws/ujhd>

Ιστοσελίδες

Accem	https://www.accem.es/
ANTIGONE	https://www.antigone.gr/en/angigone-ngo/
Asylum Information Database	www.asylumineurope.org
Council of Europe	www.coe.int
Cronacle di ordinario razzismo	www.cronachediordinariorazismo.org
EUROSTAT	https://ec.europa.eu/eurostat/data/database
EKKE - National Centre for Social Research	www.ekke.gr
Portal de Inmigración	https://extranjeros.inclusion.gob.es/
NIEM all in for integration	http://www.forintegration.eu/
International Organization for Migration	https://www.iom.int/
Istituto Nazionale di Statistica	www.istat.it
Lunaria	www.lunaria.org
Migrant Integration Policy Index	https://www.mipex.eu/
Organization for Economic Co-operation and Development (OECD)	www.oecd.org
The racist Violence Recording Network	https://rvrn.org/en/category/english/
SOS Malta	https://www.sosmalta.org/home
SOS Racisme	www.sosracisme.org
The UN Refugee Agency	www.unhcr.org

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

This image shows a full page of a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

Αυτή η εργαλειοθήκη αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Έργου
BABI - Better Advocacy for Better Inclusion που
συγχρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Erasmus+.

Το συντονισμό του Έργου είχε η
Lunaria (Ιταλία)

σε συνεργασία με

ANTIGONH - Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για
το Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη Μη Βία
(Ελλάδα), SOS Malta (Μάλτα) και SOS Racisme (Ισπανία)

Πρώτο μέρος, προσφέρει μια κριτική ανάλυση του ζητήματος της άμεσης συμμετοχής των ατόμων που υφίστανται διακρίσεις σε πρωτοβουλίες συνηγορίας που τους επηρεάζουν.

Δεύτερο μέρος, επικεντρώνεται στους περιορισμούς των εργαλείων μέτρησης (δείκτες) που χρησιμοποιούνται σε διεθνές, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο όταν μπαίνουν στον πειρασμό να μετρήσουν την «κοινωνική ένταξη» των μεταναστών, των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων.

Τρίτο μέρος, παρέχει μια λεπτομερή περιγραφή μιας εκπαιδευτικής ενότητας που απευθύνεται ειδικά σε αντιρατσιστές ακτιβιστές που ασχολούνται με την υπεράσπιση και την πολιτική συνηγορία.

Η ιστοσελίδα του Έργου

<https://www.cronachediordinariorazzismo.org/babi-better-advocacy-better-inclusion-eng/>